FOTO MAGAZİN
Türkiyenin biricik aylık mecmuası
Tanınmış yazılar ve bol resim

Cumhuriyet

Onaltıncı yıl sayı: 5388
İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir ve evi: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmı 24299 - 24290
Pazar 14 Mayıs 1939

En Büyük Kaybımız
O'nun için yazılan
Yazılar ve şiirler
2 nci tab'ı çıktı

Anlaşmanın akisleri

Sulh cephesine iltihakımız bütün sulh dünyası tarafından alkışlanıyor

Anlaşmadan Sonra

Evvelki gün Türk ve İngiliz Başvekilleri tarafından, iki dost milletin devlet merkezlerinde ayni zamanda ilân edilen karşılıklı yardım anlaşması, her tarafta müsaid akisler uyandırdı. Muhtelif memleketlerden gelen ajans haberleri bunu açıkça bildiriyor. Daima dürüst ve realist bir politika takib eden ve dış münasebetlerinde sulhtan başka gaye tanımıyan Türkiye Cumhuriyetinin son kararı sulhu seven milletlerin yüzünü güldürmüştür.

Fakat iyice inanmalıyız ki bu sevinc, sadece demokrasi cephesine yeni bir devletin katılmış olmasından değil, daha ziyade, o devletin sulh cephesine ilâve ettiği maddî ve manevî kudretin ehemmiyetinden ileri geliyor.

Hakikî bir ordunun ne olduğunu iyi bilenler, Türk ordusunun tam manasile bu sıfatı haiz bulunduğunu münakaşasız tasdik ederler. Başında bulunanların on dört senelik yorulma bilmiyen faaliyeti sayesinde bugün ordumuz, yakın şarkın ve Balkanların en modern vasıtalarına malik bulunuyor. Fakat, birçok defalar yazdığım gibi, bazı politikacıların aksini kabul ettirmeğe çalışmalarına rağmen maddî vasıtalar manevî kudretin yanında daima ikinci plânda kalmağa mahkûmdurlar. Gerek Umumî Harbde, gerek İstiklâl Harbinde birçok misallerle bu hakikati ispat etmiş bulunuyoruz. Bizim ordumuzun asıl kudretini, kendi kendine karşı beslediği sarsılmaz itimadda ve lüzum hissettiği zaman gene kendi içinden bir Atatürk, bir İnönü yaratabilmesinde görmeliyiz. Milletlerde ve ordularda kendi varlığına inanma, adam yaratma kabiliyeti olmadıkça, modern harb vasıtalarının -nekadar zengin olursa olsun- kaç para ettiğini Çeko-Slovakya misalinde bir defa daha tecrübe etmiş bulunduk. Aldanmadığımıza emin olarak söyliyebiliriz ki, Çeko-Slovakya tipinde on devlet, bizim yerimize sulh cephesine iştirake karar verseydi, ne o cephe bizim iltihakımızdan kazandığı kuvveti alır, ne de dünya bu kadar sevinirdi.

Sulhu kuvvetlendiren diğer bir nokta da Türkiyenin herhangi ideolojik bir mülâhaza ile hareket eden bir devlet olmamasıdır. Biz kimseye düşmanlık beslemedik, beslemiyoruz ve emniyetimizi bozmaya kalkışanlar olmadıkça beslemiyeceğiz de. Almanyanın haklı iddiaları karşısında hiçbir zaman cephe almayı düşünmedik; çünki hak, nazarımızda ezeldenberi mukaddes bir mefhumdur. Almanya ileride gene haklı bulacağımız davalar ileri sürerse, başka türlü hareket etmemiz için hiçbir sebeb yoktur.

Versailles muahedesine karşı mücadele açan nasyonal sosyalist Almanyası şimdi artık zafere kavuşmuş bulunuyor. Bundan sonraki davalar, doksan milyonluk kütleye rahat ve müreffeh hayat şartları temini gayesini güdüyorsa bu, alâkadar milletlerin elele vererek halledemiyecek-

NADİR NADİ

[Arkası Sa. 7 sütun 4 te]

Yeni romanımız
Kıyamet Kopuyor!
Moris Dekobra'nın bu en cazib eserini arkadaşımız Hamdi Varoğlu birkaç güne kadar nakle başlıyor
HAFTALIK
Radyo Programı
(9) uncu sahifede

Yukarıda solda: Başvekil Refik Saydam evvelki gün Mecliste beyanatta bulunuyor, ortada: Heyeti Vekile azaları Mecliste Başvekili dinleyorlar. Aşağıda sağda: Bolu meb'usu Fethi Okyar beyanatta bulunuyor

İngiliz matbuatının mühim neşriyatı

«Türkiye ile Rusya arasındaki dostluk, İngiliz - Sovyet münasebetleri için de bir irtibat vazifesi görecektir»

Londra 13 (a.a.) — Gazeteler, Türk-İngiliz anlaşmasını selâmlamakta ve Türkiyenin bilhassa Romanyaya verilen garanti bakımından sevkulceyş ehemmiyetini ve cografî vaziyetini tebarüz ettirmektedirler. Gazeteler, Türk - İngiliz itilâfı sayesinde bir İngiliz - Sovyet paktına müncer olabilecek olan Türk - Sovyet münasebetlerinin samimiliğinden bahsetmektedirler.

Times şöyle yazıyor:

«Tükiye müşterek müdafaa sistemine mühim bir siyasî ve sevkulceyşî yardım temin etmiştir. Türkiye ile Sovyetler Birliği arasındaki bağlara, yakında akdedilecek olan İngiliz - Türk itilâfının İngiliz - Sovyet itilâfı için bir köprü vazifesi görmesine yardım etmesi lâzımdır.»

Daily Telegraph, diyor ki:

«Mütecavize karşı kurulan cephe maddî ve sevkulceyşî ehemmiyeti büyük bir kuvvet temin etmiştir. Sulh cephesinin teşkili takdire lâyık terakkiler göstermiştir.»

[Arkası Sa. 8 sütun 3 te]

50 nci hekimlik yılını idrak eden doktorlar

Etibba Muhadenet Cemiyeti tarafından tertib edilen dünkü jübile, çok parlak ve samimî oldu

Dün, 50 nci meslek yılları tes'id edilen doktorlarımız bir arada...

50 sene tababet hayatı yaşamış hekimler şerefine Türk hekimleri dostluk ve yardım cemiyetinin tertib etmiş olduğu jübile dün, Tokatliyan salonlarında fevkalâde parlak bir şekilde tes'id edilmiştir.

Jübile başlarken...

Saat 17 de başlayantoplantıda Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar, Vali Muavini Hüdai Karataban, İstanbulda bulunan saylavlar, Üniversite rektörü Cemil Bilsel, profesörler, matbuat erkânı ve şehrimizin tanınmış birçok simaları hazır bulunmuştur.

Toplantıyı Etibba Muhadenet Cemiyeti Reisi Doktor Neş'et Usman açmış ve şu sözleri söylemiştir:

«— Teşekkülünün yirminci senesini idrâk eden cemiyetimizin şimdiye kadar yapmış olduğu müteaddid merasimlerin en önemlisi bugün burada yaptığımız tebcil merasimi olduğuna şüphe yoktur. Huzur

(Arkası Sa. 9, sütun 5 te)

Baltık itilâfı

Şimal memleketleri Alman teklifini kabul ettiler

Letonya Hariciye Nazırı itilâfın imzalandığını bildirdi

Letonya Hariciye Nazırı Wilhelm Munters
(Yazısı 7 nci sahifemizde)

Yeni ihtilâflara yol açacak olan Danzigden bir manzara

Danzig davası gene tehlikeli bir şekil aldı

Paris gazetelerine Varşovadan verilen haberlere göre Almanlar bu şehre tayyareyle mühimmat ve seyyah kıyafetinde asker gönderiyorlar

Paris 13 (a.a.) — Figaro gazetesinin Varşova muhabirinden aldığı bir habere göre son 10 gün zarfında Danzig şehrine 30,000 Nazi girmiştir. Bunlar, hücum kıtaatına mensub bulunmaktadırlar. Yalnız kendilerini seyyah gibi gösteriyorlar.

Bundan başka Almanlar, hava yolile Danzig'e esliha ve mühimmat ithal etmişlerdir. Şarkî Prusyadan gelen tayyareler, serbest şehre inmekte ve hamulelerini boşalttıktan sonra dönmektedirler.

Bu hâdiseler, Alman - Leh hududu boyunda hüküm sürmekte olan huzursuzluğu artırmaktadır.

Genevieve Tabouis, Oeuvre gazetesinde, buna mümasil haberler vermektedir. Yalnız 30,000 rakamı yerine 4,500 rakamını yazmaktadır.

Bir Alman öldürüldü

Berlin 13 (a.a.) — Obra ırmağından geçen bir Alman balıkçısı, ırmağın Almanyaya aid olan kısmında Polonya orman muhafızları tarafından öldürülmüş-

[Arkası Sa. 8 sütun 1 de]

Kâğıt sanayiimiz

İzmitteki fabrikanın kuruluş ve randımanı hakkında yapılan tenkidlere alâkalı makamlar cevab veriyor

Kuruluşu ve çalışması itibarile pahalılığa sebeb olduğu iddia edilen İzmitteki kâğıd fabrikası

Ankara, 13 (Telefonla) — Neşriyat kongresinde, kâğıd fiatları üzerinde görüşülürken, İzmitteki fabrika, pahalılığın sebebleri arasında zikredildi ve ihtiyacın ancak onda birini karşılayabilen bu müessesenin, yeri de iyi seçilmemiş olduğundan iptidaî maddelerini haricden getirmeğe mecbur kaldığı ve maliyeti yüksek olan mamulâtının korunması için gümrük resminin arttırıldığı ileri sürüldü. Bu mütalealar dolayısile, millî kâğıd sanayiimizle alâkalı salâhiyettar mehafilden, gazetemize verilen izahatı bildiriyorum:

«— Cihan kâğıd piyasası kâğıd imalinde esas ham madde olan selülozun barut imali için normalden fazla taleb edilmesi yüzünden - çok yükselmiştir. 1925

[Arkası Sa. 7 sütun 3 te]

Dün stadyomda müessif bir hâdise oldu

Dün Taksim stadyomunda mektebliler arasındaki futbol maçının finali oynanırken sporcular kavga etmiş ve müessif bir vak'a zuhura gelmiştir. Yukarıdaki resim, hakemin, etrafını saranların elinden kendini kurtarmaya çalıştığını göstermektedir. Bu vak'aya aid tafsilât ve diğer spor haberleri 6 nci sahifemizdedir.

MAHFİRUZ Sultan

Tarihî roman: 22 Yazan: Kadircan Kaflı

Buradan git. Validem Sultana söyle ki seni iyi saklasın. Allah izin verirse yakında gene isterim

Sisler yavaş yavaş dağıldı; seccadenin üstüne diz çökmüş olduğu halde bir türlü, tahsilini bitiremiyen çelimsiz bır medrese çömezi gibi sallanan adama dikkat etti. Onun başındaki beyaz kavuk, sırtındaki siyah kaftan ve kaftanın önünden görünen çizgili mintan hiç de sarayın dekorlarına uygun değildi.

Padişah bu muydu?

Gözlerine inanamıyordu.

Bunda ne bir dev vücudü, ne de bir aslan heybeti vardı; herkes gibi, hatta Mahfiruzun tanıdığı birçok adamlardan daha miskin görünen bir insandı.

Etrafına bakındı: Renk renk çini işlemeli kubbe, alçıdan yapılmış pek zarif pencereler; duvarların kapı ve ocak aralarına oyularak sedef, bağa ve fildişile işlenmiş olan çok şık dolablar ve raflar...

Altın yaldızlı mangalın içindeki kıpkırmızı ateş yığını insana gülümsüyordu. Biraz ötedeki ocakta kütükler yanıyor; çıtırdıları genc kıza kadar geliyordu.

Mahfiruz artık bakmaktan da yorulmuştu. Dizleri büküldü; olduğu yere çömeldi. Biraz sonra bu hal de onu rahatsız etti; bacaklarını bükerek oturdu: ayakları tamamile altında kalmıyor, yandan görünüyordu. Fakat o kadar yorulmuştu ki aldırmadı.

Şimdi Padişahı daha iyi gözden geçiriyordu. Korkusunun azaldığını hissediyordu; hele hiç yerinden kalkmadığını, hatta dönüp bakmadığını görünce adeta seviniyordu.

Ah, dönüp baksa, fakat ta ilerideki altın parıltılı, inci ve mücevher işlemeli, ipekli yatağa doğru yürüyerek:

— Gel!..

Demese... Kapıyı gösterse ve:

— Git!..

— Dese...

Mahfiruzun o zaman kurtuluştan başka, büyük bir kazancı daha olacaktı: Cesaret...

Çünkü o kadar büyük, kudretli, korkunc olarak hayalinde yaşattığı Padişah ölmüş; kendi yerini, bayağı, zayıf, çelimsiz bir insana bırakmış bulunuyordu.

— 12 —

Cellâd kılıcı ve yağlı ip

Ertesi sabah Topkapı sarayının önü mahşerden örnekti. Sipahilerin bir gün önce kazandıkları zafer onları coşturmuş, cesarete getirmişti. Sipahilerin arasına Üsküdardan daha birçokları katılmış; şehrin bir kısım fakirleri, zulüm görmüş esnafı da takılmıştı. Bunlar işlerin yalnız bir hapis ve bir azille düzeleceğine hiç inanamıyorlardı. Mademki bir temizlik yapılıyor, adalet yerine getiriliyordu, tam olmalıydı. İşte bunun için yeniden saray kapılarına dayanmışlardı.

Valide Sultanın asiler arasına saldığı casuslar kötü haberler getirmişlerdi. Sipahiler, Kapıağasından başka birkaç Hadımağasını, bir Veziri, hatta Kethüda Kadını dillerine dolamışlardı. Valide Sultanın Padişahtan habersiz olarak aldığı rüşvetler, yaptığı iltimaslar, çevirdiği entrikalar nasıl olmuş da bu baldırı çıplak kargaşalığın arasına yayılmıştı.

Babı Hümayun önündeki kavuklu külâhlı, şalvarlı kaftanlı, sakallı bıyıklı, yırtık veya düzgün elbiseli binlerce insanın ortasından bir ses yükseldi:

— Ayak divanı isterüz!

Buna binlerce ses cevab verdi:

— İsterüüü...z

Kasırgalı bir havada kayalara çarpan deniz uğultusunu andıran bu haykırış birinci avluyu geçtikten sonra ikinci avluyu da dolduruyor; harem dairesinin dolaşık ve esrarlı dehlizlerine, lâbirent taklidi bodrumlarına kadar ulaşıyordu.

Mahfiruz bir çığlıkla uyandı.

Korkulu bir rüya görmüştü.

Doğruldu ve gözlerini uğuşturdu. Kendisini yalnız tepedeki küçük camlardan ışık alan küçük fakat iyi döşenmiş bir odada buldu. Buraya nasıl gelmişti? Geceyi hatırladı:

Kapının yanına çömeldikten sonra başı ikide bir göğsünün üstüne düşmeye başlamıştı. Neden sonra birdenbire bir elin omzuna dokunduğunu hissederek sıçramıştı. Karşısında Padişah vardı; onun yüzüne, etrafları çökmüş, yorgun ve korku ceken gözlerle bakıyordu.

Baktı, baktı... Bir defa da baştan ayağa kadar süzdü. Solgun ve soğuk parmaklarile genc kızın çenesini hafifçe tuttu. Mahfiruz ürkerek çekildi. Padişah o zaman içini çekmiş, şöyle demişti:

— Buradan git. Validem Sultana söyle ki seni iyi saklasın. Allah izin verirse yakında gene isterim!

Mahfiruza söylenen bu sözleri kapının dışarısında bekliyen Hadımağasına da tekrar etmiş, yollamıştı.

Safiye Sultan bunu hoş görmemişti; fakat Mahfiruzu suçlu saymıyordu. Kethüda kadına göndermişti:

— Hoşça tutulsun !

Diye haber yollamış, o da buraya yatırmıştı.

Mahfiruzun kalbinde bir hafiflik vardı. Talihi gerçekten iyi gidiyordu. Fakat sonra ne olacaktı? Padişah onu tekrar ne zaman istiyecekti? O zaman acaba kurtulabilecek miydi?

Dışarıda neler oluyordu?

Bir halayık sabah kahvaltısını getirdiği zaman, sordu. Sipahilerin isyanını öğrenince sevindi. Eğer Padişah tedbir alırsa Kalenderoğlu da cezasını görebilirdi. Nişanlısına karşı beslediği sevgiye, köyüne olan hasretine rağmen öyle bir Padişahın her istediğini yapmaya bile razı olacak gibiydi.

Bu sırada sipahilerle halkın çıkardığı gürültü son dereceyi bulmuştu. Başların üstünde kılıclar, palalar, bıçak ve satırlar görünmeye başlamıştı. Onları bastırabilecek olan tek kuvvet yeniçerilerdi. Halbuki onlar da yerlerinden kımıldanmıyorlar; hatta sipahilere yardımcı görünüyorlardı.

Padişah şikâyetçilerin dağılmaları için «hattı hümayun» gönderiyor; Bostancıbaşı, Kapıcıbaşı veya Vezirlerin ikide bir onlara öğüd vermek için ilerledikleri görülüyordu. Fakat onlar artık kimseyi dinlemiyorlardı. Herhalde ayak divanı istiyorlardı. İşi sallantıya bırakmamakta, hemen ve Padişahın önünde bütün tedbirlerin alınması için ayak diremekte devam ediyorlardı.

Harem kapısı önünde gidip gelmeler çoğaldı; çok geçmeden Padişahın tahtı oraya getirildi. Üçüncü Mehmed solgun ve yorgun bir halde dışarı çıktı; tahta oturdu. Sadrıazam Kaymakamı Güzelce Mahmud Paşa, Şeyhülislâm Sun'ullah Efendi, tanınmış hocalardan otuz kadarı da sağında ve solunda yer aldılar. Koca kavuklar, koca cübbeler; uzun, kısa, beyaz veya kır sakallarla bıyıklar arasında Üçüncü Mehmed, aslından daha küçük görünüyordu. Yeniçeriler orta kapıya kadar uzayan iki taraflı bir saf kurmuşlardı.

Padişah:

— Kullarım ne isterler, bildirsinler!..

Diyerek Vezirlerden birini büyük kapıya gönderdi. Fakat gittiği gibi yalnız olarak döndü. Sipahiler:

— Bizim dilimiz vardır. Padişahımızla bizim aramızda başka dil istemiyoruz!..

Dediler. Bu kararlarından dönmediler. Hatta şu sözleri ilâve ettiler:

— Ve illâ yapılacakları biz biliyoruz.

Padişah razı oldu:

— Söz bilir birkaçı gelsin!

Poyraz Osman, Hüseyin Kalfa ve Kâtib Cezmi saraya girdiler; Padişahın karşısına çıktılar. Selâm ve saygıdan sonra Poyraz Osman, körük gibi şişip inen göğsünü döverek haykırdı:

— Padişahım, meded!.. Meded!.. Koca Sancak Beyi kulun bak nice olmuştur!

Solmuş ve paralanmış olan alaca külâhını, yer yer yamalı şalvarını, yırtık saltasını göstererek devam ediyordu:

— Erzurum eyaleti Gazanfer Paşanın sekban ve levendleri ellerinde kalmıştır. Sıvasta Alacaatlı ve Asi Ahmed hüküm sürer. Karamanda Deli Hasan isyan bayrağını açmıştır. Merzifonla Kastamonuyu Uzun Hasan ve Kara Said elde etmiştir. Halk iki taraflı soyuluyor. Zavallı Sancak Beyleri ve sipahiler onlara nasıl karşı koyabilirler? Gönderdiğiniz serdarlar hep yenildiler. İrandan ve Macaistandan gelen bozgun habeleri de Vezirleri uyandıramıyor!

Padişahın gözleri açılıyor ve kaşları çatılıyordu. Kaymakam Mahmud Paşaya baktı:

— Doğru mu söylerler? Memleket ve serhad ahvali niçin bana bildirilmez?.. Yoksa Vezirlerim de bilmezler mi?

Kâtib Cezmi tam zamanını yakalamış gibi bir adım ileri geldi:

— Şevketlû Hünkârım, Kaymakam Saatçi Hasan Paşa cümlesini bilir. Lâkin Padişahımıza bildirmemiştir; zira kusurunu gizlemek diler; kendi başından korkar. Elbet çağırup bu adalet divanında kendisinden sorulsun! Dördüncü Vezir Tırnakçı Hasan Paşa da bilir; Kapıağası Gazanfer Ağa da bilir; Kızlarağası Osman Ağa da bilir. Hatta Valide Sultan kâtibi, Valide Sultan dairesinin Hadımağaları da bilir. Beceriksiz Hüsrev Paşayı «Celâlî» ler üzerine gönderenler bunlardır; hele Gazanfer Ağadır.

(Arkası var)

Şehir ve Memleket Haberleri

Eğlence yerlerinde yeni ucuz tarifeler

Belediye, bütün ücretleri asgarî hadde indirecek

Belediye İktısad Müdürlüğü, birkaç sene evvel yapılmış olan eğlence yerleri, çalgılı yerler, kahveler, birahaneler, sinema, lokanta ve plâjlara aid tarifeler üzerinde ehemmiyetli tetkikata girişmiştir.

Tarifeler, halkın ucuzca gezip eğlenmesi ve istirahat edebilmesi gayesi gözönünde tutularak asgarî hadde indirilecektir. Halkın aldatılmasına da meydan verilmiyecektir.

Bu müesseselerin mümessilleri davet edilerek kendilerile görüşülmektedir. Diğer taraftan, bu kabil yerlerde halktan alınan yüzde on garson hakkının müessese kasalarında kaldığı ve halkın ikinci bir garson ücreti vermeye mecbur tutulduğu anlaşılmıştır. Bu şeklin kaldırılması esas itibarile takarrür etmiştir.

Belediye yeni tarifeleri yakında tespit edecektir.

MÜTEFERRİK

«Atılay» denize indiriliyor

Halicde Valide kızağında Türk işçileri tarafından inşa edilen ay sınıfı denizaltı gemilerimizin üçüncüsü olan «Atılay» cuma günü saat 12 de büyük merasimle denize indirilecektir.

Kil'de inşa olunan Batırayın tecrübeleri ikmal edilmek üzeredir. Cuma günü yapılacak merasimle birlikte Halicde Saldıray denizaltısına da bayrak çekme merasimi icra edilecektir. Valide kızağında inşa edilmekte olan Yıldıray denizaltı gemimizin inşaatı çok ilerlemiştir.

İş yerlerinde mümessil seçimi

İş yerlerinde mümessil seçimi işine devam olunuyor. Şimdiye kadar 300 e yakın işçi mümessili seçilmiş, bunların isimleri İş dairesine bildirilmiştir.

Balkan İktısad konseyine giden heyetimiz

Ayın 15 inde Bükreşte toplanacak olan Balkan Antantı devletleri ekonomik konseyi içtimalarına iştirak etmek üzere bir heyetimiz, dün gece saat 22 de kalkan Romanya vapurile Köstenceye müteveccihen hareket etmiştir.

Heyetimiz, Trabzon saylavı ve Parti grupu reisi Hasan Sakanın riyaseti altında, Balkan Antantı ekonomik konseyi daimî umumî kâtibi Şinasi, Türkofis başkanı Bürhan Zihni Sanus ve Muhabere ve Münakale Vekâleti müdürlerinden Orhandan mürekkebdir.

Balkan Antantı ekonomik konseyinin bu defaki toplantısı 15 gün devam edecektir.

Standardizasyon müdürü şehrimizde

Arpa, buğday, tiftik ve yapağının standardizasyonu için hazırlanan nizamnamenin tatbiki için ihzaratta bulunmak üzere Ticaret Vekâleti standardizasyon müdürü Faruk Sünter şehrimize gelmiştir.

Dün, ihracatı kontrol dairesinde Faruk Sünterin reisliği altında ihracatı kontrol şefi Hakkı Nezihinin de iştirakile yapağı, tiftik, buğday ve arpa tacirleri ayrı ayrı içtimalar yapmışlardır.

Bu içtimalarda esas nümune tipler meselesi üzerinde görüşülmüş, buğdayla yapağı için esas tiplerin tam balye ve tâli tiplerin de 3 - 30 kilo arasında tertibi takarrür etmiştir.

Galatasarayın pilâvı

Galatasaray lisesinin meşhur pilâvı bu sene 28 mayıs pazar günü verilecektir. Galatasaraylılar cemiyeti şimdiden hazırlıklara başlamıştır.

VİLÂYETTE

Vali, Ankaraya gelecek hafta gidecek

Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar, Elektrik, Tramvay ve Tünel idarelerinin Belediyeye devri hakkındaki lâyihanın Meclis encümenlerinde tetkiki esnasında hazır bulunmak üzere bu akşam Ankaraya gidecekti. Lâyihanın Büyük Millet Meclisine verildiği ve Meclisin yarınki celsesinde müzakere edilmesi muhtemel olduğu anlaşıldığından Vali, hareketini gelecek cumartesi akşamına tehir etmiştir. Bu suretle tabedilmekte olan yeni bütçenin de Ankaraya gönderilmesi imkânı hasıl olacak, istimlâk kanununun encümenlerde tetkiki ilerilemiş bulunacaktır.

Vali ve Belediye reisi, önümüzdeki cumartesi günü saat 16 da Şehir Meclisi azalarile diğer bazı davetlilere Tarabya da Tokatlıyan otelinde bir çay ziyafeti verecektir.

Muavin Muzaffer teftişte

Vali muavini Muzaffer, Kartal, Beykoz ve diğer mülhak kazalarda teftişte bulunmak üzere dün Kartala gitmiştir.

Bir cinayet davası son safhada

Gelecek celsede maznunun avukatı, müdafaa yapacak

İki kardeş aleyhindeki öldürmek üzere yaralamak, öldürmeye tam davranmak davasına aid muhakeme, İstanbul Ağırceza mahkemesinde dün sabah son safhasına geldi. Müddeiumumilikçe esastan mütalea bildirildi.

Hâdise, geçen ramazanda bir gece Çengelköyde Namazgâh denilen yerde olmuştur. İbrahim oğlu Hamdi ile İbrahim oğlu Ahmed, orada Osmanla kavga etmişler ve bu kavgada Osman muhtelif yerlerinden yaralanmış, Haydarpaşa hastanesine götürlümüş, tedavi altına alınmış, iyileşmiştir. Şimdi mahkemede davacı yerindedir. Teravih namazından çıkıldıktan sonra çıkan kavganın sebebi, davanın mahkemeye sevk şekline göre, bir kızı alıp almamak meselesidir. Fakat, mahkemede Müddeiumumiliği temsil eden Ubeyd; dün sabahki mütaleasında, muhakeme safhasında bir kız meselesinin kavga sebebi olduğu usulüne uygun sübut bulmadığını, sebebin meçhul kaldığını söyledi. Bu arada:

— Katil suçu, dedi, ancak mâni sebebler haylûletile vukua gelmiş değildir. Osmanı suçlulardan her ikisinin mi, değilse hangisinin yaraladığına gelince, Adlî Tıb raporu, Osmanın yaralarının bir bıçakla bir şahıs tarafından açılması mümkün olduğu gibi ayni kıt'ada bıçakla ikinci bir şahıs tarafından da açılması kabil odluğu şeklindedir. Bayram, Ahmed, Ali Osman Çavuş, Cemilenin şahidlikleri, Hamdinin fail olduğu yolundadır. Mağdur Osman, kendisini Hamdile beraber Ahmedin bu bıçakla yaraladığını ileri sürmekte ise de, bu iddiasını teyide yeter delil yoktur. Ancak Ahmed de, kavgaya el uzatmak suretile karışmıştır. Hamdinin ceza kanununun altmış ikinci maddesi delâletile dört yüz kırk sekizinci, Ahmedin de dört yüz altmış dördüncü maddelerine göre cezalandırılmalarını isterim.

Davacı söylüyor

Davacı yerindeki Osmana diyeceği soruldu, Osman da:

— Ben, gece Çengelköyünden tepedeki çiftliğe gidecektim. Bunlar, benim namazgâhtan geçeceğimi hesablamışlardı. Yolumu beklediler, üzerime saldırdılar, iki kardeş sağdan, soldan bıçak savurdular. Ben üzerimde bıçak, çakı değil, çivi bile taşımıyordum. Az kalsın beni öldüreceklerdi, Bereket versin, teravihten çıkanlar yetiştiler de, kurtardılar. Yaralarım ağırdı. Çok acı çektim, para harcadım. Bunlara ceza veriniz, bana da tazminat ödesinler.

Maznun avukatı, müdafaaya hazırlanmak üzere mühlet istediğinden, mahkeme heyetini teşkil eden Refik, Salim ve Sadeddin, muhakemenin devamını 8 haziran perşembe sabahına bıraktılar.

DENİZ İŞLERİ

Boğazda otomobiller için tenzilâtlı tarife

Şirketi Hayriye, Boğazda otomobil nakliyatı için fevkalâde tenzilâtlı bir ücret tarifesi tatbikına karar vermiştir. Bu tarife, Rumeli ve Anadolu yakaları arasında işliyen araba vapurları ile gidip gelecek otomobillere mahsus olmak üzere otomobillerin numarasını havi bir, iki ve üçer aylık karnelerle tatbik olunacaktır.

EVKAFTA

Son tamirler

Evkaf idaresi, tarihî ve san'at kıymeti olan camilerin tamirine devam etmektedir. Şehzade camiinin şadırvan avlusunun duvarlarındaki kapalı üst pencereler açılarak yerlerine alçı çerçeveler yapılacak ve cephesindeki bozuk korniş taşları tamir edilecektir.

Şehir mütehassısı dün sabah geldi

Prost'un Ankaraya davet edilmesi muhtemeldir

Şehir mütehassısı Prost, dün sabahki ekspresle Avrupadan şehrimize gelmiş, İmar Müdürile Prost'un refakatinde çalışan Kotye ve diğer bazı zevat tarafından karşılanmıştır.

Prost, öğle üzeri Belediye İmar Müdürlüğünü ziyaret etmiş, burada Eminönü meydanının müstakbel şekline aid hazır bulunan maketi tetkikten sonra kendisine tahsis edilen mesai odasında meşgul olmuştur.

Prost, öğleden sonra da Belediyeye giderek Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdarla imar plânı etrafında konuşmuştur.

Mütehassıs, burada evvelâ Eminönü meydanının kat'î şeklini tespit edecek, Kadıköyünün nâzım, İstanbulun da tatbikat plânını hazırlamakla meşgul olacaktır. Kendisi tarafından vücude getirilen umumî plân henüz Nafıa Vekâletince tasdik edilmemiştir. Bu itibarla Prost'un Ankaraya davet olunması muhtemeldir.

SEHİR İSLERİ

Süt fabrikası

39 kişinin zehirlenmesine sebeb olan sütler hakkında kimyahane tarafından yapılan tetkikatı ihtiva eden raporlar, Belediye reisliğine verilmiştir. Bu işle Sıhhiye Vekâleti de meşgul olduğu için raporlar, Ankaraya gönderilmiştir. Bu raporlara göre, zehirlenme hâdisesi mikrobiktir. Yani kapların temiz olmamasından ileri gelmiştir.

Bu vaziyet karşısında Belediye, süt fabrikasının tesisinde isticale karar vermiştir.

Mısırçarşısı imtimlâk edildikten sonra...

Mısırçarşısının Belediye tarafından istimlâkinden sonra buradaki esnafın başka yerlere yerleştirilmesi işi, Belediyeyi esaslı surette meşgul ediyor. Belediye, Mısırçarşısını istimlâk etmekle kısım kısım yıkılmağa mahkûm olan bu binayı güzelce tamir edecek ve içinde mükemmel tesisat yaptıracaktır.

Cezalandırılanlar

Zabıtai belediye talimatnamesine muhalif hareketlerinden dolayı son bir hafta zarfında Beyoğlunda 245, Adalarda 15 kişi cezalandırılmıştır.

Yoğurt satışı

Yogurtların kapalı ve üstü parşümen kâğıdlarile örtülü olarak satılması ve satılan yoğurtların üzerinde fiatile yogurdun imal edildiği müessesenin ismini gösterir birer etiket bulundurulması kararlaştırılmıştır.

Dokuz otobüs sahibi tecziye edildi

Belediye Vali muavini Lûtfi Aksoy, otobüsleri teftiş etmiştir. 9 otobüs sahibi tecziye edilmiştir.

GÜMRÜKLERDE

Döviz kaçakçılığı

Şehrimizin bazı tanınmış banker ve sarraflarının birleşerek harice döviz kaçırdıkları hakkında yapılan bir ihbar üzerine tahkikata başlandığını ve bazı bankerlerin yazıhanelerile bankadaki kasalarında araştırmalar yapıldığını yazmıştık.

Öğrendiğimize göre, görülen lüzum üzerine Dördüncü Vakıf hanında asma katta bir sarrafın yazıhanesinde de araştırma yapılmıştır.

Diğer taraftan bu işlerle alâkadar bulunan Hıristo isimli bir şahıs aranmış, fakat bu şahsın memleket haricine çıktığı anlaşılmıştır. Bu adamın döviz kaçakçılığı işlerinde mühim rol oynadğı söyleniyor.

DEMİRYOLLARINDA

Avrupa hattı banliyösünde yaz tarifesi

Devlet Demiryolları Avrupa hattı banliyösünde yaz tarifesinin tatbikına bu sabahtan itibaren başlanacaktır.

Ayvalıkta sevindirilen çocuklar

Ayvalık (Hususî) — Ayvalık himaye heyeti tarafından 250 fakir çocuk giydirilmiştir. Gönderdiğim resim sevindirilen yavruları göstermektedir.

Siyasî icmal

İki nutuk ve Türkiye

Hitler son nutkunda devletler arasındaki gerginliğin esbabını Alman noktai nazarından bakarak izah etmişti. Bütün bu işlerde İngilterenin muharrik ve bais bulunduğunu ve artık sulhu istemediğini ileri sürmüştü. İngiltere Başvekili de evvelki günkü nutkunda cevabını vermiştir.

Çemberlayn, Almanyanın inkişafına ve Balkanlardaki ticaretinin tabiî ve meşru olan genişlemesine engel olmağı İngilterenin hiçbir zaman hatırından geçirmediğini ve sırf Almanyaya karşı harbetmek maksadile devletler arasında siyasi terkib ve zümreler vücude getirmek istemediğini ve Almanyayı çember içine almağa çalıştığına kimsenin inanmadığını söylemiştir.

İngilterenin sulh arzusunda bulunduğunu ispat için de İngiliz - Alman donanma muahedesinin Almanya tarafından feshedilmiş olmasına rağmen İngilterenin nazarında bu muahedenin esası hâlâ yaşamakta olup Alman ve İngiliz milletlerinin hiçbir zaman birbirine karşı harbetmiyecekleri arzusunu temsil eylediğini söylemiştir. Diğer bir delil olarak da teslihat yarışının önü alınması hakkında Hitler'in yaptığı teklifin İngiltere tarafından ihtimam ve itina ile tetkik edilerek cevab verileceğini beyan eylemiş ve Danzig meselesinin Almanya ile Lehistan arasında dostane müzakere ile halledilmesi İngilterenin nazarında hem mümkün, hem de lâzım birşey olduğunu ve böyle bir neticeden İngiltere hükûmetinin kendisini bahtiyar sayacağını söylemiştir. Fakat müzakere yerine kuvvetle meselenin halline teşebbüs edildiği takdirde İngilterenin bizzarure harbe sürükleneceğini de ilâve etmiştir. Bu sözler İngilterenin Almanyaya karşı harbetmek istemediği gibi Lehistanla anlaşmasına taraftar olduğunu ve kabul edemiyeceği yegâne şey siyasî meselelerin hallinde cebir ve kuvvet istimali bulunduğunu açık olarak anlatmıştır. Ayni zamanda Fransa Başvekili de meb'usan meclisinin yeni devresi münasebetile söylediği nutukta İngiliz Başvekilinin siyasî meselelerin cebir ve kuvvetle halledilmemesi davasını Avrupanın bugünkü meselesi devletlerin birbirine karşı tahakküm etmeleri yahud işbirliği yapmaları şıklarından birinin tercihi olmasından ibaret bulunduğunu söyliyerek takviye etmiştir. Daladye Fransanın işbirliği taraftarı ve tahakküme karşı teyakkuz ve metanet göstermeğe azimkâr olduğunu söyledikten sonra harbin hiçbir meseleyi halletmeyip bilâkis büsbütün işkâl edeceğine Fransanın kanaati bulunduğunu ve dünyanın fennin terakkisile kıymeti on misli artan tabiî servetlerinin her milleti refaha eriştirebileceğinden kuvvet yerine elbirliği ile çalışmak en doğru yol olacağını ilâve etmiştir.

Her iki nutuktan çıkan netice İngiltere ile Fransanın davaları siyasette cebir ve kuvvetin istimaline mümaneat etmek diye hulâsa olunabilir. Kendilerile ayni kanaatte bulunan devletlere karşılıklı yahud karşılıksız teminat vermektedirler. İlk defa Lehistan evvelâ karşılıksız, sonra mütekabil mahiyette teminatı kabul etmişti. Daha sonra Romanya ile Yunanistan kendileri mukabilinde hiçbir vecibe ve hizmet taahhüdünde bulunmıyarak İngiltere ile Fransanın teminatını sadece kabul etmişlerdi.

Şimdi de Türkiye evvelki gün ilân edilen beyannameden anlaşıldığı veçhile en çok sahile sahib olduğu ve binaenaleyh vatanın müdafaa ve siyaset ve iktısad cihetinden sıklet merkezi bulunan Akdenizin şark havzasında İngiltere ile mütekabil teminat ve muzaheret anlaşmasile İngiltere ve tabiatile bunun müttefiki Fransa ile bağlanmıştır. Bu sahada sulhun maruz kalabileceği herhangi tehlikeye karşı alâkadar devletler birbirlerini sigorta etmiş bulunuyorlar.

Muharrem Feyzi TOGAY

ÜNİVERSİTEDE

Türkiyat Enstitüsünün yeni direktörü

Edebiyat Fakültesi Türkiyat Enstitüsü direktörlüğüne profesör Rahmeti seçilmiştir.

Kadına çarpan otomobil

Şoför Halidin idaresindeki otomobil, evvelki gün, Nişantaşı civarında Behiye isminde bir kadına çarparak zavallının bacağından yaralanmasına sebebiyet vermiştir. Suçlu şoför yakalanmıştır.

Cumhuriyet

Nüshası 5 kuruştur

Abone şeraiti	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur

SON HABERLER

Madritte yapılacak geçit resmi bir mes'ele oldu

İspanyadaki gönüllülerin geri alınmaması ve İspanyol Fasındaki asker mevcudunun artırılması Fransada endişe uyandırıyor

Madrid 13 (a.a.) — Zafer geçid resminin şimdi 19 mayısta yapılacağı tahmin edilmekle beraber bu tarih resmen ilân edilmiş değildir.

Resmî mahfiller, geçid resminin muhakkak surette 15 mayısla 25 mayıs arasında yapılacağını beyan etmekle iktifa etmektedirler.

Hatırlarda olduğu veçhile geçid resminin evvelâ 2 mayısta yapılacağı ilân edilmiş, bilâhare 15 mayısa tehir olunmuştur. Dün Barajaz hava meydanında ve 40,000 kişi huzurunda tayyarecilerin geçid resmi yapılmış, fakat hiçbir hava hareketi yapılmamıştır. General Franko, 16 Alman ve İtalyan tayyarecisini askerî madalya ile taltif etmiştir.

Bunlar meyanında kondor lejyonunun erkânıharbiye reisi albay von Şaydaman da vardır. Franko, bu münasebetle söylediği nutukta, gökyüzünde ve düşman üzerinde ittihadlarını elde etmiş bulunan Alman - İtalyan ve İspanyol tayyarecilerinin kahramanlıklarını sena etmiş, müteakiben İspanyanın bukünkü hava kuvvetile dahilî harbin başlangıcındaki hava kuvvetini mukayese ederek şunları söylemiştir:

«— Sizi temin ederim ki, bugünkü hava kuvvetimiz, yarın havalarımızı teçhiz edeceğimiz cihazlarla yüz misli artacaktır. Hava kuvvetli, hazır bir vaziyette bulunmalıdır. Büyük İspanyayı yaratacak olan, çelik adalelerdir.»

Franko, nutkunu «Yaşasın İspanya, yaşasın İtalya, yaşasın Almanya» sözlerile bitirmiş, hazır bulunanlar da ayni sözleri tekrar etmişlerdir.

Bundan sonra önde Alman ve onları takiben İtalyan, İspanyol tayyarecileri onar kişilik sıralar halinde kolları ileriye doğru gerili olduğu halde, Franko'nun önünden geçmişlerdir. Bu merasimde, İngiliz, Fransız, İtalyan, Alman ve Japonya hava ataşeleri hazır bulunmuşlardır.

İtalyadaki gönüllülerin vaziyeti

Paris 13 (a.a.) — Meb'usan meclisinin, dün akşamki toplantısında sosyalist partisi reisi Blum, İtalyan ve Alman kuvvetlerinin hâlâ İspanyada durduklarını söylemiş ve General Franko'nun da Fasta normalden bir misli fazla askeri silâh altında tuttuğunu kaydederek demiştir ki:

«— Fransa İspanyaya karşı hiçbir tecavüz beslemiyor. Fransanın bugün dikkat edeceği bir nokta varsa o da İspanyanın hatta bitaraflığının Fransa aleyhinde tecelli etmemesidir.»

Bütçe açığı

İtalyan bütçesinde büyük açık var

Roma 13 (a.a.) — Mecliste bütçe projesinin müzakereleri münasebetile bir nutuk söyliyen Kambiyo ve Döviz Nazırı Guarneri, İtalyan ticaret muvazenesinin 1939 senesinin ilk dört ayı zarfında 548 milyon liretlik bir açık kaydettiğini beyan etmiştir.

Ticaret muvazenesinin düzeleceğine kat'i nazarile bakılmakta ise de sarfedilen gayretler kâfi gelmemekte ve bu gayretlere devam edilmesi lâzım gelmektedir.

Nazır, İtalyan bankası ihtiyat akçesinin 31/12/938 de 3 milyar, 826 milyon liret olmasına mukamil 31/12/937 de bu miktarın 4 milyar, 128 milyon liret olduğunu tasrih etmiştir.

Bu noksanlık İtalyayı silâhlarını arttırmak ve istihsalâtını tacil etmek iztırarında bırakan son hâdiselere ve İtalyan ihracatının Süveyş ve Cibuti'den geçmek hakkını pek yüksek ücretler mukabilinde alabilmesi keyfiyetine atfedilmektedir.

Devlet Demiryollarında yeni tarifeler

Ankara 13 (Telefonla) — Devlet Demiryolları umum müdürlüğü yolcu katarlarına aid tarifeler üzerinde tetkikler yapmaktadır. Yeni tarifeler 15 haziranda itibaren tatbik edilecektir. 14 haziranda itibaren yolcu trenlerinde mevki numaralı biletler satılmasına da başlanacaktır.

Nisan ayındaki tahsilâtımız

Ankara 13 (Telefonla) — Mart 1939 sonunda 217 milyon 587 bin 218 lira olan tahsilât, nisan sonunda 235 milyon 409 bin 139 lirayı bulmuştur. Nisan ayı zarfındaki tahsilât yekûnu 35 milyon 821 bin 521 liradır.

Sıhhiye heyeti teftişiye reisliği

Ankara 13 (Telefonla) — Hudud Sahiller sıhhat müdürü doktor Osman İsmet, Sıhhat Vekâleti teftiş heyeti reisliğine tayin edildi.

İngiliz ticaret heyeti Atinada

Atina 13 (a.a.) — Sir Leithross'un riyasetindeki İngiliz ticaret heyeti Bükreşe gelmiştir.

Metaksas'la mülâkat

Atina 13 (Hususî) — Başvekil Metaksas, Romanyadan gelen İngiliz ticaret heyeti reisi Sir Frederic Leithross'u kabul etmiştir.

İngiliz hükümdarları tekrar sise tutuldular

Ottawa 13 (a.a.) — Sis dolayısile İngiliz hükümdarlarını hâmil bulunan «Empress of Australia» vapuru, tekrar süratini kısmak mecburiyetinde kalmıştır. Evvelce tahmin edildiği veçhile vapurun pazartesi sabahı Quebec'te bulunabileceği zannedilmektedir. Vapur, simdi Torre - Nouve'ün 200 mil şarkında bulunmaktadır.

Papa, Prens Kristofu kabul etti

Vatikan 13 (a.a.) — Papa, bu sabah Yunan Prensi Kritof'la refikasını hususî surette kabul etmiştir.

Milâno ittifakı

Fas gazeteleri, vesikanın metnini neşrediyor

Paris 13 (a.a.) — Havas bildiriyor: «Matin» gazetesi, Alman - İtalyan ittifak muahedesinin metnini neşretmektedir. Bu haberi, büyük ehemmiyetine ve gazetecilik bakımından sansasyonel mahiyetine binaen, mes'uliyetini «Matin» gazetesine bırakmakla beraber, vermemezlik edemiyoruz.

«Matin» gazetesinin Roma muhabirinin gazetesine bildirdiğine göre, İtalyanın Berlin büyük elçisi, Almanya ile İtalya arasındaki askerî ve siyasî paktın metninin tespiti hakkındaki Alman tekliflerinden dün gece Romayı haberdar etmiştir.

Sekiz maddeden terekküb etmesi istenen bu pakt, on sene için muteber olacak ve bu müddetin hitamında yenilenecektir.

Paktın askerî kısmının bizzat Hitler tarafından tespit edilmiş olan metni, şu cihetleri tasrih eylemektedir:

1 — Bir Avrupa anlaşmazlığı takdirinde, Roma ve Berlin, derhal askerî müşaverelerde bulunacaktır. Bu müşaverelere memur şefler, gizli munzam bir protokolla şahsen tespit edilecektir.

2 — Âkid taraflar, menfaatlerini ayrılmaz bir surette birbirine bağlı telâkki etmeği taahhüd eylerler. Bu demektir ki âkit taraflardan doğrudan doğruya yalnız birini alâkadar eden bir anlaşmazlık takdirinde de her iki âkit memleket bir tek askerî blok teşkil edecek ve derhal kumanda ve strateji harekâtı birliği vücude getirecektir.

3 — Âkit taraflar, ancak birlikte ve aralarında anlaştıktan sonra silâhlarını terketmeği taahhüd eylerler.

Paktın siyasî kısmı, Roma - Berlin mihverinin esaslı prensiplerini ve bunlardan başka ayrıca aşağıdaki iki mütemim noktayı ihtiva etmektedir:

1 — Her iki taraf, karşılıklı olarak, her birinin sarih muahedeler ve antantlarla teyid edilmiş dostluklarına hürmeti taahhüd eylerler.

2 — Her iki taraf, iki memleket arasında evvelce müşaverelerde bulunmadan, bundan böyle, her ne mahiyette olursa olsun hiçbir yeni anlaşma müzakere ve imza etmemeği taahhüd eylerler.

Hitlerin Romaya yaptığı tekliflerin diğer esaslı noktaları, mümasil diplomatik anlaşmalarda mevcud mutad noktaları teşkil etmektedir.

Vakıflar idaresinde tayinler

Ankara 13 (Telefonla) — Vakıflar umum müdürlüğünde açık bulunan müfettişliğe umum müdürlük muamelât ve mülhak Vakıflar müdürü Halim, onun yerine Kadıköy Vakıflar müdürü Hilmi, Kadıköye de Bursa Vakıflar müdürü İhsan tayin edildiler.

Hava matbuat kongresi

Roma 13 (a.a.) — Birinci dünya hava matbuatı kongresi münasebetile muhtelif memleketlerin pilot gazetecilerinin iştirakile bir hava yarışı tertib edilecektir.

Kayıd muamelesine 15 mayıs pazartesi günü resmen başlanacaktır.

Hâdiseler arasında

Sulha doğru

Avusturyanın Almanyaya ilhak edildiği gündenberi, harb kâbusu, yataklarımızın ayak ucile oda kapımız arasında gidip geliyor. Avrupanın hiçbir milleti için onu kapıdışarı atmak mümkün olmadı. Bilâkis, her yeni baskın hareketinde bu kâbus, uyku ile uyanıklık arasında, karanlığı yuttukça şişen gözbebeklerimiz üstüne kanlı pençesini daha şiddetle vurdu.

Atalar sözüne geliyoruz: Korkulu rüya görmektense uyanık yatmak hayırlı. Tehlikeyi sezen milletlerle beraber yorganı başımızdan attık ve yatağımızdan fırladık. Biliyoruz ki Büyük Harbin neticelerinden memnun olan ve olmıyan memleketler vardır. İlk ve en çok memnun olmıyan bizdik. Fakat İstiklâl harbini yaptıktan ve bizi mülkî bütünlüğümüze kavuşturan zaferi kazandıktan sonra, Büyük Harbin neticelerinden memnun olmıyan memleketlerin bedbin ve hırçın politikalarına yâr olamazdık. Kendi meselemizi damarlarımızın olanca kabiliyetile çoktan hallettiğimiz için, bir tek davamız kalmıştı: Sulh. Çünkü bakımsızlığın, harblerin ve istilâların yıktığı vatanı yeni baştan yapmak için, içeride ve dışarıda emniyete ihtiyacımız vardı.

Büyük Harbin neticelerinden memnun olanlar da, olmıyanlar da, bugün diplomatik faaliyetlerinde hep sulhu tesise çalıştıklarını söylüyorlar. Fakat biz biliyoruz ki Avrupa haritasını değiştirmek istiyenler için sulh, ancak, haklı veya haksız bütün emellerini tatmin edebildikleri gün benimsiyecekleri bir idealdir. Henüz ellerindeki taleb listesi sonuna gelmekten pek uzak olduğuna göre, sulhu istemekte hangi tarafın samimî olduğunu kestirmekte, bir an tereddüd etmeyiz: Elbette ki bir tek sulh cephesi, demokrasi cephesidir.

Bu cepheye katılan Türkiye harbetmek değil, harbe karşı harbetmek istiyor. Bu son «harb» kelimesini mücadele manasında kullandım. Yani: Harbe karşı mücadele. Bu, davamızın milletlerarası prensipidir ki, Lonzan'danberi onun hiçbir noktasından şaşmadık. Atatürk ve İnönü Türkiyesinin dış politika dürüstlüğü, Lozan'da ispat ettiği siyasî dirayetin daha geniş bir siyasî rüşd halinde tekâmülüdür. Davamızın kendi aramızdaki prensipi de açık: Sınırlarımızın ve kıyılarımızın müdafaası. Müdafaa kelimesi, ancak taarruzla meşrut olduğuna göre, topraklarımıza kem gözle bakmıyanlara karşı cephe almış değiliz. Bunun en açık delili de, Türk - İngiliz müşterek beyannamesinin 7 nci ve son maddesidir: «Şurası mukarrerdir ki, yukarıda zikredilmiş olan hükümler, iki hükûmetten herhangi birinin, sulhun takviyesindeki umumî menfaat iktızasından olarak, diğer hükûmetlerle anlaşmalar akdetmesine mâni değildir.»

Büyük Millet Meclisinde Başvekil Refik Saydamdan sonra söz alan Saffet Arıkan, Fethi Okyar ve Kâzım Özalp, ayrı ayrı ve bariz cümlelerle, Türk - İngiliz anlaşmasının bir çevirme ve tazyik hareketi değil, meşru müdafaa refleksi telâkki edilmek lâzım geldiğini söylediler. Demek oluyor ki Türkiyenin ve İngilterenin Akdenizde müşterek menfaatlerine bir taarruz yapılmadıkça, bu anlaşma, tetiğine parmak dokunmıyan dolu bir tabanca halinde kalacak.

Bu silâh, Avrupanın ve belki bütün dünyanın uykusuna musallat olan istilâ hareketine ve harb kâbusuna karsıdır; bu felâketleri önlemeğe muvaffak olur da ihtilâflar milletler arasında müzakere kapısını acabilirse başlarda taşınmağa lâyık bir sulh çelenginden ne farkı kalır? Nitekim sulha doğru kosanların en büyük endişeleri de bu hamlenin akamete uğramasından başka birşey değildir.

PEYAMI SAFA

Prens Pol'un İtalyadaki temasları

Roma 13 (a.a.) — Yugoslavya Naibi Prens Pol'la refikasını Floransaya nakleden trenin arkasından kalkan hususî bir trenle Hariciye Nazırı Kont Ciano, Maarif Nazırı Alfieri ve daha birçok zevat hareket etmişlerdir. Bu ikinci tren Floransa'da birinci treni geçecek ve bu suretle her iki nazır da misafirlerin muvasalatında istasyonda bulunabilecekler dir.

Jimnastik talimleri

Roma 13 (a.a.) — Yugoslavya Naibi Prens Pol'la İtalya Kralı ve Yugoslavya Hariciye Nazırı Markoviç, dün öğleden sonra Mussolini forumunda 5000 İtalyan genci tarafından yapılan jimnastik talimlerinde hazır bulunmuşlardır

Büyük davalar

Danzig mes'elesi

Yazan: *P. COPEAU*

Her senenin muayyen gününde, Lehistanda bir deniz bayramı yapılır. Gdynia limanı civarındaki bir sahilde, büyük bir askerî geçid resmini müteakib subaylar, atlarını denize sürerler ve sancaklar suya batırılır. Bu, Lehistanın, deniz mahrecini müdafaa hususundaki azmini tebarüz ettiren sembolik bir harekettir.

Lehistana hayat verebilmek için, bu mahrecin mevcudiyetini elzem gören Amerika Cumhurreisi Vilson, 14 maddelik meşhur sulh programına bu noktayı esas olarak dercetmişti. Bizzat Hitler, kendi nutkunda, Lehistan gibi 36 milyon nüfuslu büyük bir devletin, denize serbest bir mahrec sahibi olmadan yaşıyamıyacağını söylemiştir. Esasen, tarih ve coğrafya, Lehistanın ötedenberi Danzig'den başladığını ve Danzig'in, mevcudiyetini, Lehistanın denize açılan penceresi olmağa medyun bulunduğunu kâfi derecede ispat etmektedir. Bu itibarla, Danzig'e eski serbest şehir statüsünü vermiş olmalarından dolayı, Versay muahedesini tanzim edenlere hiç kimsenin tarizde bulunmağa hakkı yoktur. Önce, şehrin, üç asırdanberi devam edegelen şekilde, Lehistan himayesi altına konulması mevzuu bahsolmuş, fakat Loid Corc'un ısrarları üzerine, Lehistanın Danzig'deki menafiini ve serbest şehrin muhtariyetini himaye vazifesi Milletler Cemiyetine verilmiştir.

Almanya âciz vaziyette bulundukça ve Milletler Cemiyeti bir nevi himaye idame etmek kudretine sahib bulundukça bu rejim mükemmeldi.

Lehliler, bu himayeye hiçbir zaman fazla kıymet vermemişler ve mahud koridorun müntehasında, kendilerine aid bulunan arazi üzerinde tam manasile Lehistanın malı olmak üzere bir liman vücude getirmeği düşünmüşlerdi.

Bu limanın inşası, Almanların şikâyetini mucib oldu. Lehistanın, Gdynia'yı kullanmak suretile Danzig'i boğmak istediği iddialarını ileri sürdüler. Halbuki, Danzig'in harbdenberi, coğrafî vaziyeti ve çok mükemmel tesisatı sayesinde kazandığı inkişaf nazarı dikkate alınacak olursa, bu iddianın haksızlığı derhal meydana çıkar. Gdynia limanı yapıldıktan sonra, Lehistanın, iktısadî bakımdan Danzig'e ihtiyacı kalmadığı mülâhazası da varid değildir. Zira, bir harb vukuunda, yeni limanın, Danzig'deki Alman topları altında ne derece tehlikeli bir vaziyete girecek olduğu mülâhazası bertaraf, Gdynia limanı, Danzig'den geçen ve Lehistan ticaretinin gene nısfına yakın bir miktarını teşkil eden yükleme ve boşaltma işlerinin hepsini kendine hasredebilecek kifayette değildir.

Almanlara daha elim gelen diğer bir vaziyet vardır ki o da, meselâ Berlinden Königsberg'e giderken Lehistan arazisinden geçmek mecburiyetidir. Gerçi, Lehlilerin, transit işini bir parça kolaylaştırmak hususundaki gecikmeleri de kabili inkâr değildir. Daha birkaç sene evveline gelinciye kadar, Lehistan koridorundan geçebilmek tam manasile bir hâdise teşkil ediyordu. Gümrük kontroluna tâbi olmadan yoluna devam edebilmesine müsaade olunan trenler birkaç taneden ibaretti. Kaldı ki, bunların da Lehistan arazisinden geçmeleri, uzunuzadıya merasime tâbidi. Hududu geçer geçmez vagonlara kilid üstüne kilid vuruluyor; yolcuların, ayaklarının uyuşmasını gidermek için istasyonlarda beş on adım atmasına bile müsaade edilmiyordu.

1934 tarihli Alman - Leh anlaşmasından sonra bu müşkülât bir dereceye kadar azalmış olmakla beraber, Alman ve Leh ahali arasında hergün münazaa vesilesi teşkil eden diğer sebebler bakidir. Vistül nehrinin sağ sahilindeki hudud çizgisinin garabeti bu sebeblerden biridir. Bu hat, şarkî Prusya ile Vistül'ü biribirinden ayıracak şekilde çizilmiştir. Nehir kıyısında toprakları bulunan Alman köylüleri, hayvanlarını nehirde sulamak imkânından mahrumdurlar. Çünkü, hudud hattı, birçok noktalarda, sağ sahilin yirmi metre uzağından geçer. Bu, hiçbir kimseye faydası olmıyan ve sadece iftirakçı propagandaya münazaa vesilesi teşkil eden bir tedbir olarak elân mevcuddur.

***

Alman Başvekili Hitler'in ve Kolonel Bek'in nutukları, mart ayındanberi Almanya ile Lehistan arasında ne gibi hâdiseler cereyan ettiğine dair oldukça sarih fikir verebilecek mahiyettedir.

Cermen - Polonya meseleleri, 1934 tenberi resmen mevcud olmamakla beraber, gene ortadan kalkmış değillerdi. Lehistan, bilhassa son zamanlarda, Milletler Cemiyeti garantisinin hayalden ibaret kalması üzerine, vaziyete vuzuh vermek ve ezcümle Danzig meselesini düzeltmek hususunda ciddî gayretler sarfetmiş görünmektedir. Fakat Almanya, bu teşebbüslere mukabele etmeğe yanaşmamış, sırası gelince ileri sürmek emelile münazaa sebeblerini olduğu gibi muhafaza etmeği tercih eylemiştir.

Mart ortasında Prag'ın askerî işgal altına alınması ve Memel'in ilhakı hâdiseleri, Lehistanın tahminlerini bir kere daha geride bırakmıştı.

Şimdi, Almanya, Lehistanın deniz mahrecini derhal elinden almak taraftarı değildir. Çünkü, bunun harbe müncer olacağını biliyor. Yalnız, istediği şey, Lehistanın, bu mahrece Almanyanın lûtfu sayesinde tesahub etmesidir.

Lehistan, Almanyanın ültimatom şeklindeki tekliflerini kabul etmenin, yakasını kaptırmak olacağını bilmez değildir. Çeko-Slovakya, bu hususta parlak bir misal teşkil eder. Alman gazetelerini okursanız göreceksiniz ki Lehistan millî bir devlet değil, sabık Çeko-Slovakya gibi milliyetlerden müteşekkil bir devlet ve nüfusunun yüzde kırkı Alman ve Ukraynalı ekalliyetlerden mürekkeb olarak gösterilmektedir.

Almanyanın, Lehistanı parçalamak suretile takib ettiği gaye, Avrupayı hükmü ve nüfuzu altına almak hususundaki iradesine, şarkta en ciddî surette engel teşkil eden son kuvveti mahvetmektir. Bu, maalesef, hiç şüphe götürmez bir hakikattir. Ve gene şüphe yoktur ki, eğer Almanya bu emeline muvaffak olursa bu sefer Fransa ve İngiltere aleyhine dönecek, zengin bir hinterlanda dayanarak Fransız - İngiliz müstemlekelerini taksime kalkışacaktır.

Fransa ve İngiltere, Lehistan hududunda, işte bu sebeble mukavemete hazırlanmışlardır ve gene bu sebeble, «Almanya, Alman hududu olduğu inkâr kabul etmiyen bir şehri ilhak etmek istivor diye harbe giremeyiz» tarzındaki mülâhazaya yer vermek imkânı kalmamıştır.

Çünkü Daladye'nin çok mükemmel surette izah ettiği vechile, «hakikatte, beynelmilel vaziyet öyle bir noktaya gelmistir ki bellibaşlı meselelerin tenevvüü ve karışıklığı ortasında, bir tek mesele ehemmiyet kesbetmistir. Avrupada tahakküm veya elbirliği meselesi.»

P. COPEAU

İngiltere - İtalya berabere kaldı

Milâno 13 (Hususî) — Milânoda yapılan İngiltere, İtalya millî takımları arasındaki maçın ilk devresi 1 - 0 İngilizlerin lehinde bitmiştir.

İkinci devrede oyun pek heyecanlı bir şekil almış, İngilizler ikinci sayıyı yapmışlar, buna İtalyanlar da iki sayı yaparak mukabele ettiklerinden bu mühim maç 2-2 berabere bitmiştir.

Amerikan donanması Pasifik denizinde

San-Diego 13 (a.a.) — Amerika filosuna mensub 20 harb gemisi Atlantikte yaptıkları dört aylık bir dolaşmadan sonra Pasifik denizindeki hareket üslerine dönmüşlerdir.

Amerika donanmasının diğer parçaları da yarın geleceklerdir.

Yeni müdafaa tedbirleri

Vaşington 13 (a.a.) — Harbiye Nezaretinden bildirildiğine göre, Amerika sahillerinin müdafaasını daha müessir kılmak için sahil muhafaza bataryaları 18 yeni bataryanın ilâvesile takviye olunmuştur.

İngiliz - Rumen ticaret anlaşması

Belgrad 13 (a.a.) — Dün çıkan gazeteler, İngiliz - Rumen ticaret itilâfının imzasına dair gelen telgrafları neşretmekte ve bu itilâfın iki memleket arasındaki iktısadî mübadelelerin inkişafı bakımından ehemmiyetini tebarüz ettirmektedirler.

Gazeteler, ayni zamanda bu mevzua dair Bükreşte çıkan Timpul gazetesinin yazdığı bir makaleyi de iktibas etmektedirler. Timpul, bu itilâfın münhasıran iktısadî maksadlarla akdedildiğini ve hiçbir siyasî ehemmiyeti haiz olmadığını kaydeylemektedir.

Pragda bir idam

Prag 13 (a.a.) — Alman divanıharbi, Çek faşistlerinin şefi General Gajda'nın samimî arkadaşı Valclaviezek'i, millî Çek zihniyeti sahasında siyasî faaliyette bulunduğundan dolayı idama mahkûm etmiştir. İdam hükmü, Pilzen'de infaz edilmiştir.

Sovyetlerin tekzibi

Moskova 13 (a.a.) — Tas ajansı, 50 bin Sovyet askerinin şimali garbî Çinde Hsinkian'a gitmek üzere Sovyet topraklarından hareket ettikleri hakkında Japon membalarından işaa edilen haberleri kat'î surette tekzib etmektedir.

HEM NALINA MIHINA

Harbi göze aldırmak kolay mıdır?

Fransız Başvekili Daladye Fransız Meb'usan Meclisinde güzel ve kuvvetli sözler söyledi. Bu meyanda, milletlerin sulh aşkından bahsetti. «*Bütün milletlerde, sulh aşkı o kadar derindir ki hatta cebir ve şiddet hareketlerini setretmek için dahi, gene sulhun ismi ileri atılıyor.*» dedi.

Hakikaten, bu asırda, milletlerin, harb istemesi delilik olur. Çünkü harbin bütün ağırlığı, bütün felâket ve sefaletleri milletlerin, yani halkın omuzlarına yüklenecektir.

Yarının harbi 1914 - 1918 harbinden çok daha müthiş olacaktır. Havacılığın terakkisi, Avrupanın bütün memleketlerini ve şehirlerini birbirine komşu kapısı yapmış, tayyare, yalnız zaman ve mesafe mefhumlarını değil, hududları ve cepheleri de ortadan kaldırmıştır. Sovyet Rusyanın şarka doğru bir kısım arazisinden başka, diğer bütün Avrupa devletlerinin toprakları hava kuvvetlerinin tesir ve tehdidi altındadır. Büyük bomba tayyareleri, münferiden 2000 - 2500 kilometreye gidip gelebilirler. Fakat filo halinde uçuşlar için 1000 kilometre, gidip geliş umumiyetle esas olarak kabul edilmiştir. Bir noktadan 1000 kilometre nısıf kutrunda bir daire çiziniz, tayyare o noktadan itibaren bu dairenin her tarafında müessirdir.

Bu vaziyette her memleketin havacılığı, yalnız kendi bitişik homşularını değil, onların üstünden aşarak komşularının komşularını da dövebilir. Hududlara en yakın hava üslerini bir tarafa bırakıyorum. Payitahtlardan uçacak tayyareleri ele alıyorum.

Berlin Londrayı, Londra Berlini,
Roma Parisi, Paris Romayı,
Paris Madridi, Madrid Parisi,
Moskova Varşovayı, Varşova Moskovayı,
Tunus Romayı, Roma Tunusu,
Bükreş Budapeşteyi, Budapeşte Bükreşi,
Paris Viyanayı, Viyana Parisi,
Sofya Ankarayı, Ankara Sofyayı,
Roma Atinayı, Atina Romayı,

Dövebilir. Hududların birbirlerine en yakın yerlerini hesaba katarsak dövülebilecek şehirler ve memleketler daha çoğalır. Tabiidir ki harbde, tayyare filoları, payitaht ve merkezlerden değil, hedeflerine en yakın üslerden uçacaklardır, o zaman Sovyet tayyareleri Berlini mükemmelen dövebilirler. Fransız tayyareleri bütün Almanyayı bombaladıktan sonra Varşovaya kadar gidip gelebilirler. Almanyanın Şimal denizi kıyılarından uçan tayyareler, İrlandaya kadar gidip gelebilirler. Brendizi'den kalkan tayyareler İstanbula gelip dönebilirler. Fransa hududundan uçan filolar, Belgrad ufuklarında dolaştıktan sonra gene memleketlerine avdet edebilirler.

Bu vaziyette, hava kuvvetleri birbirine azçok denk denilecek vaziyette olan devletlerin, birbirlerinin mühim merkezlerini birkaç gün içinde, İspanya şehirlerine döndürmelerine hiçbir mâni yoktur. Meselâ, Almanya, havada çok kuvvetli olmasına rağmen, İngiliz, Fransız, hatta Leh tayyarelerinin o güzel Alman şehirlerini yakmalarına, asla mâni olamıyacaktır. Hava silâhına karşı tam bir emniyet ve kat'i bir müdafaa yoktur. Almanyanın Ren kıyılarındaki şehirler, kasabalar adeta bir zincir gibi uzanır, buralarda Ren sularından başka nereye bir bomba düşerse, mutlaka bir ev, bir bina, bir medeniyet eserini yıkacaktır. Almanyanın hava ordusu da, aktif ve pasif hava müdafaası da buna mâni olamaz. İspanya ve Çin misalleri meydandadır.

O halde galib ve mağlûb memleketler harabeye dönecek, asırların medeniyeti, her türlü servetler mahvolacak, milyonlarca insan ölecektir. Bu vaziyet karşısında harbi göze aldırmak adi cinnet değil; zırdelilik olmaz mı?

Alman Başkumandanı tekrar İtalyaya gidecek

Berlin 13 (a.a.) — Alman ordusunu... şefi General Von Brauchitsch, İtalyan ordusu erkânıharbiye reisi General Pariani'ye aşağıdaki telgrafı göndermiştir:

«İtalyan ordusu tarafından hakkımda büyük bir misafirperverlik gösterilen ve büyük faşist eserlerini takdir etmek fırsatını elde ettiğim güzel İtalyan toprağından ayrılırken size en samimî teşekkürlerimi tekrar ederim.

Bu sene içinde sizi tekrar selâmlamak fırsatını elde edeceğimi daha şimdiden düsünüyorum.»

Alman - Bulgar müzakereleri

Sofya 13 (a.a.) — Bulgar mahsulâtının ve bilhassa yünün Almanyaya ihracını arttırmak imkânlarını tetkik etmek üzere bir Alman heyeti Sofyaya gelmiştir.

Danimarka hikâyesi

Himalaya sokağı: No 2

Şehrin garb tarafından Sunby'ye giden 5 numaralı otobüs son seferini yapmak üzere tam hareket ederken nefes nefese yetişebildi. Kondüktör zili çeker - ken:

— Zamanında yetiştiniz, dedi, ben de zili çalmaya hazırlanmıştım!

Thomson onu gayet iyi tanıyordu. Mektebe de hep bu hattaki otobüslerle gidip gelmişti. Küçüklüğündenberi ken - disine nazik muamele eder ve muhabbet gösterirdi. Artık o nazarında, sade kondüktör değil, akrabadan biri gibiydi. Fırsat buldukça ihtiyara:

— Tom amca!

Diye hitab ederek gönlünü alırdı. Arabada fazla, fazla değil, hemen hiç müşteri yok gibiydi. Bir, bahsettiğimiz genc kız, bir de daha evvelce Holmblad sokağının köşesinden binmiş olan sakallı adam.. O, bir kabahatli gibi köşede çekingen ve süklüm püklüm oturuyordu.

Uzun ve yarı karanlık sokakları dışta ve içte hep ayni tenhalıkla geçtiler. Son istasyonda küçük hanım Tom amcaya tatlı bir:

— Allahaısmarladık!

Sarkıttıktan sonra, otobüsten indi ve hızlı hızlı meydanı geçmeğe koyuldu. Etraftaki binalar tertemiz ve güzel yapılmışlardı. Fakat birbirine bitişik ve sık değildiler. Burasının yeni tanzim edilen bir mahalle olduğuna sade evler değil, henüz bitmemiş kaldırımlar ve iktısad edilerek konmuş fenerlerin ziyaları da şehadet ediyordu. Genc kız, bu saatte hiçbir yolcunun geçmediği kalbe korku veren yollarda bacaklarının bütün kuvvetile ilerilemeğe, Himalaya sokağındaki kü - çük villâya biran evvel girmeğe çalışıyordu.

Hava rutubetli ve puslu idi. Ah, bir kere kendisini yatağa atsa nekadar memnun olacaktı. Evde kimse de yoktu. Öğleye kadar rahat rahat uyuyabilecekti. Annesile babası üç gün için teyzesine gece yatısı misafiri gitmişlerdi. Zaten onun için böyle geç eve dönüyordu. Yoksa kabil miydi? Kıyamet kopardı!

Sokağa sapmadan evvel ihtiyaten gözucile arkasına baktı. Hafif bir ürperme geçirerek kendi kendine söylendi:

— A.. Şu terbiyesizin zoruna bak.. Otobüsteki koskoca herif peşimden geli - yor.. Sakalından da utanmıyor..

Adam pardesüsünün yakasını burnunun ucuna kadar kaldırmış, ellerini cebine sokmuş yirmi otuz adım geriden dosdoğru genc kızı takib ediyor gibiydi.

Ortalık derin bir sükûnet ve hareketsizlik içinde idi. Vakıâ, villâya fazla bir mesafe kalmamıştı. 10 numaranın önünde idi. Kendisi 2 numarada oturuyordu. Yalnız, ne var ki, evde yalnızdı. Eğer bu adam, kapının önünden ayrılmıyacak olursa korkudan ve heyecandan sabaha kadar gözünü yumması imkânı olmıyacaktı. İhtimal, sakallı da kendisinin bu vaziyette bulunduğunu anlamıştı.

Onun için, nerede oturduğunu göstermek istemedi ve evinin önünden hızla geçti. Himalaya sokağının uzandığı mesafe boyunca yürüdü. Sonra sola saptı ve Sumatra sokağında ilerilemeğe başladı. Fakat sakallı da peşinden ayrılmamıştı. Bütün vücudünün teni baştan aşağı tıpkı yolunmuş bir kaz derisi gibi nokta nokta kabarmış, diken diken olmuştu. Bağırsa, imdad istese, acaba, yardımına koşan olacak mıydı? Bir de henüz adamın bir taarruzuna maruz kalmamıştı ki.. Zorla çirkefi üstüne sıçratmanın manası var mıydı? Sabretse.. O zaman da iş işten geçmesi ihtimali de vardı.

Adımlarını daha ziyade sıklaştırdı. Adeta, bir rüzgâr gibi gidiyordu. Acaba saat kaçtı? Dakikası dakikasına onu bilmesine imkân yoktu. Fakat on ikiyi geçmiş olduğu muhakkaktı. Deminki pus ve sis ince ve sık taneli bir yağmur halini almıştı.

Nasıl olduğunun, nerelerden geçtiğinin kat'iyyen farkında değildi. Birden kendisini otobüsten indiği yerde buldu. Sakallı adam da hâlâ peşini bırakmamıştı.

Baktı, karşıdan bir otomobil geliyor.. Oh, yarı kurtulmuş sayılırdı. Onun önüne geçip işaret etmesi, kendisinin bu belâdan kurtarılmasını istemesi lâzımdı. Aman, ne güzel tesadüf.. Bu, emniyet müdürlüğünün bir arabasıydı. Hemen ileriye atıldı ve kollarını açtı. Bir fren darbesi... Araba durdu. İki polis memuru dışarıya fırladılar.

— Ne var, ne oluyor?

— Bana yardım ediniz, beni şu sakallı adamın takibinden kurtarınız. Belki bir saat var ki arkamda dolaşıyor!..

Genc kız birdenbire kendinden geçer gibi oldu. Polis memurlarından biri onu tutmasaydı, boyluboyuna yere yıkılacaktı. Sakallı adam da o zamana kadar yanlarına yaklaşmıştı. Zabıta memurlarını:

— Merhaba arkadaşlar! diye selâmladı.

Polislerin ikisi birden sert bir sesle:

— Siz, dediler, bu kızcağızı bir saattenberi takib ediyormuşsunuz, maksadınız?.

Sakallı adam güldü:

— Küçük hanımdan, diye cevab verdi, özür dilerim. Demek kendisini kor - kutmuşum. Müsaade buyurun da meseleyi anlatayım: Ben akşam geç vakit Ringköbing'den ekspresle buraya geldim. Bildiğim, tanıdığım bütün otellere başvurdum. Hiçbirinde boş bir oda değil ya, yatacak yer dahi bulamadım. Samimî dostlarımdan biri vardı. Onu hatırladım. Kendisile sık sık mektublaşıyorduk. Kopen - hag'a geldiğim zaman beni evinde misafir etmekle şeref kazanacağını her vakit yazar dururdu. Haydi, şuna gideyim, diye düşündüm, adresini pek iyi bilmiyordum. Yalnız Himalaya sokağında bir villâ satın aldığından haberdardım. Himalaya sokağının nerede olduğunu otel kapıcılarından birine sordum. Bana:

— 5 numaralı otobüsün son durak yeridir!

Cevabını verdi. Otobüsten inerken de kondüktör bu kızcağızı takib edersem gitmek istediğim yere varacağımı söyledi. O, 2 numarada oturuyormuş. Ahbabımın villâsının numarası ise 4 tü. Demek küçük hanımın girdiği kapının ilerisindeki kapıyı çalacaktım. Heyhat.. Kızcağız -muhakkak korkudan olacak- hiçbir yere girmedi, dolaştı durdu, beni de peşinden sürükledi.

Ayakta duracak halim kalmadı. Affedersiniz, otomobilin basamağına oturabilir miyim?

Nakleden:
Ahmed Hidayet

Fotoğrafçının NOTLARI

Objektif intihabı

Birçok amatörler hâlâ tereddüd içindedirler. Bir buçuk metrelik sinema şeridi parçasına otuzdan fazla resmi bir çırpıda sıralıyan küçük makineler, bir mevzuun yarım dakika içinde beş altı resmini birden alıveriyor. Mitralyözle ateş eder gibi.

Diğer taraftan, bu filimlerin pek küçük olması, mutlaka agrandisman yap - mak zaruretini ihdas ediyor diyerek, biraz büyük formaları tercih etmek istiyenlerin yekûnu da az değildir.

Şöyle bir formül tasavvur edebiliriz:

Küçük detaylı plânlardan terekküb eden manzara kompozisyonlarına me - raklı bir amatör için, küçük objektif pek de şayani tavsiye değildir. Ve bilâkis, çocuk gibi, spor gibi çok tenevvülü ve çok hareketli mevzularda büyük formalı ağır makinelerle çalışmak çok yorucu ve az verimli olur.

Mevzuun uzaklaştığı nisbette, objek - tifimizin de bünyesi büyümelidir.

Işık, filim ve revelâtör gibi bütün anasır ve şerait müsavi olarak, elli metre mesafedeki bir kuş yuvasının, faraza, 7,5, 18 ve 50 santimlik üç objektifle birer defa resmini alınız:

Küçük objektifin vereceği küçük klişenin kopyasını, büyük objektifin ve - receği negatifin boyuna kadar büyütünüz. Resimle beraber büyüyen emülsi - yon grenleri, detayları kabalaştırmıştır. Büyük objektifin, ayni boydaki, kopyasında ise henüz grenler başlamamıştır bile.

İhtisar, binnazariye, sıfıra müncer olmaz. Yani, nazarî olarak, küçük adesede büyüğün gördüğünü daha küçük olarak görür. Fakat, emülsiyon terkibleri hiç bir zaman tam şeffaf olamıyacağı için, filiyatta, küçük resmi büyük kadar temiz ve zengin olarak elde etmek mümkün olmaz.

Küçük objektiflerle mücehhez küçük aletler, dinamik ve yakın sahnelerde daha kolay çalışır ve daha çok randıman verir. Büyük objektiflerle ise daha zengin detaylı klişeler elde edilir.

N. G.

İNHİSARLARDA

40 derecelik rakı hazırlanıyor

İnhisarlar umum müdürü Adnan Halet Taşpınar şehrimize döner dönmez İnhisar rakılarının derecesinin düşürülmesi için evvelce hazırlanmış olan proje üzerinde alâkadarlarla temasta bulun - muş ve lâzım gelen emirleri vermiştir. Düşük dereceli bir rakı çıkarmak üzere hazırlıklara başlanmıştır.

İdare, ilk olara kpiyasaya 40 derecelik bir rakı çıkaracaktır.

Yaprak tütünü işleme evi kuruluyor

İdare, Mudanyada modern ve büyük bir yaprak tütünü işleme ve bakım evi yaptıracaktır.

İnşaatı bitmek üzere olan Malatya tütün fabrikası, bu yaz işlemeğe başlıyacaktır. Bitliste de keza inşaatı bitmek üzere olan tütün atelyesinin de küşadı önümüzdeki Cumhuriyet bayramında yapılacaktır.

Kolonya piyasaya çıkarılıyor

Yüksek dereceli İnhisar kolonyası hazırlanmıştır. Yeni kolonyalar bu ayın yirmisinden sonra piyasaya çıkarılacaktır. Yeni kolonyanın kokusu limon çiçeğidir. Yarım litrelik şişeler, perakende olarak 100 kuruşa satılacaktır.

Sevdiği kızı yaraladı

Kasımpaşada oturan Alâeddin isminde bir genc, bir müddettenberi tanıştığı Semahat adındaki kızı, evvelki gün kıskançlık yüzünden çakı ile yanağından yaralamıştır. Vak'ayı müteakib suçlu Alâeddin yakalanmıştır.

Bir sarhoş

Üsküdarda Muhacir köyünde oturan 18 yaşlarında Mustafa, evvelki akşam kendini bilmiyecek derecede sarhoş olduğu halde caddede bağırıp çağırarak umumî istirahati selbettiğinden yakalanmıştır.

SİNEMA

Yıldızlarda saadet telâkkisi

Nüktedan artist William Powel: «Mes'ud olmanın sebebleri, şartları mevsime, içtimaî vaziyet vesaireye göre değişir!» diyor

Holivud'dan yazılıyor:

Birçoklarımız, beyaz perdede ekseriyetle konaklarda, salonlarda, otomobillerde yaşadıklarını gördüğümüz ve milyonlar kazandıklarını gazetelerde okuduğumuz sinema artistlerinin dünyanın en mes'ud insanları olduklarına inanıyoruz. Düşünmüyoruz ki onların da bizim gibi birçok zaafları ve endişeleri vardır. Büyük başın büyük derdi olacağını hiçbir zaman aklımıza getirmiyoruz.

Bununla beraber dünya yüzünde herkesten ziyade saadet bürcüne en yakın sürünüp geçen kimseler muhakkak ki gene onlardır. Bunun için kendilerinin saadet hakkındaki telâkkilerini öğrenmeyi enteresan buldum. Evvelâ William Powell'e müracaat ettim. Bir kaşını kaldırdı, başını kaşır gibi yaparak:

— Azizim, dedi, mes'ud olmanın sebebleri ve şartları evvelâ mevsime göre değişir. Meselâ kışın bir adamın kendisini saadet içinde yüzer görebilmesi için sıcak bir evi, oyun oynıyan arkadaşları, dolu bir kütübhanesi bulunması lâzımdır. Halbuki ilkbaharda etrafı çiçekli bir bahçe ile çevrilmiş bir kortta tenis oynıyabilecek kadın arkadaşlara sahib olması gerektir. Doğrusunu isterseniz ben erkeklerle tenis oynamayı fazla sevmem de onun için böyle söyledim. Yaz gelince ise evin serin olması, dolabda buzlu içkiler bulunması, yüzme havuzunda her dakika suyun değişmesi icab eder. Eh arasıra bir de flirt edilecek kadın bulunursa nur üstünde nur olur. Sonbahar gelince saadeti avda ararım.

— Peki üstad, bunlardan başka şerait içinde mes'ud olamaz mısınız?

— Olurum, olurum ama, evvelâ insanın ruhunu anlamış bir kadın arkadaşı, yani zevcesi bulunmak gerektir. Halbuki bendeniz Carole Lombard'ı kaçırdım. Jean Harlow'un ömrü vefa etmedi. Başka birini de tedarik etmekliğim ihtimali yok. Onun için o türlüsünü hatırıma getirmiyorum.

Baktım daha durursam san'atkârın eski derdlerini depreştireceğim. Ayrıldım. Doğru Ginger Rogers'in kapısını çaldım. Beni bir şortla karşıladı. Ayağının birini kaldırarak düşündü:

— Saadet, dedi, çok çocuklu olmakla kabildir.

William Powel

— Ya onların babası?

— Sahi bak, onlar babasız olmaz değil mi? Öyleyse şöyle ortahalli bir zevc de saadetin lâzımı gayrimüfarıki demek oluyor. Ortahalli dedim, çünkü zevcin fazla mükemmeli can sıkar.

Clark Gable'i balık tutarken ele geçirdim. Oltayı tartaklıyarak cevab verdi:

— Mes'ud olmak biraz da paraya mütevakkıftır. Ondan sonra samimî bir yuva, güzel ve manalı bir kadın...

— Meselâ Carole Lombard değil mi?

— Aman işitmesin, fazla yüz bulur.

Olivia de Haviland hamakta vücudüne güneş banyosu yaptırıyordu:

— Mes'ud olmak için çok şey lâzım, dedi, evvelâ sıhhat, sonra sizi seven insanlar... İyi bir ev, geniş bir bahçe... Canım, ötesini bana söyletmeyin, bir genc kızın mes'ud olabilmesi için ona ne lâzım... Keşfediverin!

Joan Blondell filozofça bir cevab verdi:

— Mes'ud olmak için insanın dünyada daima erişemediği ve ona erişmek için çalıştığı birşey olmalıdır.

— O şey nedir?

— Devrine, senesine, haftasına, gününe, hatta saatine göre değişir.

Holivudda yeni çevrilmekte olan filmler

Nelson Eddy ve Virginia Bruce «Let Fredome Ring» kordelâsının bir sahnesinde

NÖBETCİ ECZANELER

Bu gece şehrimizin muhtelif semtlerindeki nöbetçi eczahaneler şunlardır.

İstanbul ciheti:

Eminönünde (Salih Necati), Alemdarda (Abdülkadir). Kumkapıda (Haydar), Küçükpazarda (Ben Sason), Eyübde (Arif Beşer), Fatihte (Vitali), Bakırköyünde (Merkez) eczahaneleri.

Beyoğlu ciheti:

İstiklâl caddesinde (Kanzuk), Tepebaşında (Kinyol), İstiklâl caddesinde (Taksim), Kurtuluşta (Necdet), Necatibey caddesinde (Yiçopulo), Beşiktaşta (Nail Halid Tipi), Kasımpaşada (Vasıf), Hasköyde (Barbud) eczahaneleri.

Üsküdarda (Selimiye), Sarıyerde (Nuri), Kadıköy Moda caddesinde (Yeniyol), Altıyolağzında (Merkez), Heybeliadada (Halk) eczahanesi.

TEŞEKKÜR

Vefat eden merhum pederimiz Ziraat Vekâleti teftiş heyeti reisi Bekir Paşanın cenazesinde bulunmak, çelenk göndermek, telgraf ve mektubla büyük acımıza iştirak etmek suretile samimî hissiyat gösteren aziz ve kıymetli dostlarımıza resmî ve hususî müesseselere ayrı ayrı teşekkür ederiz.

İhsan ve Mazhar Resmor, Avni Şasa

ÖLÜM

MIGIRDIÇ BARDİZ

Kösele, deri ve kavafiye tüccarı vefat etmiş olduğundan, cenaze merasimi bugün saat 16 da Beyoğlu Balıkpazarı Ermeni Üç Horan kilisesinde icra oluna - caktır.

ERTUĞRUL SADİ TEK

Şehzadebaşı TURAN tiyatrosunda gündüz her yer 20, paradi 10, localar 100 (HARB DÖNÜŞÜ ve ZÜĞÜRT TE - SELLİSİ), bu gece (SİHİRBAZIN DEĞNEĞİ), okuyucu Bayan Aysel ve Macar varyetesi, Atillâ revüsü

Satılık bisiklet

Pek az kullanılmış bayanlara mahsus Peju marka bir bisiklet satılıktır. Gazetemiz idaresinde Sadiye müracaat.

BUGÜN Kadıköy HALE'de: ÇİFTE AVCILAR LOREL - HARDi Türkçe ve KIKIK HAYAT

Bugün SAKARYA Sinemasında 2 film birden: AKDENİZ KORSANLARI PIERRE FRENSNAY — NADINE VOGEL DELİ GENCLİK ROBERT TAYLOR tarafından

ALEMDAR ve MİLLÎ Tehacümde rekor kırdı. ÇİFTE AVCILAR LOREL HARDi Türkçe ve: KUTUB YILDIZI SONYA HANNY Bugün saat 11 den itibaren

17 Mayıs Çarşamba akşamı TURAN Tiyatrosunda San'atkâr MÜNİR NUREDDİN ve arkadaşları Okuyucu BURHAN SESYILMAZ için verilecek müsamereye iştirak edecektir.

Dehâkâr artist HARRY BAUR'un en güzel Filmini SİMONE SİMON ve JEAN PIERRE AUMONT ile beraber çevirdiği ve bu hafta SÜMER Sinemasının 15 - 20 ve 30 kuruş gibi tenzilâtlı yaz fiatlarile gösterdiği SİYAH GÖZLER şaheseridir. ilâveten: KABARE yarım saatlik Ispanyol Şarkı ve Dans

TAKSİM sinemasında Mevkiler 15 - 20 - 25 ve Localar 100 kuruş gibi tenzilâtlı yaz fiatlarile GASTON LEROUX'un büyük ve görülmemiş ve Parisin batakhane ve zindanlarında cereyan eden YENİ ŞAFAK (Cheri - Bibi) Büyük ve meraklı sergüzeşt filmini göreceksiniz. Baş rollerde: PIER E FRESNAY ve COLETTE DARFEUIL Ayrıca: Ray Ventura ve arkadaşları Cazının iştirakile NEŞ'E YAGMURU Büyük operet filmi

Bugün LALE de Olivia de Havilland - George Brent - Margaret Lindsay gibi çü büyük artıstin yarattığı: Fransızca sözlü, baştan başa renkli ALTIN HARBİ Tabiatın güzelliğini, aşkın derinliğini, hareketin en heyecanlısını toplıyan en güzel filmdir. Bugün 11 ve 1 de ucuz halk matineleri Tel: 43595

Bugün 2 büyük ve güzel film birden İPEK sinemasında 1 - ALTIN MABUD Baş rollerde: MIREILLE BALLIN 2 - Mr. MOTO KATİLLER KULÜBÜNDE Fransızca sözlü büyük sergüzeşt filmi Bugün saat 11 ve 1 de tenzilâtlı matineler

Bugün MELEK sinemasında YVONNE PRINTEMPS ve PiERRE FRESNAY tarafından temsil edilen ARTİST AŞKI Şahane bir aşk romanı Bugün saat 11 ve 1 de tenzilâtlı matineler.

Bugün SARAY sinemasında Güzel ve sevimli yıldız ANNABELLA'yı son çevirdiği MACERA KADINI Nis, Paris, Londra ve Monte Karlo'nun büyük otellerinde cereyan eden büyük aşk lüks ve macera filminde güzelliği ve şıklığı ile parladığını görünüz. Foks Jurnal: Ingilterede mecburî askerlik meselesi, Avrupa siyaseti, Hollanda silâhlanıyor vesaire... Bugün saat 11 ve 1 de tenzilâtlı matineler

San'ata dair

San'atkârlar, şaheserleri nasıl meydana getirirler?

Yazan: *ZEYNEL AKKOÇ*

San'atkârın hassas ruhuna muhitin tesiri çoktur. Haricî hâdiseler ekseriya sanat eserleri üzerinde kendi varlıklarını hissettirir. Bazı kuvvetli san'atkârlar haricî tesirlerden kurtularak kendi dehalarile müstakil birer san'at havası ve muhiti yaratmağa muvaffak olmuşlardır. Bunlar Mikelanj, Leonardo de Vinci ve 18 inci asrın ikinci kısmında yaşıyan Sezanne gibi kendilerinden sonraki nesillerde de yarattıkları san'at stilini hâkim kılmış müstesna şahsiyetlerdir.

Fakat san'at tarihinin bu fevkalâde simaları haricinde san'atkârlar muhitin bir çok kısımlarından mülhem olmuşlar ve eserlerini bu tesirlerle medana getirmişlerdir. Bazıları da haricî değil, bilâkis derunî hayatının tesiri, manevî duygularının haletile eserlerini meydana getirmişlerdir. Bazı san'atkârlar olmuştur ki ancak neşeli, mes'ud ve ferah zamanlarında çalışarak kıymetli eserlerini vermişlerdir. Bazıları da bedbin, kederli anlarında en iyi semerelerini san'at âlemine hediye etmişlerdir.

Ekseri san'atkârlar da dehalarının eserlerine geçişini, ruhî inceliklerinin tablolarına nakşedilmesini hayatlarında derin tahavvüller husule getiren aşklarına medyundurlar. San'atkâr ruhu, ekseriya hercai bir karakteri haizdir. Bazan güzel bir kadına delicesine âşık olur ve ondan aldığı ilhamlarla şaheserler vücude getirir. Sonra bu sevgisinde sukutu hayale uğrar ve sanki ölmüş gibi durgunlaşır. Fakat sanki ruhunun böyle şiddetli bir sadme ile duygusuzlaştığı zannedilen san'atkâr bir gün hayatın tesadüfî bir hâdisesile gönlünü bir başkasına verir ve manevî hayatı tekrar feverana başlar ve daha kıymetli eserler vücude getirir.

Oskar Wilde'in «ince ruhlu ve entellektüel bir insan hayatında birkaç kere ölür.» sözü san'atkârlar için pek yerindedir.

Sevginin san'atkârdaki tesiri bedihi bir karakteri haizdir. Fakat asıl enteresan olan bazı san'atkârların bir takım tarihî hâdise ve şahıslara meftuniyet ve hayranlığından husule gelen ilham membaıdır. Bu suretle birçok san'atkârlar ruhî duygularını bağladıkları bu nevi tarihî şahıs ve hâdiseler üzerinde çok uğraşmışlar ve bu mezularda ölmez eserler meydana getirmişlerdir. Meselâ Rodin'le beraber çalışmış olan meşhur Napoli heykeltraşı Vincenzo Gemito İskenderi Kebirden ilham alarak ömrünün son on iki senesini onun madalyon, büst ve kabartmalarını yapmakla geçirmiştir. Sonra Romada ahpabım olan tanınmış bir kadın san'atkârı da Napolyon'a meftundur. Evinin ve atölyesinin her tarafı Napolyon'un resim, minyatür ve büstlerile doludur. Meşhur Felemenk ressamı Hans Memling de Şarl de Charolais'e hayran olmuş ve ondan mülhem olarak birçok eserler meydana getirmiştir.

* * *

«La légende du Memling» Memling'in efsanesi Bruges şehrinin meşhur ressamı Hans Memling hayata gözlerini kapadıktan sonra meydana çıkmıştır. Bu san'atkârın nerede doğduğu ve hangi millete mensub olduğu kat'î surette tespit edilmemiştir.

Bir rivayete göre Rein havzasında Mümling şehrinde doğmuştur. Hayatı hakkında kat'î malûmat yirmi bir yaşlarında Şarl de Charolais'nin ordusuna intisab ettiği zaman başlar.

Malûm olduğu veçhile Şarl de Charolais müteaddid zaferlerden sonra Fransa tacına göz koyuyor ve Onbirinci Lûi ile Nancy şehrinde yaptığı bir musademede ölüyor. Bunun üzerine Hans Memling zenginliği ve ticaretile o zaman meşhur olan Bruges şehrine kaçıyor. Ressam burada yerleşiyor ve bir dükkân açıyor. (O zaman atölyeye böyle tabir ederlerdi) ve yavaş yavaş büyük tüccarlardan müşteriler kazanmağa başlıyor.

Bu sıralarda Felemenkte dinî hâkimiyet revac devresinde idi. Zenginler kendi evlerinde veya hususî kiliselerinde (Şapelleri) Meryem ve din büyüklerile beraber kendi aile halkını muhtevi tablolar bulundururlardı. Hans Memling bu nevi tablolardan birçok yapıyor, fakat o, bu eserleri Trittiko stilinde yapıyor. Bu usulde, eser üç ayrı ayrı tablodan mürekkebdir. Fakat bu tabloların süjesi müşterektir. Meselâ İsanın doğuşu, Jelsenin bahçesindeki son görüşmeler ve çarmıha gerilmesi. Bu üç mevzu ayrı ayrı yapılır ve birbirine raptedilirdi. Bu tarzda yapılan tablolar ekseriya tahta üzerine olurdu. 13 üncü asrın sonunda pek az görülür. Hans Memling'in Trittiko tarzında yapılmış tabloları Bruges ve diğer bazı müzelerde mevcuddur. Bu san'atkâr eserlerini, kendisi tarafından yapılmış hususî

kalın bezlerde ve ahenkli boyalarla yapardı. Hans Memling hemen hemen bütün tablolarında Şarl de Charolais'nin de resmini yapardı. Belçikanın birçok kiliselerinde, ve başka yerlerde mevcud eserlerinin ekserisinde bu sima mevcuddur. Gördüğünüz tablo Bruges şehrinin zengin tüccarlarından Moreel ailesi için yapılmıştır. Meryem ve İsadan başka hepsi muhitten alınmış simalardır. Yavru İsanın ayağını öpen tüccar Moreel'dir. Etrafındakiler ailesine mensub kimselerdir. Solda siyah elbiseli ressam kendisidir. Meryemin arkasında duran Şarl de Charolais'dir.

* * *

Hans Memling, 1470 te zengin bir kız olan Anne Valkenaere'le evleniyor. Ve sonra çok zenginleşiyor. Bir müddet sonra askerlik nostaljisi onu Şarl ile harbettiği yerlere sürüklüyor.

Nancy'ye seyahat ediyor. Tekrar evine döndüğü zaman daha büyük bir enerji ile çalışmağa başlıyor. San'atkârlar ekseriya zengin oldukları zaman tembelleşirler ve yaratıcı kuvvetlerini kaybederler. Bunu Rembrant şöyle ifade eder: «San'atkâr bir avcı köpeğine benzer. Nasıl köpek aç kaldığı zaman iyi avlarsa, san'atkâr da yoksul olduğu zaman güzel eserler meydana getirir.» Fakat Hans Memling çok zengin olmasına rağmen çalışmasını, san'at iştiyakını kaybetmiyor ve bu hususta bir istisna teşkil ediyor. Ve Trittiko tablolarile büyük bir şöhret kazanıyor. Eserlerinde hep Şarl'ın kahramanlıklarından mülhem oluyor. Ve Prens Şarl'ı tablolarında en iyi sima ve en yakışıklı adam olarak tecessüm ettiriyor.

Rivayete göre Hans Memling uzun kış gecelerinde yarı karanlıkta atölyesine kapanır, genclik maceralarını hatırlıyarak rüyalara dalarmış. Şarl hakkında zafer menkıbeleri söyler, onun askerlerile güler, bağırır, şarkılar söylermiş. İşte bu halinde onun esrarı ve efsanesi vücude gelmiştir. Yaşadığı müddetçe bu halinden kimseye bahsetmemiş, fakat ölünce bir sürü rivaetler ortaya çıkmıştır. Esasen bütün bunlara biraz da kendisi sebeb olmuştur. Çünkü sağlığında ekseriya dostlarına: «Ben bütün kuvvetimi arasıra geceleri atölyeye kapanmaktan alıyorum.» dermiş.

Hans Memling 11 ağustos 1494 senesinde Bruges şehrinde ölmüştür. Şehir halkı büyük ressamlarına hürmetlerini göstermek için onu en büyük ve güzel bir kilise olan Sen Gilles'e gömmüşlerdir. Aradan çok uzun zaman geçmesine rağmen bugün bile mezarı ziyaret edilir ve efsanesi bahsolunur.

Zeynel AKKOÇ

Necaşinin kızı hastabakıcı

Eski Nesaşinin kızı Prenses Tsahai, Londra hastanelerinden birine hastabakıcı olarak girmiştir.

Çok iyi tahsil görmüş, müteaddid lisanlara vâkıf, musiki ve san'at terbiyesi mükemmel olan Prenses, yakında devlet hastabakıcısı diploması alacak ve devlet hizmetine girecektir.

İngilterede dilenci bulunmaz, fakat...

Polis, san'atkâr geçinen bir tröstle kat'î mücadeleye başlamıştır

İngilterede, bir bakıma dilenci yoktur; sokakta avuç açanlarla hemen hiç karşılaşılmaz. İngiliz polisi, dilenciliğe meydan verilmemesi hususunda ötedenberi müteyakkızdır, ender olmakla beraber her hangi bir yerde dilenen bir adam görünce de müsamaha göstermez, bu adamı derhal mahkemeye davet eder. Seyrüsefer kazalarile beraber dilenmek işlerine de bakan hususî teşkilât mahkemeleri, ekspres mahkemeleri, davayı bir celsede bitirirler. Bununla beraber, Londranın bir kısmında, süratle portre çizen ressam ve çalgıcı, şarkıcı gibi kimselere raslanır. Parklarda, kibarların yaşadıkları villâlar civarında, bazan da daha kalabalık yerlerde dolaşan bu adamlar da, bir nevi dilenci sayılır. San'atlarile para kazanır görünen bu gibi kimselerin vaziyeti de, İngiliz polisince hoş görülmüyordu. Ancak, bu vaziyet, tam manasile dilenmek olmadığından, bunların imkânı, kolay kolay bulunamıyordu.

Londra polisi, şimdi yürüdüğü bir iz üzerinde, bu faaliyetin içyüzünü öğrenmiştir. San'atkâr geçinen ve bu suretle para kazanır görünen adamların bir tröst şeklinde organize edildiklerini ve tröstün idarecileri de büyük sermaye sahibi altı kişi olduğunu, bunların hisse aldıklarını ve ellerine geçen senelik varidat miktarının dört buçuk milyon İngiliz lirası tuttuğunu tespit etmiştir. İdarecilerin keman, fırça, muşamba, boya ve ayni zamanda eski püskü elbiseler verdikleri adamları, yer yer dolaştırdıkları, «normal» saydıkları bir dilenciye haftada tahminen üç İngiliz lirası ücret ödedikleri ve bunların kazancını kontrola tâbi tutarak tahsildarlar vasıtasile günü gününe ellerinden aldıkları, topladıkları parayı işlettikleri öğrenilmiştir. Uzun zaman evvel, mevcud dilencilik tröstleri dağıtılmıştı. Artık böyle her hangi bir tröstün mevcud olduğu hususunda delil yoktu. Bu sefer bu tröstün mevcudiyeti keşfedilerek, faaliyeti durdurulmuştur. Ancak altı idareci, kanun maddelerini düşünerek işlerini şeklen kanuna uydurduklarından, haklarında cezaî takibat yapılamamaktadır. Yalnız, vergi kaçırmaktan takibata geçilmiştir ki, bu takibat da bu milyoner zenginleri hayli sarsacak derecededir. İngiliz polisi, bir müddet sonra el altından başka bir dilencilik tröstünün faaliyete geçmemesini temin yolunda, kontrolunu genişletmiş ve kuvvetlendirmiştir.

Galeride yenilik

Ressamlarımız değerli nümunelerini Desen sergisinde teşhir edecekler

Değerli ressamlarımızdan bazılarının teşebbüsile Taksimde âbide karşısında açılan «Resim ve heykel galerisi» nde yarın bir desen sergisi açılacağını haber aldık.

Bu sergide ressamlarımız yeni Türk san'atinin çizgideki kudretine delâlet edecek nümuneler teşhir edeceklerdir.

Sergide desenleri bulunacak ressamlarımız şunlardır: Ercümend Kalmık, Elif Naci, Bedri Rahmi, Nurullah Berk, Cemal Tollu, Eren Eyüboğlu, Arif Kaptan, Arif Dino, Kemal Zeren, Zeki Faik İzer, Hâmid Gürel, heykeltraş Nusret - Suman, Şeref Akdik, Halil Dilsmen, heykeltraş Zühtü Müridoğlu...

Sergi her gün sabah saat 9,30 dan akşam 19 za kadar açık bulundurulacaktır. Herkes tarafından parasız gezilebilecek olan sergi, on beş gün sonra kapanacaktır.

Neler yapmış?

Bursa (Hususî) — İstanbulda oturan Osman Nuri adında biri şehrimize gelmiş ve burada, zabit olmadığı halde zabit elbisesi giyip fotoğraf çıkartarak, İstiklâl madalyası beratı olmadığı halde bu madalyayı takarak ve ayrıca hiçbir malûliyeti olmadığı halde kendisine malûl süsü vererek bunlardan menfaat teminine çalıştığı görüldüğünden zabıtaca yakalanmış, Adliyece de tevkif olunmuştur.

Otobüs birdenbire durunca..

Fatihten Şişliye gitmekte olan Arnığin idaresindeki otobüs, anî olarak durak harici bir yerde müşteri almak üzere durmuş, bu sırada arkadan gelmekte olan 105 sayılı Beşiktaş - Fatih hattında çalışan tramvay arabası da otobüse çarpmıştır.

Çarpma neticesinde her iki araba da hasara uğramış, tramvayda bulunan Meliha ismindeki bir kadın hafif surette yaralanmıştır.

Tashih

Dünkü nüshamızda Celâleddin Ezinenin «Nevyorkta umumî hayat» başlıklı yazısında muallem kediler, muallim kediler şeklinde intişar etmiştir. Düzeltiriz.

PAZARDAN PAZARA

Çallı, rakı ve ayran - Şu gördüğün zat! - Danzigin imlâsı - Mezarlarda nümerotaj - İkinci ve üçüncü baskılar

Çallı, rakı ve ayran

Bizim gazeteci arkadaşlar, bir san'at meselesi -meselâ şu müstehçen tablo meselesi- olduğu zaman Çallı İbrahimin fikirlerini sormazlar da, bir içki meselesi olduğu zaman, üçü beşi birden üstadın etrafını sararlar. Gene de öyle olmuş. Gazetelerde Çallının rakı hakkındaki tahlil ve tefsirlerini okuyoruz. Sevgili ve büyük san'atkârımıza göre: «Rakının derecesini değil, fiatını indirmek lâzımdır; çünkü vatandaşı harab eden budur.» İçki meselesinde Çallıdan başka türlü bir cevab beklenemezdi. Büyük Millet Meclisinde millî içkimizin kımız veya ayran olduğunu iddia edenlerle Çallının bir münakaşaya tutuştuğunu farzediniz. Onun şöyle diyeceği muhakkak:

— Kımızı bilmem. Ağzıma bir damla koymadım. Ayranı bilirim ve severim. Fakat ayran insana alkolün verdiği keyfi vermez; bilâkis, çok rakı içilen akşamların ertesi gününde ayran mahmurluk bozar. Bundan da anlaşılır ki Türkler çok içtikleri için ayranı seviyorlar. Çünkü ayran rakının panzehiridir.

Şu gördüğün zat!

Bir gün, dostlarımızdan biri, lokantada içki aleyhtarı bir doktorla sohpet ediyormuş. Ona bitişik masalardan birinde oturan yaşlıca, fakat sıhhatli bir adamı göstererek demiş ki:

— Bak doktor, bu zat elli yaşından fazladır, fakat nekadar genc görünüyor, değil mi?

— Evet, nihayet kırk - kırk iki.

— Tamam. İşte senin nazariyelerini teyid eden mükemmel bir örnek: Bu zat her gece saat onda yatar ve sabahleyin altıda kalkar. Ömründe bir defa sabahlamamıştır. Ağzına bir damla alkol koymaz ve pek az sigara içer.

Doktor gözucile o bahtiyarı süzdükten sonra:

— Elbette, demiş, bütün bu gencliğini ve zindeliğini, takib ettiği perhiz rejimine borclu.

O zaman dostumuz gülmüş ve demiş ki:

— Ayol, şaka söyledim. Tamamile aksi: Bu zat hemen her akşam içer ve hemen her gece sabahlar. Gene de bak, maşallah, senden benden genc!

— Yok canım?

— Evet, bu gördüğün zata, adile sanile, maşhur Çallı İbrahim derler!

Danzig'in imlâsı

Gazeteler Danzig kelimesini birkaç türlü yazıyorlar. Kimi aslında olduğu gibi Danzig, kimi Fransızların da yazdığı gibi Dantzig, kimi Dansig ve kimi de Dançig.

Eğer bu arkadaşlar, kelimenin aslındaki imlâya iltifat etmek istemiyorlarsa, «Dansing» diyip çıksınlar. Çünkü bu sefer de Avrupa politikası orada dans ediyor!

Mezarlarda nümerotaj

Mahalle aralarında bulunan mezar taşları da Belediye memurları tarafından numaralanacakmış. Bundan maksadı iyice kavrıyamadım. Ahrete gönderilen mektubların ve telgrafların yanlış yere gitmemesi mi temin edilmek isteniyor? Demek bundan sonra ahret postasına mektublar ve telgraflar şu tarzda adreslerle verilecekler: «Sayın Bay Receb. Karagümrükte, Çukurçeşme sokağındaki kabristanda, 37 numaralı mezarda mukim.»

Belki fatihalar da numara ile yapılacak, aksi takdirde, Allahça makbul olsa bile Belediyece merdud olacak. Meselâ: «Karagümrükte, Çukurçeşme sokağındaki kabristanda, 37 numaralı mevtanın ruhuna fatiha.»

Allah kabul etsin.

İkinci ve üçüncü baskılar

Fransada akşam gazetelerinin günde birkaç tabı yapmak an'aneleri vardır. Orada yeni bir baskı mutlaka ehemmiyetli bir habere delâlet etmez. Meselâ Paris-Soir, ehemmiyetli bir yeni haber olsun olmasın, günde birkaç baskı yapar. Bizde öyle değil. Yeni bir baskı mutlaka çok ehemmiyetli bir haber için yapılır. Bunu suiistimal eden gazeteler ahalide haklı bir nefret ve infial uyandırıyorlar. Lüzumlu lüzumsuz ikinci baskı, hatta bazen üçüncü baskı süren gazeteler, birçok defalar yazılıp söylendiği gibi, halkın yalnız muhayyilesine değil, kesesine de bir nevi tecavüz etmiş oluyorlar. Bari bunlara ikinci baskı, üçüncü baskı demeseler... Daha doğrusu şu: İkinci baskın, üçüncü baskın! ilâh...

SERVER BEDİ

Duvar altında kaldı

Bursa (Hususî) — Bilâdıyunus köyünde bir duvar çökmüş, bu duvarın altında kalan Tahir oğlu Ahmed isminde bir zavallı ölü olarak bulunmuştur. Ölü Ahmed toprak altından çıkarılarak hastaneye getirilmiştir. Vak'a hakkında tahkikat yapılmaktadır.

Kars vilâyetinde kültür faaliyeti

Kars muallimlerinden bir grup

Kars (Hususî) — Vilâyetimiz kültür sahasında gün geçtikçe büyük bir inkişafa mazhar olmaktadır. Kars lisesinin talebe mevcudü 950 yi bulmuş ve mütemadiyen artmaktadır. Lisenin yeni açılan pansiyonu büyük bir ihtiyacı karşılamaktadır.

Yeni açılan Sarıkamış ve Iğdır orta okullarının mevcudleri 200 den ziyadedir. Bunlar için birer pansiyon açılmasına çalışılmaktadır. Sarıkamış orta okulu yeni inşa edilen ve her ihtiyacı karşılıyan yeni binasına nakletmiştir. Önümüzdeki ders senesi Ardahanda da bir orta okul açılacaktır.

On kazadan mürekkeb vilâyetimizin Arpaçay, Köle, Tuzluca kazaları merkezlerinde yeni ilk okul binaları ikmal edilmiştir. Posun ve Ardahan kaza merkezlerinde de yeni okulların inşaatı devam etmektedir. Bunlardan başka Selim, Difor, Başgedikler nahiye merkezlerinde de yeniden beş sınıflı ilk okullar inşa edilmiş, vilâyetin birçok köylerinde üç sınıflı okullar yaptırılmıştır.

Susuz, Okam, Bardiz, Sindizkum nahiyelerindeki tam teşkilâtlı okullarda civar köy çocukları için talebe pansiyonları tesis edilmiştir.

Bu pansiyonların vilâyetin bütün nahiye merkezleri ve merkezî vaziyette bulunan büyük köy okullarında teşkiline çalışılmaktadır. Vilâyetin ilk okullarında talebe miktarı 11 bini bulmaktadır.

Vilâyetimizin 856 köyünde millet mektebleri faaliyeti vardır. Bu mekteblere 20 binden ziyade yurddaş devam etmektedir.

Yakacıkta kiralık asrî köskler

Ayazma caddesinde her nevi konfor ve tesisatı havi altışar odalı, müstakil elektrik ve akar suları bulunan mücedded iki kârgir köşk kiralıktır. Görmek istiyenlerin Yakacıkta Taş köşke müracaatleri.

İndor mihracesinin meçhul seyahati

Dünyanın en zengin adamı ölen karısının matemini unutmaya çalışıyor

Dünyanın en zengin adamı olan İndor Mihracesi, memleketindeki altınlarını, saraylarını, bütün debdebe ve daratını yüzüstü bırakıp meçhul bir semte doğru seyahate çıkmış ve İngiliz zabıtasına bile izini kaybettirmiştir.

Mihracenin, arada sırada meydana çıktığı oluyorsa da, bu, hüviyetinin keşfedilmesi suretile değil, yanlışlıkla başkalarına benzetilmesi yüzünden vaki oluyor.

Otuz yaşında bulunan İndor Mihracesi, muhtelif memleketlerdeki muhtelif insan sınıflarının nasıl yaşadıklarını merak etmiş, devri âlem seyahatine bu sebeble çıkmıştır.

Magdeburg'da, arî olmıyan tipinin şüphe uyandırması üzerine zabıta tarafından tevkif edildiği, Pariste, bir takım haşarı Hindli talebe ile ahbablık tesis ettiği, Londra varuşlarında ve Taymis rıhtımlarında amelelik yaptığı, Surrey yollarında, geceyi hanlarda geçiren bir serseri halinde dolaştığı, Nevyorkun kenar mahallelerinden birinde, genc bir işçi kızla evlendiği rivayetleri arka arkaya ortaya çıkarılıyor. Söylendiğine göre, mihrace, memleketine avdet ettikten sonra, seyahatine aid hatıralarını bir kitab halinde neşredecektir.

İndor Mihracesi, on beş yaşında bir genc kızla sevişerek evlenmiş, çok sevdiği genc zevcesi 18 yaşında vefat edince, bu büyük matemini unutmak için memleketini terketmiştir.

KÜLTÜR İŞLERİ

Çocuk kamplarında çalışacak muallimler

Çocuk kampları ve bahçelerinde çalıştırılmak üzere mütehassıs muallim yetiştirmek için İstanbul Kız lisesinde açılan hazırlık kursu, tedrisatını bitirmiştir. Bu kursu bitiren muallimlerin bir kısmına çocuk bahçelerinde vazifeler verilmiştir. Diğerleri Yeşilköy çocuk kampında açılacak hazırlık kursuna gireceklerdir.

Bu sene prevantoryom tertibinde açılacak olan istirahat kampı için Çamlıcada tespit edilen yerde hazırlık başlamıştır.

Divan edebiyatı şairlerinin mezarları

Maarif Vekâleti Beyoğlu Mevlevihane haziresinde bulunan divan edebiyatının şöhretli şairlerinin kabirlerinin meydana çıkarılarak tanzimine karar vermiştir. Bu iş için Müzeler idaresinden mütehassıs bir heyet Mevlevihaneye gideresk buradaki kabirler üzerinde tetkikat yapmış, mezarı bulunan şahsiyetlerin isimlerini tespit etmiştir. Tanzim işine yakında başlanacaktır.

Tramvaydan inerken..

Üsküdarda Pazarbaşı mahallesinde oturan Muzaffer adındaki kadın, evvelki gün, Üsküdarda tramvay durmadan inmek istemiş, muvazenesini kaybederek yere düşmüş ve muhtelif yerlerinden yaralanmıştır. Muzaffer, vak'ayı mütea-kib Nümune hastanesine kaldırılarak tedavi altına alınmıştır.

Duvardan düşenler

Ankara caddesinde Acımusluk sokağında inşaatta çalışan Ali ve Paskal adlarında iki işçi, yüksek bir duvardan düşmüş, yaralanmışlardır.

1 DAKİKADA NELER OLUYOR?

Siz bu satırları okuyup bitirdiğiniz anda:

Holivud gazetecileri ve fıkracıları, gazetelerine yetmiş beş kelimelik telgraf çekmişlerdir.

Stüdyolarda dokuz yüz metre film çevrilmiştir.

Film tevzi edenler otuz iki bin metre film üzerine muamele yapmışlardır.

On aktör ve aktris, iş istemek için telefon etmiştir.

Figüranlar bizim paramızla yedi lira ücret almışlardır.

Holivudda kırk beş liralık boş film sarfedilmiştir.

Sinema kralları Sinema sanayii sermayesine altı yüz lira para ilâve etmişlerdir.

Sinema müesseseleri, devlete vasatî olarak 250 lira vergi vermiştir..

Holivud stüdyoları bizim paramızla sekiz yüz elli lira ücret tediye etmişlerdir.

SPOR

Dün stadyomda müessif bir hâdise oldu

Mektebliler arasındaki maç esnasında kavga çıktı, saha muharebe yerine döndü

Fenerbahçe Izmirde 1-0 galib geldi

Liseler arasında tertib edilen futbol şampiyonasının final maçı dün Taksim stadyomunda Haydarpaşa ile Işık liseleri arasında yapılmış ve bir saatlik oyun sıfır sıfıra bittiği için maç yirmi dakika uzatılmıştır.

Nihaî zaferi temin edecek olan bu maç, stadyoma üç binden fazla seyirci toplamıştı.

Zaman zaman iki takımın hakimiyeti altına giren maçın ikinci devresi âsabı bozacak kadar favullu bir tarzda cereyan etmiştir. Yirmi dakika uzatılan devrenin ortalarında sol taraflardan oldukça tehlikeli bir akın yapan Işık lisesi sol açığı, karşısına çıkan oyuncuları atlatmak suretile maçın yegâne golünü yapmıştır. Tribünlerdeki taraftarlar arasında büyük tezahürata sebebiyet veren bu gol üzerine maç ilk devreye nazaran çok daha şiddetli bir şekil almış, Işık lisesinden bir oyuncu sakatlanarak dışarı çıkmıştır.

Arada sırada hakemin oyunu kesmek suretile yaptığı müdahalelere rağmen her fırsatta sertliğe lüzum gören Haydarpaşa takımı sağ açığı Fikret, maçın hitamına dört dakika kala, o sırada topla hiç alâkası olmıyan Işık lisesinden bir oyuncuya yumruk vurmuş ve atılan bu ilk yumruk bir kıvılcım sür'atile sahaya yayılır yayılmaz evvelâ oyuncular, bilâhare sağ tribünü işgal eden Haydarpaşa lisesi talebeleri zabıtanın muhalefetine rağmen bir an içinde sahaya hücum etmişlerdir.

Çok kısa bir zaman içinde umumî bir şekil alan döğüşme dört tarafı birden sarmış, kimin kime vurduğunu tespit etmek ve bu hâdiseyi önlemek mümkün olamamış, Taksim stadının futbol sahasile balkon önündeki koşu pisti bir muharebe meydanı halini almıştır. Kendini müdafaadan âciz futbolcular muhtelif istikametlerden üzerlerine hücum edenlerin yumruk ve tekmeleri altında yerlere serilmişlerdir.

Işık lisesi müdafii Salim, ağzı burnu kan içinde, hücum edenlerin elinden güçlükle kurtarılmış, sahayı istilâ edenlerin mevcudu az bir polis kuvveti tarafından dağıtılabilmesi güçlükle mümkün olmuştur.

O sırada hâdise hakkında izahat vermeye çalışan maçın hakemi Feridun Kılıc da bu hücumlardan kurtarılamamış, atılan bir çelme ile yere yuvarlanmış ve yerden kurtulmaya çalıştığı esnada birhayli dayak yemiştir.

Hakem Feridun Kılıc, polis kuvvetleri tarafından güçlükle muhafaza altına alınarak stadyom müdiriyet odasına götürülmek suretile ciddî bir tehlikeden kurtarılmıştır.

Bu arada gazete fotografçıları ve spor muharrirleri de mektebli talebelerin tecavüzlerine uğramışlardır. Arkadaşlarımız, hâdiseyi tespit etmek için resim çekmektelerken, bir kısmının hüviyeti bizce malûm bazı kimseler, fotografçıların üstüne hücum etmişler ve kendilerinin sebebiyet verdiği bu çirkin hâdiseyi resimle tespit ettirmemek için makineleri ellerinden almaya, buna muvaffak olamayınca da sille, tokat vurmaya ve eski zamanın meşhur tulumbacılarını bile utandıracak galiz küfürler savurmaya başlamışlardır.

Fotografçı ve muharrir arkadaşlarımız birhayli hırpalandıktan sonra, müşkülâtla yetişen polisin yardımı sayesinde canlarını ve fotograf makinelerini kurtarabilmişlerdir.

Lik maçlarını tertib ve idare eden komite, Işık lisesini galib addederek kupayı vermiş ve bu çirkin hâdiseyi de tespit edeceği bir raporla aid olan makamata bildirmeye karar vermiştir.

Gençlik ve spor

Maarif Vekâleti; mekteb talebelerinin sivil spor kulüblerinde spor yaptıkları için ahlâkları bozuluyor, diye, onları kulüblerden ayırdı. Spor kulübleri, sanki bu memleketin evlâdlarından müteşekkil ve devletin kanunlarına, nizamlarına tâbi birer cemiyet değil de, eski devrin tulumbacı koğuşlarını andıran bir külhanbeyi ocağı idi.

Mekteb talebeleri, spor kulüblerinden sonra aralarında maç yapmağa başladılar. Mektebler arası spor teması başlıyalı daha iki ay olmadı; fakat sivil spor kulüblerinde ahlâkları bozulmaktan kurtarılan mektebliler, işte dün Taksim stadyomunu bir muharebe meydanı haline getirdiler.

Sivil kulübler arasında da. spor sahalarında bazı bazı kavgalar, döğüşmeler olmamış değildir, fakat hiç bir vakit maçta hakem döğülmemiş, gazetecilere, fotoğrafçılara tecavüz edilmemiş, başlarında bulunan büyüklere küfürler savrulmamıştır.

Taksim stadındaki dünkü hâdiseyi, mevziî bir spor kavgası olarak talâkki etmeğe ve «olagan iştir» deyip geçmeğe imkân yoktur. Dün orada boğaz boğaza gelenler, ahadınas değil, memleketin en münevver zümresi olarak yetiştirmek istediğimiz genc mekteblilerdir.

Maçı, pek güzel idare eden hakemden itibaren arkadaşlarına, ve büyüklerine küfür, tekme ve yumruk sallayanlar yarın bu memleketin mukadderatını ellerine teslim edeceğimiz genc nesildir.

Dünkü müessif hâdise, bize, genc nesli, sivil spor kulüblerinden ayırmak gibi neticesiz tedbirlerle değil, daha ciddî esaslar dahilinde yetiştirmek mecburiyetinde olduğumuzu anlatmıştır.

Ancak bunu yapabildiğimiz takdirdedir ki, sporu da, gencliği de kurtarmış olabiliriz.

Kavgacılar, polisle mücadele ediyorlar

Bugünkü Beşiktaş - Vefa karşılaşması

İstanbul birincisi Beşiktaş takımı bugün saat 16,30 da Şeref stadında Vefa ile millî küme maçını yapacaktır. Geçen hafta Ankaragücünü 4 - 1 yenen Beşiktaş, o gün tatmin edici bir oyun oynıyamamıştı. Beşiktaşlılar bazan çok parlak bir oyun oynadıkları kadar, bazan da hiç beklenmiyen bozuk oyunlar çıkarmaktadırlar. Vefa ise evvelki hafta İzmirde yaptığı deplasman maçlarında zayıf İzmir takımlarından birine yenildi, diğerini büyük bir farkla mağlûb etti. Takımlarını yeni elemanlarla takvive etmiş bulunan Vefalıların, kuvvetli Beşiktaş takımına karşı yapacakları maç herhalde çok heyecanlı olacaktır. Takım itibarile Vefadan daha üstün olan Beşiktaşın, saha avantajı da gözönünde tutularak, ara sıra oynadıkları gibi bozuk bir oyun tutturmamak şartile bu maçı farklı bir netice ile kazanmaları ihtimali daha fazladır.

Kız liselerinin atletizm müsabakaları

Dün Taksim stadında, Haydarpaşa - Işık liseleri final maçından evvel kızlar arasındaki atletizm müsabakalarının finalleri yapılmıştır. Atışlarda Kandilli kız lisesi ve 22 puvanla birinci, Kız muallim mektebi 222,5 puvanla ikinci olmuştur. Finalistlerden Çamlıca müsabakalara girmemiştir. Futbol maçından sonra yapılması mukarrer olan koşu finalleri, futbol maçında çıkan hâdise dolayısile, tehir edilmiştir.

Demirspor Ankaragücünü yendi

Ankara 13 (Telefonla) — Bugün millî küme maçlarına devam edildi. Ankara şampiyonu Demirspor Ankaragücünü 2-1 yendi.

Fenerbahçe, Ateşsporu yendi

İzmir 13 (Hususî) — Fenerbahçe takımı bugün Ateşspor takımile yaptığı maçı 1 - 0 kazandı. Golü Rebii atti.

Kız sporcular arasında yapılan atletizm maçından bir intıba

Bugünkü spor hareketleri

Taksim stadında
Galatasaray - Şişli saat 10,30
(İ.Spor, Pera) - (Kasımpaşa, Galataspor) saat 12,30
(Hilâl, Kurtuluş) - (Beykoz, Eseyan) saat 14,30

Şeref stadında
Kadıköyspor - Bozkurt saat 12,30
Galatagencler - Demirspor saat 14,30
Beşiktaş - Vefa (Millî küme) saat 16,30

Bakırköy sahasında
Matbuat takımı - Bakırköy tekaüdleri saat 15
Fatih Halkevi - Şişli Halkevi saat 16,30

Şehremininde Süleymaniye stadında
Süleymaniye kupası maçları saat 11,30

Şehzadebaşında Süleymaniye kulübünde
İstanbul Greko-Romen güreş birinciliği saat 13
Bebekte, Amerikan Kolejinde İstanbul Atletizm birincilikleri seçmeleri, saat 10

Fotografla Atatürk

Ebedî Şefin ekserisi hiçbir yerde intişar etmemiş yüzlerce tarihî fotoğrafından mürekkeb büyük albüm.

Memleketin her tarafında lâyık olduğu emsalsiz rağbeti gören bu kıymetli eserin mevcudu tükenmek üzeredir.

Büyük satış merkezleri

ANKARADA – *Akba Kitabevi.*
İZMİRDE – *Esad, Küçük Salepçi hanında.*
SAMSUNDA – *Halk Kütübhanesi*
KONYADA – *Mustafa Naci, Yeni Kitabevi.*
ve
İSTANBULDA – *Bütün büyük kütübhaneler*

Fotografla Atatürk

Birçok vilâyetlerde kalmamıştır. Buralardan vaki olacak talebler doğrudan doğruya matbaamıza yapılmalıdır.

CUMHURİYET TABI MÜESSESELERİNDE titiz bir itina ile basılmış olan

FOTOĞRAFLA ATATÜRK'ün

Fiatı 125 kuruştur. Güzel ambalâj içinde ve başka hicbir zam istenmeksizin derhal irsal olunur.

Tefrifa No. 52

DÜNYA BÖYLEDİR İŞTE...

KEMAL RAGIB

— Ne yersin?.. dedi; barbunya sever misin?.. İskara mı yapsınlar, tava mı?..

Genc kız, boynunu bir yana iğdi:

— Ne olursa olsun?..

Demeye getirdi.

Artık ellerinde tabaklar, tepsilerle garsonlar girip çıkmaya başlamıştı. Bir tanesi sokuldu:

— Şarab, beyaz mı, kırmızı mı?..

Diye sordu.

Genc kız, silkindi. Şimdiye kadar ağzına içki koymamıştı. Herif, hemen anladı. Kim bilir, şimdiye kadar buna benzer neler görmüş olacak ki:

— Öyleyse, dedi, hanımefendiye bir musto getireyim.

Muallâ, başını salladı:

— Teşekkür ederim, ben içmem.

— Musto, içki değil hanımefendi, şira gibi... Bütün adada bizim mustomuzun bir eşi daha yoktur. Bakınız, nekadar beğeneceksiniz?..

Muallâ, hep öyle:

— Komşuya gidiyorum.

Diye evinden kaçmış, sonra şeytana uyup Ada seyranına çıkmış mahalle çocuklarına benzememek, onlar gibi garsonları kendine güldürmemek için lâkırdıyı daha çok uzatmak istemedi, sustu. Biraz sonra Muhtarın önüne bir şişe şarab, Muallâya da rengi sahiden şirayı andıran, dolu bir sürahi getirdiler. Yemek başladı. Genc kızın hiç isteği yoktu. Önüne gelen yemeklere şöylece bir el sürüp bırakıyordu. Muhtarın şuradan buradan anlattıklarını da dinlemiyor gibiydi. Demindenberi dalgınlıkla, üstüste birkaç bardak, işte o şiraya benziyen içkiden içmişti. O içtikçe Muhtar da bir sırasını bulup bardağı yeniden dolduruyordu. Kanı ısınmış, başı dönmeye başlamıştı. Birdenbire uyanır gibi doğruldu. Gözlerini Muhtara dikti. Onu bile şaşırtacak kadar hırçın bir sesle:

— Peki ama, dedi, bunları bana ne diye anlattınız?.. Mademki ağabeyim bir hırsızmış, siz de bunu biliyormuşsunuz; beni çağırırdınız, yahud da adamlarınızdan birisini gönderirdiniz: «Ben kovmadan kendiliğinden çekilsin. Artık bizim şirkette çalışamaz, istemiyorum» derdiniz. Ben de, neden, diye sormazdım bile. Sonra da, ağabeyimin kim olduğunu polise mi söyliyecektiniz, ne yapacaksanız yapardınız. Beni buraya kadar sürükliyecek ne vardı?.. Bütün bunları yüzüme vurmak neden sanki?..

— Ben senin kardeşini polislere haber vermeyi düşünmedim bile. Geçen akşam bizim evde yakalanmış, onun için geldim, sana anlattım.

— Her neyse, sözü bu kadar uzatmaya değer mi?.. «Bir hırsızın kardeşini yanımda tutamam, kendine başka bir kapı arasın» derdiniz. Ben de çıkar giderdim. «Aman, ne biliyorsanız kimseye söylemeyiniz, ağabeyimi yakalatmayınız, beni de kovmayınız» diye yalvaracak değildim. Sokaklarda yolunuzu keserim, kovuluncıya kadar sırnaşıklık ederim, diye mi korktunuz?..

— Neler söylüyorsun Muallâ?.. Senin kardeşin bir hırsızsa, bundan bana ne?.. Hem mademki, bu çocuk sizinle beraber oturmuyormuş; siz de onun nasıl yaşadığını bilmiyorsunuz; artık sana bir leke bulaşmaz ki... Bu yüzden seni şirketten uzaklaştırmayı düşünmedim bile... Aklıma bile gelmez.

— Öyleyse neden söylediniz bana?.. Siz bana: «Git» demeseniz bile, ben artık orada çalışamam ki, sizin yüzünüze bakamam ki... İyi kötü, şurada yıllardanberi çalışıyorum. Kimseye boyun iğmeden geçinip gidiyorum. Belki: «Başka bir yerde bu kadar dolgun bir aylık bulamazsın» diyeceksiniz; doğru. Fakat ben de ilk günündenberi kimseyi incitmedim, sanırım. Elimden geldiği kadar çalışıyorum. Hiçbir işte eksiklik göstermedim. Şimdi, bunların hepsi bitti, demektir. Evet, gittiğim yerde, sizin şirketteki kadar dolgun bir aylık bulamam ama büsbütün aç da kalmam. Çalışırım, kendimi de, annemi de geçindirecek kadar ekmek parası kazanırım.

— Bunların hiçbirisi olacak değil ama, haydi bizim aramızdan ayrıldın, diyelim. Gittiğin yerde: «Bu şirketten niye çıktın?» diye sormazlar mı?..

Muallâ, büsbütün taştı:

— Demek siz, bana bir «bonservis» bile vermiyeceksiniz öyle mi?..

— Çocuk olma, Muallâ!.. Çıkan kim, seni bırakan kim?.. Fakat, dediğin gibi olsa bile, biz sana bir «bonservis» versek de, Haydarın hırsızlığı duyulduktan sonra, kendine kolay kolay iş bulamazsın ki...

— Gözümü korkutmak için neler de bulup söylüyorsunuz!.. Teşekkür ederim!..

— Gözünü korkutmak için söylemiyorum, fakat dediklerim yalan mı?..

— Yalan olsun, doğru olsun; böylelikle gözüm korkacak, boynum bükük, artık ne yapsanız, hiçbirine ses çıkaramıyacağım, öyle mi?.. Çok yanılıyorsunuz, beyefendi. Siz beni daha anlıyamamışsınız.

Muallâ, hiç yemek yemiyordu. Birdenbire yüzünü, gözünü ateş sarmıştı. İkide birde boğazı kuruyor, içi yanıyordu. Onu gidermek için, şira diye üstüste o «musto» dan içiyordu. Sürahinin dibindekini de bardağa boşalttı. Sonra:

— Açlıktan öleceğimi bilsem, dedi, acaba bir daha sizin yüzünüze bakabilir miyim, sanıyorsunuz?..

— Neden?.. Ben ne yaptım sana?..

— Daha ne yapacaksınız?.. Bu kadar acı söz duyduktan sonra, bunları unutur muyum ben?..

— Acı söz söyleyip de ne dedim?.. Şu birkaç gün içinde olup bitenleri, geldim sana da anlattım, bu mu?..

— Hepsi bana gözdağı vermek için... «Senin kardeşin bir hırsız... Sen de artık eskisi gibi yüksekten atıp tutamazsın. Ya benim her dediğimi yaparsın, yahud da sizin içyüzünüzü ortaya çıkarırım; evini barkını dağıtırım» demeğe getirmek için...

— Ben öyle birşey söylemedim. Bırakmıyorsun ki anlatayım...

— Ben anladım anlıyacağımı... Ya boynumu büküp sizin yanınızda oturacağım. Yahud da başımı alıp gideceğim. Kendime başka bir kapı arıyacağım. O zaman da: «Gittiğin yerde seni istemezler. Sana bonservis bile vermem. Aç kalırsın!» diyorsunuz... Açıkçası bu, işte...

— İki bardak şira, derken sana nekadar dokundu?..

— Her zaman içtiğim şey değildi ya... Bunu da siz lûtfettiniz!..

Genc kız önündeki bardağı da bir dikişte içti:

(Arkası var)

Istanbul'un suları : 4

Eski Sıhhiye Müdürü Neş'et Osman anlatıyor

« İş suları tahlille bitmez. Bunları temiz kablarla halkın ayağına kadar göndermek lâzımdır »

İstanbul Belediyesinin eski Sıhhiye müdürü Neşet Osman, işinden ayırarak bana tahsis ettiği yarım saatlik zaman zarfında, İstanbul sularının evvelâ, kısaca tasnifini yaptı:

«— İki nevi suyumuz var! diyordu, biri göl ve bend suları - ki bunlara «toplama sular» da diyebiliriz. - Başta Terkos olmak üzere, Elmalı, Halkalı, Kırkçeşme suları bu kategoriye dahil olurlar.

Terkos suyu - şimdiki adile Şehir suyu - bundan on beş sene evveline gelinceye kadar, hiçbir terşih muamelesine tâbi tutulmadan gelişigüzel aktığı için içmesi değil, kullanması bile caiz değildi. Kâğıdhane sırtlarında yapılan büyük süzme havuzları ikmal edildikten sonra, o da, içme sularımız arasına girdi. Terkos, bugünkü vaziyetile, eskisine nazaran yüzde seksen nispette, uzvî maddelerden tecrid edilmiş ve mümkün olabildiği kadar temizlenmiş bir sudur. Elmalıda da, son zamanlarda, bir terşih havuzu yapıldı ve bir derece, o da içilebilir bir hale geldi.

İkinci grupa dahil olan memba suları ise, gerek haiz oldukları evsaf, gerek taamlarındaki hususiyet ve gerek şifaî tesirlerile toplama sularına - kıyas kabul etmiyecek - bir üstünlük arzederler.

İyi su bakımından büyük bir talihe mazhar bulunan İstanbulda bir hayli memba suyu vardır: Taşdelen, Kocataş, Karakulak, Kayışdağı, Tomruk, Sırmakeş, Hünkâr, Kestane, Şifa, Çırçır... Saymakla bitmez ki!..

Fakat, bu sulardan İstanbul halkı lâyıkile istifade edebiliyor mu? Birkaç sebebden: «Hayır!». Yapılan bazı hesablara göre, halkımızın ancak yüzde yirmi beşi memba suyu içebiliyor. Çünkü, memba suyu pahalıdır. İkinci sebeb olarak, tevzi işlerinin teşkilâtsızlığını gösterebiliriz. Halk, alıştığı suyu, her aradığı yerde bulamıyor!

Sonra bunların hepsinden daha mühim olarak, memba sularına karşı gösterilen haklı emniyetsizliği zikredebiliriz. Şimdiki halde membalarımızdan ancak iki tanesinde - Kocataş ve Taşdelen - fennî kaptaj tesisatı vardır. Diğerleri, tamamile başıboş akarlar ve şüphe yok ki ekseriya satıh sularile karışmak tehlikesine maruz kalırlar. En iyi sularımızdan biri olan Taşdelen bundan on sene evvel, hiç de emniyetle içilir bir su değildi. Membaını ilk defa ziyaret ettiğim zaman, hayret içinde kalmıştım. Avrupanın büyük su şehirlerindeki membaların muhteşem te - sisatını hayalimde canlandırarak bizim Taşdeleni de hiç olmazsa onlara yakın bir şekilde bulacağımı tasarlıyordum.

Halbuki bana, gayet pis birkaç basamakla inilir, yalağının içi kavun karpuz kabuklarile dolmuş, etrafında sinekler uçuşan bir mahzen gösterdiler.

Sabırsızlanarak:

— Canım, dedim, burasını ne yapayım? Beni asıl membaın bulunduğu yere götürün!

Membaın orası olduğunu söylediler. Şaşırıp kaldım.

Taşdelen, Taşdelen diye methile kulaklarımızın dolduğu su bu kadar murdar bir yerden mi akmalıydı? Taşdelenin eski vaziyetini bilenlere, bugünkü membaı görmelerini bilhassa tavsiye ederim.

En titiz insanlar bile şimdi bu suyu emniyetle içebilirler.

İstanbulda, Taşdelenden evvel, fennî kaptaj tesisatını yaptıran Kocataş suyu olmuştur.

Bu suyun membaı, bilhassa şayanı dikkattir. Tamamile tecrid edilmiş olan kaynak mahallinde toplanan su, emaye borular içinden geçerek, iki kilometre mesafedeki fabrikaya iner ve burada, altmış hararet derecesinde sodalı sularla yıkanarak ta'kim edilmiş şişelere, el değdirilmeden otomatik şekilde doldurulur.

Gönül, öteki membalarımızda da tedricen ayni sıhhat ve emniyet tertibatının alınmış olduğunu görmek isterdi!

Fakat şimdilik buna pek imkân yok. Çünkü, memba suyu tevziatı, büyük sermaye yutan bir iştir. Yapılacak masraf, temin edilecek kârı çok defa karşılamaz.

Muhterem doktora sordum:

— Mamba sularımızın şifaî hassaları var mıdır?

— Tedavide yardımcı vasıtalar olarak, sularımızdan pekâlâ istifade edilebilir. Ben, memba sularında, başlıca üç hassa tanıyorum: Müdrir, müleyyin ve hâzım oluşları...

Bunlardan bazıları yalnız müdrir, bazıları yalnız müleyyin ve hâzım, bir kısmı ise her üç hassayı toplıyarak hem müdrir, hem müleyyin ve hâzımdırlar.

Müdrir suların başında Çırçır suyu gelir. Taşdelen ve Kocataş da, ona yakın derecede idrarı çoğaltıcıdırlar.

Yalnız bu suları, membaında içmekle nakledildikleri yerde kullanmak arasında, hassalarından istifade bakımından daima fark bulunduğunu gözönünde tutmak lâzımdır:

Meselâ Vişi'de, hekimin tavsiyesine göre kür yapmakla, eczaneden bir şişe Vişi suyu alıp içmek, ayni neticeyi vermediği gibi! Vaktile, bizde de, suların devaî hassalarından istifade için, mem - baında günlerce kalanlar vardı.

Kaynak suları, toprağın derinliklerin - den sathına gelinciye kadar, geçtikleri kanallarda, bir takım madenî maddelerle temasa gelerek hususî bazı hassalar iktisab ederler. Bakteriyolojik ve kimyevî tahlillerde meydana çıkmıyan bu hassaların, suyun radyoaktivitesini teşkil ettiğine hükmolunuyor.

— İstanbul sularının hepsi tahlil edilmiş midir?..

— Bellibaşlı bütün sular, tahlil edilmiştir. Fakat, iş suların tahlilile bitmez. Bunları temiz kablarla halkın ayağına kadar göndermek lâzımdır.

Geçen gün bana Yuşa tepesile Sütlice arasında şifaî hassaları tecrübe edilmiş bir sudan bahsettiler. Fakat, neye yarar? Onu, fennî surette temizlenmiş kablara ve şişelere doldurarak, Yuşa tepesinden şehrin su pazarlarına sevketmek imkânı bulunamadıktan sonra....

Bu vaziyet karşısında, şimdilik; sıhhî vasıfları hertürlü tecrübeden geçmiş, membalarında icab eden bütün tertibatı ikmal edilmiş sulardan istifade ile iktifa etmek zaruretindeyiz.»

S. G.

Pragda yakalanan kaçakçı polisler

Zürih 13 (a.a.) — Burada dolaşan bir şayiaya göre, Prag'daki Gestapo polis teşkilâtına mensub 20 kadar memur döviz kaçakçılığı yapmak cürmünden dolayı tevkif edilmişlerdir.

Emin bir membadan bildirildiğine göre, Brüm polis şefi, 20 kadar polis memurunu tevkif ettirmiştir. Bu tevki - fatın, Çek nasyonalist risaleleri tab'ı ve tevzii işlerile alâkadar olduğuna dair şayialar dolaşmaktadır.

Manisa Halkevinde açılan keman kursu

Manisa (Hususî) — Manisa Halkevi tarafından bir keman kursu açılmıştır. Bu kurs büyük bir rağbet görmüştür. Gönderdiğim resim, kursa devam edenlerden bir kısmını göstermektedir.

Kâğıd sanayiimiz

(Baştarafı 1 inci sahifede)

te tonu 10 sterlin olan beyaz selülozun fiatı bir aralık 23 sterline kadar çıkmıştır. Esasen memleket ihtiyacının hâlen yüzde altmışını temin eden fabrika, satış fiatlarında mümasilinin Türkiye rayicine tâbi olmak mecburiyetindedir. Bu itibarla İzmit kâğıd fabrikası mamulâtının, Türkiyede kâğıd ve tatbikatı fiatlarının yükselmesine sebeb olduğu iddiası yersizdir.

— Fabrika, kâğıd ihtiyacımızın ne kadarını karşılıyor?

— Fabrikamızın projeleri hazırlandığı zaman memleket kâğıd istihlâki senede 24 - 25 bin ton kadardı. Fabrikanın imalât kapasitesi iptida 12 bin ton olarak tasarlanmış olduğuna göre ihtiyacın yüzde 50 sine tekabül ediyordu. İlk faaliyet senesi esnasında mamulâtının gördüğü rağbet üzerine, senelik imal kudreti arttırılarak 15 bin tona çıkarılmıştır ki, memleket sarfiyatı 25 bin ton üzerinden hesablandığı takdirde yüzde 60 nispetine tekabül eder. Şu halde fabrika kapasitesinin ihtiyacın ancak yüzde onunu karşıladığı yolundaki ifade de yanlıştır.

— Fabrika yerinin intihabında isabet olmadığı doğru mudur?

— İzmit; kara ve deniz nakliyatı, ham madde sahalarına nazaran merkezî vaziyette bulunması, piyasaya yakınlığı, işçi ve usta temini, ve imalât suyu bakımlarından fevkalâde müsaid ve münasib yerdir. Sümerbank selüloz sanayiinin tesis halindeki kısımları da faaliyete geçtikten sonra, senelik nakliyat 120 bin ton olacaktır. Bu mikdar içinde: odun, saman, pirit, kireç taşı, eski kâğıd, paçavra, kaolin, şap, reçine, soda, kömür ve imal edilecek her cins kâğıd ve kartonlar dahildir.

Fabrika Kocaeli, Trakya, Karacabey mıntakaları samanlarını işleyecektir. Bu mıntakalardan saman getiren vesait, Marmara adasından kireç taşı da getirebilecek ve avdette mamulâtımızı İstanbula götürecektir. Müessesenin Kütahyada kaolin madeni vardır. Oradan celbedilecek kaolini ihzar tesisatı İzmitte kurulmaktadır. Kömür Havzadan deniz yolile gelmektedir. Pirit, eski kâğıd, paçavra, şap, reçine, soda ve diğer yardımcı malzemenin İzmit civarından tedariki bir zaman meselesidir.

Fabrikanın İzmitten gayri bir yerde tesis edilmiş olması halinde, bu büyük nakil hacminin, pek pahalı kara nakil vasıtalarından istifade olunması mecburiyeti karşısında tahammül olunmaz bir masraf fazlasını yüklenmek icab edecekti.

İzmit 20 bin nüfusu ve İstanbula yakınlığı dolayısile işçi ve usta tedariki bakımından da çok müsaiddir. Hele su bakımından İzmit, müstesna bir vaziyettedir. Selüloz fabrikası mevzuubahs değilken kâğıd ve karton fabrikası Kirazdere suyu ile işliyordu. Selüloz fabrikası kurulunca, suyu her mevsimde berrak ve dereye nazaran daha yumuşak olan Sapanca gölünden istifade gayet tabiî görüldü. Müessesenin su sarfiyatı, Sapancadan İzmite kadar boru ferşini mümkün kılacak ehemmiyettedir. Sümer Bank selüloz sanayii müessesesine saatte 1800 metre mikâbı su lâzımdır ki, bu mikdar 20 bin nüfuslu bir şehrin günlük su ihtiyacına tekabül eder. Sapancadan getirilecek su, Sümerbankın müesseselerinden başka, İzmit şehri ile donanmanın ihtiyaclarını da tatmin edecektir.

— Fabrikanın pahalıya mal edildiği de söylenmiştir.

— Fabrika, modern tekniğin icabatına en uygun şekilde ve beynelmilel tecrübeler mahsulü projelere göre kurulmuştur. Avrupadaki emsalile her türlü mükayeseye elverişlidir. Nitekim muhtelif tarihlerde tetkikat için gelen mütehassıslar İzmit kâğıd ve karton fabrikasının gıpta edilecek mükemmeliyette ve tesis mahallinin de ideal olduğunu söylemişlerdir.»

Fabrika kurulunca, gümrük resminin de arttırıldığına gelince, bu mevzu üzerindeki mütalealara verilen cevab da şu oldu:

«— Kâğıd ve tatbikatı üzerine mevzu gümrük resimleri 1929 senesinde mer'iyete girmiş olan 2255 numaralı gümrük kanunu ile tespit edilmiştir. Kâğıd fabrikası 1935 - 36 senesinde kuruldu ve kuruluşu mezkûr kanun üzerinde hiçbir tadili istilzam etmedi.»

Hükûmet tarafından, İzmit kâğıd fabrikasının gümrük himayesi taleb edip etmiyeceği hakkındaki suale de, himayeye lüzum olmadığı cevabı verilmiştir.»

Mekki Said

Pragda pahalılık başladı

Prag 13 (a.a.) — Pat ajansı bildiriyor: Alınan ciddî tedbirlere rağmen hayat pahalılığı artmaktadır. Bir kısım maddelerin az miktarda mevcud olması veya hiç bulunmaması yüzünden fiatlar tedricen yükselmektedir. Mensucat maddelerile birçok gıda maddelerinin, ayakkabı, kömür ve sairenin ortadan kaybolduğu görülmektedir. Bazı fiatlar yüzde 100 artmıştır. Almanyada yapılan ilk sabun muhallefleri piyasada görülmeğe başlanmıştır.

Baltık itilâfı

Riga, 13 (a.a.) — Hariciye Nazırı Wilhelm Munters, Letonya ile Estonyanın bir ademi tecavüz paktı akdi için Almanya tarafından yapılan teklifi kabul ettiklerini ve bunun istiklâl ve bitaraflık politikasile telif edilemiyecek birşey olmadığını bildirmiş, Sovyetlerin de ayni suretle bütün komşularile ademitecavüz paktları akdettiklerini hatırlatmıştır.

Munters, Letonyanın istiklâline nakise verecek herhangi bir taahhüdü reddedeceğini ilâve ettikten sonra demiştir ki:

«— Memleketimiz, hududları bir hücuma maruz kaldığı takdirde kendini müdafaaya azmetmiştir.»

Bundan sonra Munters, mevcud meseleleri hal hususundaki kat'î rolün büyük devletlere aid bulunduğunu ve küçük devletlerin iki şart altında muhtemel ihtilâflar haricinde kalmağı ümid edebileceklerini beyan etmiştir. Letonyanın yerine getirdiği şartlar şunlardır:

1 — Tamamile bitaraf bir vaziyet muhafaza etmek,

2 — Herhangi büyük bir devlet, bu bitaraf ve yola gelmek istemiyen devlete kuvvetle boyun eğdirmek teşebbüsünde bulunduğu takdirde, kendini müdafaa edecek vasıta ve iradeye sahib olmak.

Munters, sözlerine devam ederek demiştir ki:

«— Kendimizi müdafaa etmek arzusuna gelince, bunda şüpheye mahal yoktur. Hududumuza vuku bulacak tecavüz, bütün milletimizi mücadeleye koşturacaktır.»

Hatib, Almanya ile akdedilmiş olan ademi tecavüz misakının Avrupanın şimali şarkisinde emniyet sistemine yardımı olacağına dair olan bundan evvelki beyanatını hatırlatmış ve Sovyet Rusyanın komşularile mümasil misaklar akdetmiş olduğunu tekrar etmiştir. Mumaileyh, Letonyanın hiçbir devlete karşı gizli bir siyasî veya askerî taahhüdü olmadığını temin etmiş ve siyasetinin hürriyet ve istiklâlini tahdid edecek hiçbir taahhüde girmiyeceğini söylemiştir.

Hatib, şöyle devam etmiştir:

«— Müttefikimiz Estonya Hariciye Nazırile yapılan görüşmeler esnasında Almanya tarafından teklif edilen ademi tecavüz misakının bizim bitaraflık siyasetimize muvafık olduğuna ve iki devletin eski taahhüdlerne mugayir bulunmadığına hükmettik.»

Munters, Moskovadaki Letonya sefirinin nisan bidayetinde Sovyet Rusya Hariciye Komiserile yapmış olduğu görüşmelerden bahsetmiş ve demiştir ki:

«— Bu görüşmelerden istidlâl olunduğuna göre Sovyet Rusya, istiklâlimize kendi menafiine tevafuk eden mühim bir âmil nazarile bakmaktadır.»

Şimal memleketlerinin cevabı

Oslo, 13 (a.a.) — Norveç Hariciye Nazırı, Arbeiderbladt gazetesine yaptığı beyanatta şimal memleketlerinin Almanya tarafından yapılan ademi tecavüz paktı tekliflerine önümüzdeki hafta başında cevab vermelerinin muhtemel olduğunu söylemiştir.

Anlaşmadan sonra

(Başmakaleden devam)

leri bir mesele değildir. Fakat ortalıkta Almanyanın kendi menfaatleri uğruna tek taraflı olarak hür ve müstakil milletlerin varlığına göz dikiyormuş gibi bir şüphe uyanması, bitaraf fakat hür olan milletleri tabiî bir surette bitaraflıktan ayrılmaya sevketmiştir.

Şimdi sulh cephesi, tecavüzleri şiddetle karşılıyacak kadar kuvvetlenmiş bulunuyor. Acaba totaliterlerde böyle bir niyet var mı?

Kendileri hergün aksini iddia etmekte olduklarına göre, onlardan, bütün dünyanın temenni ettiği barışçı bir hareket beklemek, belki de tahakkuku imkânsız bir hâdise olmıyacaktır.

Herhalde Türkiye, Başvekilimizin de çok veciz bir şekilde ifade ettiği gibi sulhu bozmak için değil, bilâkis onu kurtarmak için harbi göze almış bulunuyor.

NADIR NADI

İsmet Paşa Kız Enstitüsü talebesi Türkkuşu kampını ziyaret etti

Ankara 13 (a.a.) — İsmet Paşa Kız Enstitüsü talebeleri öğretmenlerile beraber sabah saat 8,30 da Türkkuşunun Etimes'ud motörlü kampını ziyaret etmişlerdir.

Talebeye burada tayyare başında askerlik dersinde gördükleri bombardıman, atış ve gazden korunma hakkında izahat verilmiş ve birçok uçuşlar yapılmıştır. Bundan sonra plânör meydanına gidilerek talebeye paraşütle atlamalar ve plânörlerle akrobasi hareketleri gösterilmiştir. Talebe, gördüklerinden fevkalâde mütehassis kalmış ve hepsi de uçmak arzusunu izhar etmişlerdir.

İşçi mümessilleri intihabı mes'elesi

İş ihtilâfını uzlaştırma nizamnamesi sarih değil!

Anlaşamamazlığı halle memur grupun teşekkülü asgarî altı işçinin vücudüne bağlıdır, bir iş yerinde altıdan az işçi varsa o zaman ne yapılacaktır?

İşte, üç işçili bir şapka atölyesi...

3008 sayılı İş kanununun, gerek işçi gerekse iş veren için en canalıcı bir kısmının tatbikatı üzerinde bulunuluyor. Kanunun beşinci faslını teşkil eden ve 72 nci maddesinden 90 ncı maddesine kadar olan büyük bir kısmını içine alan «grevin yasaklığı ve iş ihtilâflarının halli» hakkındaki hükümlere uygun olarak neşredilen «iş ihtilâflarını uzlaştırma ve tahkim» nizamnamesi tatbik mevkiine konulmuştur. Yurdun her tarafında, bütün iş yerlerinde, bu nizamnameye uyularak işçi mümessilleri seçimine geçilmiştir. Fakat niçin gizlemeli ki, bu tatbikatın daha ilk adımında müşkülâtla karşılaşılmış ve dayanılan hükümlerin sakatlık ve noksanlığı bir defa daha meydana çıkmıştır.

İş kanununun 78 inci maddesi, iş yerlerinde seçilecek işçi mümessilleri işini şöylece tayin ve tesbit ediyor:

«Madde 78 — Bir iş yerinde çalışmakta olan işçiler arasından elli kişiye kadar iki, elliden iki yüz kişiye kadar üç, iki yüzden bine kadar dört ve binden yukarı sayıda işçiler için beş «mümessil işçi» seçilir, bu mümessiller, iş verenle işçiler arasında çıkacak «tek başlı» yahud «toplulukla» iş ihtilâflarını kurtarmak için iş verenle veya vekilile konuşup anlaşmak ve meseleyi uzlaştırmağa çalışmak ödevini yaparlar. İş veren, işçilere vaki olacak tekliflerini bu mümessillerle müzakere eder. Arada ihtilâf çıkmaması çarelerini iş verenle mümessiller beraberce araştırırlar.»

Şu maddenin ilk cümlesinin bize öğrettiği şey işçi mümessillerini seçecek işçi kütlesi için azamî miktarın konulduğu, fakat asgarî haddin meskût geçildiği oluyor. «Elli kişiye kadar iki....» ibaresinin sarih manası birden elliye kadar olmak gerektir.

Şimdi burada bir tezadla karşılaşıyoruz. İşçi mümessillerinin asgarî haddi ikidir ve bunun iki misli de yedek intihabı lâzımdır. Binaenaleyh iş verenle işçi arasındaki ihtilâfı halle memur grupun teşekkülü, asgarî altı kişiye bağlıdır. Bir iş yerinde altıdan aşağı işçi varsa o zaman ne yapılacaktır? Kanun burada bir istisna kabul etmiyor.

Vakıâ, İş kanununun tatbikattaki şümulü derecesini gösteren ikinci maddede şu sarahat vardır:

«Madde 2 — (A): Bu kanun, mahiyeti itibarile yolunda işliyebilmesi için günde en az on işçi çalıştırmağı icab ettiren iş yerlerine ve buralarda çalışan işçilerle bunların iş verenlerine tatbik olunur.»

Fakat, 78 inci madde on işçi haddini hiç nazarı itibara almadan geçiyor. Şu vaziyete göre, işçi miktarı altıdan az iş yerleri için ne yapmak lâzım geldiğinin tayini lâzımdır. Bunu iş dairesi genel merkezi şöyle hallediyor:

«İşçi sayısı üçe kadar olan yerlerde işçi mümessili seçilmez. Altıdan az olan yerlerde ise, nizamnamenin (lâzım gelen kifayet dahilinde işçi bulunmazsa mümessil seçilemiyeceği) hakkındaki hükmüne uygun olarak yalnız mümessil seçilir, yedekleri bulunduğu kadar yapılır.»

Burada anlaşılamıyan nokta, üç işçilik bir iş yerinde çalışan işçilerin mümessil seçmek hakkından hangi kanunî hükme istinaden mahrum edildikleridir. Kanunda böyle bir had görülmüyor. Gerek böyle küçük bir grup, gerekse altıdan az işçi kütlesi için bir mümessil seçilmesi akla gelir. Fakat buna da kanun müsaade etmiyor. Şu hale göre burada bir noksanlık var, demektir.

Başka bir nokta üzerinde zihin gene takılıyor:

«Mahiyetleri itibarile ayni işi yapan ve ayni iş verene aid olan bir şehir hududu dahilindeki iş yerleri işçileri, toplulukla mümessillerini seçerler» deniliyor.

Böyle bir seçimin doğuracağı büyük müşkülâtı bir tarafa bırakarak tatbikatta göreceğimiz aksaklığa geçelim:

Bir iş veren biliyoruz ki, biri Eyübde, biri Paşabahçede ve üçüncüsü de Trakya banliyösünde birer fırını vardır. Şimdi bu üç fırının işçileri bir araya gelip nasıl seçim yaparlar, ayrı ayrı yaparlarsa nasıl olur? Bütün bunları geçelim. Fakat farzedelim ki Paşabahçeden Ahmedle Mehmed, yahud Eyübden Ali ile Veli mümessil oldu veya bunlardan birer mümessil çıktı. Diğer fırınlardaki işçiler bunları nereden bilirler? Asıl işin mühim tarafı ve kanunun ruhuna taallûk eden ciheti, bu mümessiller kendi fırınları haricindeki işçinin vaziyet ve şahsiyeti hakkında nasıl bir fikir sahibi olabilir ki çıkacak bir ihtilâfı halledebilsin?

İş verenle bir işçi arasında tek başlı bir ihtilâf çıktığını farzedelim. Bu işçi mümessilini haberdar etmek için Eyübden kalkıp Paşabahçeye mi gitsin, yoksa mümessil sık sık devir seyahatine mi çıksın?

Gene kanun ve nizamname hükümlerine göre, en küçük bir iş ihtilâfının hallolunamadan en yüksek kademeye çıkması işten bile değildir. Şu vaziyete göre, Ankarada toplanacak yüksek hakem kurulu geceli gündüzlü toplansa dahi yurdun her tarafından resmî ve gayriresmî iş yerlerinden gelecek ihtilâflı meseleleri halletmeğe imkân bulamaz. İhtilâfın mahiyet ve ehemmiyetine göre bir kademe yapmak imkânsızdır. Bunun mahzurunu en yakın bir zamanda göreceğiz.

Misal ve vaziyetler, bugünlerdeki tatbikat dolayısile şöylece akla gelen noktalardır. Daha birçok aksak cihetler vardır ki, bunları şimdiden halletmeğe mecburuz.

FAIK GÜNERI

Ispartadaki askerlerimizin and içme merasimi

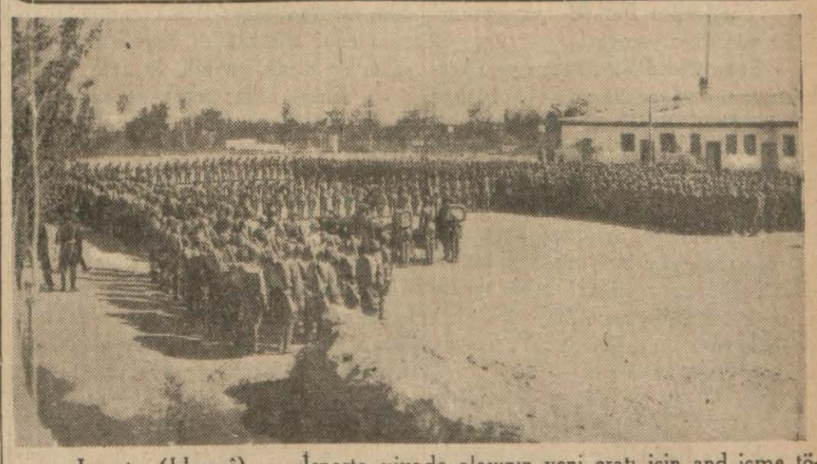

Isparta (Hususî) — Isparta piyade alayının yeni eratı için and içme töreni yapılmıştır. Tüm Komutanı Receb Sualpın huzurlarile yapılan bu tören Alay Komutanının bir hitabesile başlıyarak Tümgeneralin bir nutku ve müteakiben eratımızın canlı geçid resmile bitirilmiştir. Gönderdiğim resim bu kahraman Türk evlâdlarının and içmelerini göstermektedir.

Danzig davası gene tehlikeli bir şekil aldı

Paris gazetelerine Varşovadan verilen haberlere göre Almanlar bu şehre tayyareyle mühimmat ve seyyah kıyafetinde asker gönderiyorlar

(Baştarafı 1 inci sahifede)

tür. Balıkçı, kendisine ırmağın Polonyaya aid kısmına geçmek hakkını veren dâimî bir müsaadenameyi hâmil bulunmakta idi.

Şehir isimleri değiştiriliyor

Varşova 13 (a.a.) — Dobry Wieczor gazetesinin bildirdiğine göre Alman makamları Alman silezyasında kâin dört bine yakın kasabanın lehçe olan isimlerini kaldırmışlar ve bu kasabalara Alman isimleri vermişlerdir.

Siyasî müzakereler

Varşova 13 (a.a.) — Hariciye Nezareti namına söz söylemeye salâhiyettar bir zat, ecnebi gazetecilerine aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

«— İngiltere, Fransa, Polonya ve Sovyetler Birliği arasında bir pakt akdi projesi karşısında Varşova, Polonyanın muhasara siyasetine iştiraki mahiyetinde telâkki edilebilecek hareketlerde bulunmak istemediğini söyliyebilirim. Polonya iki taraflı itilâflar prensipine tamamile sadıktır.»

Ayni zat, Japonyanın Alman - Leh ittilâfında tavassutta bulunacağına dair bir ecnebi ajansı tarafından verilmiş olan haberi tekzib etmiştir. Mumaileyh, bu meseleye dair Japonya ile Polonya arasında hususî mahiyette hiçbir diplomatik temas vukubulmadığını söylemiştir.

Leh - Alman münasebetleri hakkında ayni zat, kayde değer bir değişiklik olmadığını beyan etmiş ve bunu müteakib perşembe günü Daladye ve Çemberlayn tarafından söylenen nutukların mes'ul Leh mahfillerinde büyük bir memnuniyetle karşılandığını teyid eylemiştir.

Pilsudski günü

Varşova 13 (a.a.) — Dün bütün gün Pilsudski'nin hatırasını takdis etmek üzere arkası kesilmiyen birçok heyetler, cihannümanın önünden geçmişlerdir.

Akşam, umumî meydanlarda ateşler yakılmıştır. Mareşalin öldüğü saat olan 20,45 te düdükler ötmüş, çanlar çalmış, toplar atılmış ve Mareşalin hatırasına hürmeten üç dakika sükût edilmiştir.

Sokaklarda her türlü faaliyet durmuştur. Yoldan geçenler, şapkalarını çıkarmışlardır.

Akşam, radyo, Pilsudski'nin eserlerinden ve nutuklarından parçalar okumuştur.

Menedilen toplantı

Danzig, 13 (a.a.) — Âyan Meclisi Mareşal Pilsudski'nin ölümünün yıldönümü münasebetile serbest şehir arazisinde kâin Wrzeszecz spor sahasında dün akşam yapılması mukarrer bulunan toplantının menedildiğini Polonya Komiserine bildirmiştir. Âyan Meclisi, konulan memnuiyete rağmen, bu toplantı yapıldığı takdirde, Leh halkının emniyeti mesuliyetini yüklenemiyeceğini bildirmiştir. Umumî Polonya komiseri Danzig'li Polonyalıları Mareşal Pilsudski'nin hâtırasını taziz için tertib edilen bu tezahürata iştirakten meneden bu karara şiddetle itiraz etmiştir.

Leh komiserinin protestosu

Varşova, 13 (a.a.) — Danzig'deki Polonya yüksek komiseri, evvelki gece Leh gazetelerini nakleden arabaların hasara uğramasile neticelenen hâdiseyi Âyan Meclisi nezdinde protesto etmiştir.

Plebisit hazırlığı

Danzig, 13 (a.a.) — Nazilerin organı olan Danziger Vorposten gazetesinin matbaası 10 - 12 santimetre eb'adında büyük bir kart siparişi almıştır. Ve yerine getirmeğe başlamıştır. Bu kartların üzerine büyük bir «evet» ve küçük bir «hayır» vardır. Bu kartlar, üçüncü Reich'de yapılmış olan plebisitlerde kullanılmış olan kartları andırmaktadır.

Nazi mehafili, yakında Danzig'deki Nazi fırkasında bir istişare yapılacağını beyan etmekte ise de muhalifler bu izahata inanmamakta ve Danzig makamatının gerek serbest şehir arazisinde sakin Almanların nispetini tayin maksadile bir referandum yapılması, gerek bu arazinin Almanyaya ilhakı maksadile bir plebisite müracaat edilmesi için Berlinden emir beklemekte olduklarını tahmin etmektedirler.

Âyan Meclisi reisinin mühim nutku

Varşova 13 (a.a.) — Danzig âyan meclisi reisi Greiser, nasyonal sosyalist şeflerinin bir toplantısında söylediği nutukta demiştir ki:

«— Bizim isteklerimiz Danzig'in birkaç asırlık tarihile müeyyed bulunuyor. Bu isteklerimizi Hitler de kat'î olarak teyid eylemiştir. Ne ecnebi matbuatının manevraları, ne de hududlarımızda yapılan seferberlik tedbirleri bizi sarsmıyacaktır. Şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra da mukadderatımızı Hitler'in eline tevdi ediyoruz. Şark mıntakası meselesi günün birinde mutlak halledilecektir. İşte bizim mevcudiyetimiz de bu karara bağlıdır.»

Lehistan plebisit istemiyor

Varşova 13 (a.a.) — Polonya efkârı umumiyesi, Danzig hakkında her türlü plebisit fikrini reddetmektedir.

Nasyonal sosyalist makamların, 1933 te diyet meclisinde ilk nazi ekseriyetinin alındığı günün yıldönümü olan 21 mayıs için bir plebisit hazırlamak emrini aldıkları şayiasının çıkması üzerine, bazı gazeteler bu şayialarla meşgul olmaktadır.

Sağ cenah organı A. B. C. gazetesi diyor ki:

«Son zamanlarda kütle halinde Danzig'e gelen S. A. ve S. S. ler belki de 21 mayıs için bu plebisiti hazırlamak vazifesini almışlardır. Bunların projeleri her ne olursa olsun, bizzat naziler de bilirler ki Polonya kendi otoritesine tâbi bulunan Danzig serbest şehrinde hiçbir plebisite müsaade etmiyecektir.»

Nasyonalist «Warsawseki Mziennik gazetesi diyor ki:

«Danzig'de bir plebisit yapılması fikri, reddetmiş olduğumuz Alman taleblerinin bir neticesidir. Polonya, Danzig meselesini tek taraflı halledecek bulunan hiç bir plebisiti kabul eylemiyecektir.

Varşova 13 (a.a.) — Halk bu sabah Lodz istasyonundan çıkarken Almanyadan gelmiş olan Alman gazetelerini yakmıştır.

Mareşal Göring Berline döndü

Münih 13 (a.a.) — Mareşal Göring'i hâmil olan tren, saat 11,45 te Münihten geçerek Berline doğru yoluna devam etmiştir.

Von Ribbentrop, dün akşam Berline hareket etmiştir.

Hitler, bugün öğleden sonra Godesberg'e giderek her sene yaptığı gibi bu sene de orada birkaç gün istirahat edecektir.

Roçild serbest bırakıldı

Paris 13 (a.a.a) — Mart 1938 de Anschluss dolayısile naziler tarafından Viyanada tevkif edilip geçenlerde serbest bırakılmış olan Baron Louis de Rothshild, bu sabah Zürih yolile Parise gelmiştir.

Anlaşmanın akisleri

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Daily Mail, şöyle diyor:

«Türkiye sulh dostlarına iltihak ediyor. Bu suretle Romanya müdafaasının en büyük manialarından biri ortadan kalkmış oluyor.»

New Chronicle yazıyor:

«— Askerî bakımdan Türkiyenin sulh cephesine iltihakı hayatî bir ehemmiyeti haizdir. Türkiyenin tavassutları bir İngiliz - Sovyet itilâfının akdinde faydalı olabilir. Böyle bir itilâf sulhu emin bir esasa istinad ettirmek bakımından son derecede müstacel bir mahiyet arzetmektedir.»

Manchester Guardian yazıyor:

«Türkiyenin İngiltere İmparatorluğu için haiz olduğu ehemmiyeti hatırlatmak beyhudedir. Atatürkün kuvvetli ve hâkimane idaresi bu memlekete dünyanın bu kısmında münferid bir vaziyet temin etmiştir. Türkiyenin Moskova ile dostluğu Büyük Britanya ile Sovyetler Birliği arasında bir köprü vazifesi görebilir.»

İngiliz gazetelerinin mütaleaları

Londra 13 (a.a.) — İngiliz matbuatı, İngiliz - Türk paktını hararetle karşılamaktadır. Gazeteler sulhçu devletlerin parlak bir adım attıklarını, çünkü Türkiyenin askerî bakımdan fevaklâde mühim olduğunu ve Boğazları elinde tuttuğunu yazarak bundan böyle bir harb takdirinde İngiliz gemileri için Boğazlardan serbestçe geçmenin temin edildiğini yazıyorlar.

Times gazetesinin diplomatik muharriri diyor ki:

«İngiliz - Türk paktı, İngiliz - Polonya paktı kadar kuvvetli ve hatta daha vâsidir. Türkiye veya İngiltereyi Akdenizde harbe sürükliyecek herhangi bir tecavüz veya Türkiyenin ve İngiltere tarafından garanti edilen devletlerin ve Türkiyenin menfaatlerine dokunacak herhangi bir hareket bu iki devleti yanyana bulacaktır.»

Gene Times gazetesi başmakalesinde şöyle yazıyor:

«İngiliz - Türk paktı yalnız Akdeniz meselelerine değil, Balkan meselelerine de şamildir. Balkan Antantının bir uzvu olmak itibarile Türkiye esasen bu mıntakada fevkalâde alâkadardır. Bariz bazı müşküllere rağmen, Ankara, Bulgaristanın Balkan Paktına iltihak edebileceğini ümid ediyor. Londrada da İngiliz hükûmetinin Bulgarlar tarafından yapılan şikâyetlere çare olmak üzere bir tarzı hal bularak Türk hükûmetine teklif edildiği zannolunuyor.

Türkiye ile Sovyetler Birliğini birbirine rapteden bağlar artık şimdi İngiliz - Sovyet münasebetleri için bir irtibat vazifesi de görebilir.

Türkiye ile Büyük Britanya arasında teati olunan muslihane taahhüdler, Moskova'nın besliyebileceği ihtirazları ortadan kaldıracaktır. Çünkü şarkî Avrupada bir ihtilâf çıktığı takdirde Sovyetler Birliği tecrid edilmiş bir vaziyette kalmıyacaktır.

Almanyanın ne iktısadî, ne de siyasî bir ihatası mevzuubahs değildir. İşte Çemberlayn'in Avam Kamarasında «Büyük Britanya ile Türkiye arasındaki anlaşma bu iki hükûmeti sulhun tarsini için diğer hükûmetlerle de anlaşmaktan menetmiyecektir» yolundaki sözleri bunu teyid eder.»

Daily Telegraph gazetesi de şöyle diyor:

«Bulgaristan mutalebatını tehir etmediği ve Yugoslavya da Balkan Antantı komşularının siyasetine muzaheret göstermediği müddetçe Balkan devletlerinin tam birliğinden bahsedilemez.

Ancak şurası var ki artık bugün Büyük Britanya doğrudan doğruya Romanya ve Polonyaya yardım edebilir. Çünkü Boğazlar yolu ona açılmıştır. Bugün hem Yunanistan, hem de Romanya İngiltereden hava yolile de yardım görebilirler. Çünkü İngiltere Türkiye ile yaptığı anlaşma sayesinde Akdenizde ve merkezî şarkta askerî üsler elde etmiş oluyor.»

Türk - Fransız anlaşması hazırlanıyor

Londra 13 (a.a.) — Havas muhabiri bildiriyor:

Gazeteler, Çemberlayn tarafından Avam Kamarasında dün yapılan beyanattan dolayı büyük memnuniyet izhar etmekte ve Londra siyasî ve diplomatik mahfillerinin fikirlerine tercüman olan Türk - İngiliz antantının İngiliz diplomasisi için tecavüze karşı bir mukavemet cephesi teşkilinde büyük bir muvaffakiyet teşkil eylediğini bildirmektedir.

Gazetelerin tahminlerine göre, Hatay meselesi halledilir edilmez -ki bu hal keyfiyeti herhalde gecikmiyecektir- ayni mealde bir Türk - Fransız deklarasyonu bugünkü Türk - İngiliz deklarasyonunu itmam edecektir.

Bazı gazetelerin ileri sürdüğü yegâne hakikî ihtiraz kaydı, İngiliz - Sovyet müzakerelerinin daha neticelenmemiş olması ve şimdiye kadar Bulgaristan ve Yugoslavyayı tecavüze karşı koymaya azmetmiş devletler arasına almak kabil olmamış bulunmasıdır.

Fransız gazetelerinin neşriyatı

Paris 13 (a.a.) — Fransız gazeteleri Türk - İngiliz anlaşmasından dolayı müttefikan memnuniyet gösteriyorlar.

Matin diyor ki:

«Bu anlaşma karşılıklı olup bir harb takdirinde Türkiyenin Filistin ve Mısıra yardımını ve diğer taraftan da İngilterenin Türkiyeye yardım etmesine istinad etmektedir. Türkiye bir taarruza maruz kaldığı takdirde İngiltere onun yardımına koşacak ve Mısır ve Filistine bir taarruz olursa Türkiye derhal bu memleketlere yardım edecektir.

Sovyetler Birliğile Romanyanın da Türkiye ile anlaşmalar akdetmiş oldukları ve Fransanın da ayni suretle hareket etmek üzere olduğu gözönünde tutulursa, umumî bir harb takdirinde Boğazların bu devletlere aid harb gemilerine açık bulundurulacağı ve karşı taraf memleketlerine ise kapatılacağı tezahür eder.»

Epoque şöyle yazıyor:

«İngiliz - Türk anlaşması son derece mühimdir. Türkiye Karadenize giden Boğazlara hâkim bulunuyor. Baltık denizi bir Alman gölü olalıdanberi İngiltere ve Fransa Polonyaya ancak Karadeniz ve Romanya yolile yardımda bulunabilirler.»

Figaro şöyle diyor:

«Şunu kaydetmek lâzımdır ki, İngiliz - Türk anlaşması mahdud şu veya bu noktayı istihdaf etmiyor. O, Akdeniz mıntakasına şamildir ki bu çok geniş bir sahayı hitiva eder. Keza şu ciheti de mütalea etmek lâzımdır ki -ve bu yalnız Yunanistan için değil, hatta Romanya ve Yugoslavya için de fevkalâde mühimdir- İngiliz - Türk anlaşması Balkanlara da şamildir.

Demek oluyor ki, İngiliz ve Türk siyasetleri Avrupanın bu kısmında tamamile birbirine intıbak etmiş bulunuyor. Bu husus sulhun tarsini emrinde birinci derecede bir unsur teşkil eder.»

Populaire gazetesi yazıyor:

«Göbbels'in gazeteleri mihver devletlerinin iş gördüğünü demokrasilerin ise konuşmakla vakit geçirdiklerini yazadursunlar. Hakikatte ise demokrasiler de iş görüyorlar. Onlar patırdısız çalışmayı severler. Fakat bu patırdısız çalışmak İngiltereyi dün gerek kendi hesabına ve gerek dostları hesabına iki muvaffakiyet temin etmekten menedememiştir.»

Bayan Tabouis, «Oeuvre» gazetesinde diyor ki:

«İngiliz siyasî mehafilinde tebarüz ettirildiğine göre İngilterenin Türkiye ile yapmış olduğu şey daimî hakikî bir askeri ittifaktır. Çemberlayn'in kurmak istediği sulh devletleri bloku Türkiye ile kuvvetlenmiştir.»

Alman gazeteleri ne diyorlar?

Berlin 13 (a.a.) — D. N. B. bildiriyor:

Gazeteler, Çemberlayn'in dün Avam Kamarasında yaptığı beyanat hakkında neşriyatta bulunmakta ve Türk - İngiliz karşılıklı yardım paktının otoriter devletleri çember altına almayı istihdaf eden İngiliz siyasetinin yeni bir unsurunu teşkil eylediğini söylemektedir.

Völkischer Beobahter diyor ki:

«İngiltere - Polonya ve İngiltere - Türkiye paktlarının müşterek bir vasıfları vardır ve o da camimiyetten ari bulunmalarıdır. Her iki hâdisede de tumtraklı ifadelerle bu paktların hiçbir başka devlet aleyhine müteveccih bulunmadığı temin edilmektedir. Fakat hakikatte İngiltere - Polonya paktı münhasıran Almanya aleyhine müteveccihtir ve İngiltere ile Türkiye arasındaki pakt da münhasıran İtalya aleyhine müteveccihtir.»

Berliner Lokal Anzeiger diyor ki:

«Mes'ul Türk devlet adamlarını İngilterenin bu harbe ve çember altına almağa tahrik siyasetine iltihaka karar verdiren sebebler acaba hangi sebeblerdir? Geçen seneler zarfında, Türkiye, İngiltereden daima iyi tecrübeler almış değildir. Umumî Harbden sonra İngilizler, Osmanlı İmparatorluğunu parçaladılar. O zaman İngiltere ile işbirliği yapmış olan islâm milletleri aldatılmıştır. Arab imparatorluğu kurulmamış, yalnız İngiltereye tâbi devletler vücude getirilmiştir. Bugün buralarda İngiliz süngüleri ve İngiliz altınları hürriyet azmini boğmaktadır.

Bugün Türkiye hiçbir suretle tehdid altında değildir. İtalyanın sulh ve sükûna kavuşturduğu bir Akdenizde, Türkiye, muhtemel her türlü Avrupa anlaşmazlığında tam bir bitaraflık muhafaza edebilir. Türkiye, İngiltere ile yaptığı bu pazarlıktan hiç birşey kazanamaz.»

İtalyan matbuatının mütaleası

Roma 13 (a.a.) — Bütün İtalyan gazeteleri, İngiliz - Türk paktının, çember siyasetinde yeni bir merhale teşkil eylediğini tebarüz ettirmektedir.

Giornale d'İtalya İngiliz - Türk deklarasyonuna tahsis ettiği yazısında bütün bu sistemin bilhassa İtalyaya karşı müteveccih bulunduğunu bildirmekte ve Londranın kendi kuklalarını İtalyaya karşı hareket ettirmeğe muvaffak olmak için muazzam paralar sarfeylediğini söylemektedir.

Siyasî mahfillerde hassaten tebarüz ettirildiğine göre, İngiliz - Türk anlaşması İngiliz - İtalyan Akdeniz anlaşması ile doğrudan doğruya tezad halindedir. Zira Türk - İngiliz anlaşması, şarkî Akdenizde statükoyu radikal bir surette değiştirmektedir. İtalyan mahfilleri, Ankaranın İngiliz politikası kombinezonlarına bu derece tek taraflı olarak girmekle acaba müslüman menfaatlerine iyi hizmet ettiğini sanıp sanmadığını soruşturmaktadır. Türkiyede çok iyi biliriz ki Araplar İngilterenin hodbin tahakküm siyasetine karşı şiddetli bir mücadelede bulunmaktadır ve bu mücadele yalnız Filistine inhisar etmemektedir. İtalyan siyasî mahfillerinin fikrine göre, Türkiyenin hattı hareketi, devamlı bir sulh ve Balkan yarımadası devletlerinin ekonomik salâhı siyasetine pek müsait bir hattı hareket değildir. Burada söylendiği gibi, Balkan devletlerinin tabiî dostları diğerleri gibi Balkanlarda Hegemonya hedefleri ve askerî hedefler gütmemekte olan mihver devletleridir.

Bonnet'nin bir nutku

Southampton, 13 (a.a.) — Bu sabah saat 9,45 te Bourget'den hareket eden Fransa Hariciye Nazırı Bonnet ile refikası saat 11,10 da buraya vasıl olmuşlardır.

Ecnebi memleketlerde yaşayan Fransızlar tarafından kurulmuş olan «Alliance Française» de bir nutuk söyleyen Bonnet ezcümle demiştir ki:

«— Bütün dünyada herkesin Fransız milletinin kat'i azmini ve tam soğukkanlılığını anlayıp takdir etmesi lâzımdır.»

Bonnet nutkunda Fransanın, İmparatorluğun ve müdafaasını deruhde ettiği milletlerin şeref, hüriyet ve emniyet içinde yaşamalarını temin etmeğe azmetmiş bulunduğunu ve bu şerait haricinde yaşamanın faydasız olduğunu kaydetmiştir. Hatib Fransanın Adil olduğu nispette azimkâr bulunduğunu tebarüz ettirmiş ve İngiliz - Fransız işbirliğinin samimiyetinden bahsetmiştir.

Nazır, silâhlanma ve askerî mükellefiyetile tezahür eden İngiliz disiplininden sitayişle bahsetmiş ve Fransada görülen kalkınmayı tebarüz ettirmiştir.

Bonnet demiştir ki:

«— Bugün millî müdafaa için çalışan fabrikalarda amele haftada 60 saat çalışmaktadır. Memleketin müdafaa sistemi her gün salâha doğru gitmektedir. Bugün bütün Fransada grev yapanların adedi 27 kişiden ibarettir. Silâh altına çağırılan genc Fransızlar büyük bir azimle vazifelerinin başına gitmektedirler. Çünkü bütün Fransızlar anavatanın kendilerinden daha kuvvetli bir enerji taleb ettiğini biliyorlar.»

Bonnet, İngiliz milletinden ve onun büyük zimamdarlarından cemilekâr bir lisanla bahsetmiş ve İngilizlerin de Fransızlar kadar harbden nefret ettiklerini, fakat bu dünyanın kanunlarını teşkil eden tehlikeleri kabul etmedikçe insanlar ve milletler için yaşamak imkânı olmadığına onların da vâkıf bulunduklarını söylemiştir.

Nazır, netice olarak şöyle demiştir:

«— İngiltere ile Fransa istiklâl ve hürriyetlerini muhafazaya azmetmiş milletlere sözlerini ve imzalarını vermişlerdir. Bu iki memleket, sözlerini tutacaklar ve imzalarına sadık kalacaklardır.»

Liberya İngiliz himayesi istedi

Londra 13 (a.a.) — Diplomatik mahfillerde söylendiğine göre Liberia hükûmeti, memleketin denizden ve havadan İngiltere tarafından himayesini derpiş eden askerî bir itilâf akdi için Londra nezdinde yeniden teşebbüste bulunmuştur.

İngiltere hükûmeti o zaman Liberia'nın böyle bir itilâfı muhik gösterecek hiçbir tehdide maruz bulunmadığı cevabını vermişti.

Diplomatik mahfillerde öğrenildiğine göre İngiltere hükûmeti Liberia Cumhuriyetinin bu teklifini kabul etmekte tereddüd göstermektedir. Çünkü İtalya ile Almanya, İngilterenin, totaliter devletlerin tehdidini bahane ittihaz ederek Afrikada yeni bir protektora tesis etmek istediğini ileri sürmeleri ihtimali vardır.

Londra nezdinde yaptığı yeni teşebbüste Liberia, Almanyanın müstemleke taleblerini hatırlatmakta ve bilhassa kendisinin tehdid altında bulunduğunu işrab etmektedir.

Siyasî mahfillerde izhar edilen kanaate göre Alman müstemleke taleblerinin bir gün Afrikanın yegâne müstakil devleti olan Liberia'nın zararına olarak tatmin edilmesine mâni olmak için Monrovia hükûmetinin İngilterenin bir taahhüd altına girmesini istemiş olması mümkündür.

Londranın bu teklifi bu sefer de reddetmesi kuvvetle muhtemel olduğu bazi mahfillerde söylenmektedir.

Monrovia hükûmeti, iki ay evvel, aynı zamanda Parise de müracaat etmişse de Fransa hükûmeti, İngiltereninkine benzer bir tarzı hareket ittihaz etmiştir.

Mecburî askerlik kanunu

Londra 13 (a.a.) — Avam Kamarası dün akşam 110 reye karşı 218 reyle askerî mükellefiyet kanununun en ehemmiyetli maddesini kabul etmiştir. Bu maddeye müsteniden hükûmet 20 ve 21 yaşındaki gencleri altı ay müddetle askerî talimler yapmağa davet edebilecektir.

Moskova'nın yardımı meselesi

Paris 13 (a.a.) — Figaro gazetesine Londradan bildiriliyor:

«Ankara ile Moskova arasında zımnî bir anlaşma hasıl olduktan sonradır ki İngiliz - Türk muahedesine karar verilmiştir. Çünkü Türk hükûmetinin mütaleası şudur ki bu muahedenin esas şartı Sovyet yardımıdır. Hatta Ankara hükûmeti bir taarruz takdirinde Rus ordularının yardımını Moskovadan taleb etmek hakkına bile malik olmak istiyor.

Binaenaleyh öyle ümid edilir ki İngiliz ve Fransız nazırlarının kendi parlamentolarında yaptıkları beyanat Moskova ile cereyan eden müzakerelere Londranın teklifleri çerçevesi içinde yeni bir hız verecek ve Moskovanın talebi üzerine de genelkurmay temasları yuku bulacaktır.»

KADIN SEVERSE...

Yazan: *ESAD MAHMUD KARAKURD*

— 67 —

Ağlıyor; bir çocuk gibi ağlıyor:

— Yanıyorum Ferhad yanıyorum! Bütün vücudüm yanıyor!

— Fakat Ferid Bey, haksız yere kendinize zulmediyorsunuz siz... Haksız yere kendinizi helâk ediyorsunuz! Ne günahınız var sizin rica ederim, bu hazin hikâyenin böyle bir facia ile bitmesinde? Vakıâ bir kadını kocasından, evinden, yuvasından ayırdınız ama, ona ayni zamanda yeni bir yuva, yeni bir ev, ve yeni bir isim verdiniz! Niçin unutuyorsunuz kâğıdlarınızın hâlâ Belediye kapısında asılı durduğunu? Yaşasaydı, bir hafta sonra karınız olacaktı.

Ferhad büyük bir şefkat ve muhabbetle Feridi saçlarından okşuyor:

— Hayır Ferid Bey; vicdan azabı çekmenize sebeb yok. Siz bir kadına karşı yapılması icab eden vazifeyi yapmış bulunuyorsunuz. Bundan fazlasını sizden istemeğe kimsenin hakkı yoktur!

Ferid başını kaldırıyor:

— Hayır Ferhad, onu ben öldürdüm diyorum sana! Ben ellerimle öldürdüm onu! Bir katilim ben! Hem dünyanın en alçak, en adi, en rezil katili!

— Fakat niçin; sebeb ne anlamıyorum? Neden kendisini öldürmek istedi Leylâ?

— Sebeb mi ne? Sebeb hayat! Şu iğrenc hayat, şu çirkef varlık yok mu, işte sebeb o! Ferhad, hâlâ vahşi hayvanlar gibi yalnız ihtiraslarımız, yalnız arzularımız için yaşıyoruz. Herşeye, herşeye, bütün mukaddesatımıza yalnız derimiz hâkim oluyor! Ne fazilet, ne ahlâk, ne insanlık, hiç, hiç birşey yok. Hepsi yalan, hepsi uydurma!.. Damarlarımız kaynamaya, içimiz kudurmaya başladı mı bir kere, birdenbire bir vahşi, birdenbire bir hayvan kesiliyoruz! Ne ahlâk dinliyoruz, ne fazilet tanıyoruz! Ne aile, ne namus, ne vicdan... Dalıyoruz her yere! En mukaddes telâkki ettiğimiz şeylere bile ellirimiz titremeden, korkmadan uzanıyor... Ne kardeş biliyor, ne arkadaş tanıyoruz! Ne insanlık, ne baba, ne kız, ne ana! Vahşi ihtiraslarımızın tatmini için her yere giriyor, her yere el uzatıyoruz! Sonra da...

Ferid heyecanla yumruklarını sıkarak gene küt küt başına vuruyor:

— Ben günahkârım, mücrimim, fena adamım diyorum sana Ferhad; dünyanın en fena, en vahşi adamı! Ben öldürdüm onu, benim de ölmem lâzım! Bu büyük ıstırabı, bu affedilmez günahı ancak ikinci bir ölüm ortadan kaldırabilir! Ben de öleceğim; ben de onun yanına gideceğim Ferhad!

— Yapmayın; Allahaşkınıza yapmayın Ferid Bey; ölenle ölünmez! Dünyada unutulmıyan ıstırab var mıdır? Bir gün bu da unutulacak... Herşeyi unutmaya mecburuz... Ne yapalım, mukadderata boyun iğmekten başka çare yok. Yapmayın, rica ederim yapmayın, Ferid Bey; haydi gelin de biraz soğuk su serpelim yüzünüze. Kendinizi helâk ettiniz!

Ferid artık cevab vermiyor. Susuyorlar... Böyle birçok dakikalar geçiyor aradan... Istırab, heyecan, korku dolu dakikalar.

Oda, derin bir sessizlik içindedir şimdi... Çıt yok. O sırada Ferhad ağır ağır başını çevirerek Feride dönüyor:

— Ne ile intihar etmiş Ferid Bey, tabanca ile mi? diyor.

— Hayır. Denize atmış kendini.

— Denize mi atmış?

— Evet.

— Siz bizzat, cesedi gördünüz mü?

— Gördüm. Bir kayıkla Sedefadasına kadar gitmiş; karaya çıkmış; onunla her gece buluşarak yıldızları seyrettiğimiz köşeye kadar yürümüş ve sonra oradan bir kayanın üstüne tırmanarak kendini boşluğa doğru bırakmış!

Ferhad büyük bir teessürle başını sallıyor. Dudaklarının üzerinde dua gibi bir ses:

— Zavallı Leylâ! diyor, zavallı kadın!

Sonra mendilini gözlerine götürerek:

— İntiharın sebebi anlaşılmış mı bari? diyor. Ölmeden evvel bir mektub filân bırakmamış mı?

— Hayır... Ölümünün sebebi zabıtaca meçhul kalmış bulunuyor... O sebebi, bir sır halinde kendisile beraber alıp mezara götürmüş! Yalnız polisler kayığın içinde, bana hitaben yazılmış üç dört satırlık bir yazı bulmuşlar... Hepsi ondan ibaret!

Ferid yumruğunu ileri doğru uzatarak elini açıyor:

— İşte! diyor, o da burada. Al, oku! Gözyaşlarile ıslanmış bir kâğıd !

Ferhad heyecanla kâğıdı alıyor ve hemen açarak okumaya başlıyor:

«Ölürken, son nefesimi bile verirken yalnız seni düşünüyorum Ferid! Şimdi Sedefadasındayım. Ufuklar simsiyah... Yağmur yağıyor... Gökyüzünde tek bir yıldız parlamıyor. Hatırlıyor musun; hani seninle burada buluştuğumuz geceler, bana denizin üzerinde gümüşten bir yol gibi pırıldıyan ayın ışıklarını göstererek: «Bütün bu yollar ademe gider» dediğin bir yer vardı; dik bir uçurum? İşte o uçurumun üstündeyim şimdi... Kendimi buradan boşluğa bırakıyorum. Bana gösterdiğin yoldan gidiyorum ademe Ferid! Seni de onu da affettim; Allah da affetsin sizi! İkiniz için de saadetler dilerim. Beni unutmayın!»

Ferhad kâğıdı tekrar bükerek Feride uzatıyor. Elinin tersile kirpiklerinin ucunda parlıyan iki damla yaşı silerek:

(Arkası var)

HAFTALIK Radyo PROGRAMI

Bu akşamki program

Türkiye Radyodifüzyon Postaları
DALGA UZUNLUĞU

	1639 m.	183 Kcs.	120 Kw.
T. A. Q.	19,74 m.	15195 Kcs.	20 Kw.
T. A. P.	31,70 m.	9465 Kcs.	20 Kw.

12,30 Program, 12,35 Müzik (Küçük orkestra - Şef: Necib Aşkın) 13 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 13,15 Müzik (Küçük orkestra - Şef: Necib Aşkın) devamı. 13,50 Türk müziği. 14,30 Konuşma. (Kadın saati — Çocuk terbiyesine dair) 15,30 Milli küme müsabakaları (19 Mayıs stadından naklen). 17,30 Program. 17,35 Müzik (Pazar çayı) Pl. 18,15 Çocuk saati, 18,45 Müzik (Şen oda müziği: İbrahim Özgür ve ateş böcekleri. 19,15 Türk müziği (Fasıl heyeti) 20 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 20,15 Türk müziği 1 — Şehnazpuselik peşrevi, 2 — Dedenin Şehnazpuselik bestesi, 3 — Cavide Hayrinin Şehnazpuselik şarkı: (Ateş gibi). 4 — Leminin Şehnazpuselik şarkısı: (Narı fırkat şule paş). 5 — Sedat Öztoprağın Şehnazpuselik şarkı: (Güş edip çağlamak) 6 — Reşad Erer: Keman taksimi. 7 — Şehnazpuselik şarkı: (Yandım deminden) 8 — Denizoğlunun Şehnazpuselik şarkı: (Yolun bulmam) 9 — Dedenin Şehnazpuselik yürük semai: (Bir dilberdir) 10 — Sedad Öztoprağın Şehnazpuselik saz semaisi, 21 Neş'eli plâklar — R. 21,10 Müzik (Riyaseticumhur Bandosu — Şef: İhsan (Künçer) 22 Anadolu ajansı (Spor servisi) 22,10 Müzik (Cazband - Pl.) 22,45 — 23 Son ajans haberleri ve yarınki program.

Operalar ve operetler

16,35 Floransa: Giyomtel
21,05 Bükreş: Jeannette'ın düğünü.
21,20 Doyçlandzender: Papazların çanları.
21,20 Leipzig: Paganini
21,20 Saatrücken: Fledermaus.
21,35 Münih: Aşk bahçesinin gülü.

Büyük konserler

18,05 Milâno: Senfonik konser.
19,50 Doyçlandzender: Berlioz'un bir senfonisi.
21,20 Oslo: Andersen, Smetana ve sair bestekârların eserleri.
21,25 Monte Ceneri: Lalo ve Borodin'in eserleri.
21,35 Hamburg: Schuman, Lürmann ve sair bestekârların eserleri.
23,10 Hilversum II: Beethoven'in 9 uncu senfonisi.
24,05 Brüksel: Dvorak ve Smetana'nın eserleri.

Oda musikileri

23,00 Floransa: Grieg, Ravel ve sair bestekârların eserleri.
23,25 Doyçlandzender: Keman, viyolonsel ve piyano konseri.

Solistlerin konserleri

16,35 Saarbrücken: Schubert'in eserleri.
18,25 Londra (Regional): Ravel'in sonatları.
19,15 Königsberg: Şan konseri.
22,05 Sollens: Piyano konseri.

15 mayıs pazartesi

12,30 Program, 12,35 Türk müziği (Pl.) 13 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 13,15 — 14 Müzik (senfonik plâklar). 18,30 Program. 18,35 Müzik (Opera hakkında — Cevdet Memduh tarafından konuşma plâklarla misaller). 19 Konuşma (Doktorun saati) 19,15 Türk müziği (Halk musikisi). Halk türküleri ve oyun havaları, 20 Memleket saat âyarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 20,15 Türk müziği (Klâsik program). İdare eden: Mes'ud Cemil. Ankara Radyo küme heyeti. 21 Konuşma. 21,15 Esham, tahvilât, kambiyo - nukud ve ziraat borsası (fiat), 21,25 Neş'eli plâklar — R. 21,30 Folklor (Halil Bedi Yönetken tarafından) 21,45 Müzik. Oda müziği — Beethoven — Trio si bemol majör) Piyano - Ulvi Cemal Erkin, Keman — Necdet Remzi Atak Viyolonsel — Edib Sezen. 22,10 Müzik (Melodi — Pl.) 22,15 Müzik (Küçük orkestra. Şef: Necib Aşkın) 1 — Gibsh — Çakır keyfim: Viyana şarkısı 2 — Glessmer — Sabah selâmı: Fantezi, 3 — Künneke — Ledi Hamilton operetinden Potpuri, 4 — Künneke - Mavi elbiseli hemşireler operetindn marşlar. Final, 5 — Delibes — Kopelya balesinden bebek dansı — Vals 23. Son ajans haberleri ve yarınki program. 23,15 Müzik (Cazband-Pl.)

Operalar ve operetler

20,50 Paris (P. T. T.): Lohengrin.
21,35 (Regional): Toska (birinci perde).
22,05 Floransa: Rigoletto.
22,50 Rroitvich: Toska (ikinci ve üçüncü perde).
1,05 Stuttgart: Titus.

Büyük konserler

16,30 Hamburg: Bach, Weber, Verdi'nin eserleri.
21,00 Hilversum II: Belçika bestekârlarının eserleri.
21,30 Sottens: Wagner ve Handel'in eserleri
21,50 Leipzig: Çaykovski ve sair bestekârların eserleri.
21,55 Beromünster: Schumann'ın eserleri.
22,05 Brüksel II: Corelli, Ravel ve sair bestekârların eserleri.
22,05 Saarbrücken: Schumann, Çaykovski ve sair bestekârların eserleri.
22,05 Varşova: Rossini ve sair bestekârların eserleri.
22,35 Münih: Mozart'ın eserleri.
22,50 Roma: İtalyan bestekârlarının eserleri.
23,25 Doyçlandzender: Tartini'nin eserleri.

Oda musikileri

18,05 Beromünster: Mozart, Schumann ve sair bestekârların eserleri.
18,15 Varşova: Trio ile Barhms'ın eserleri.
19,20 Viyana: Eski danslar ve dans şarkıları.
21,35 Monte Ceneri: Beethoven'in eserleri.

Solistlerin konserleri

17,05 Münih: Şan, keman ve piyano konseri
19,30 Kolonya: Piyano konseri.
19,30 Leipzig: Şan konseri.
22,05 Milâno: Piyano konseri.
23,35 Breslav: Keman, piyano, klârinet ile şan konseri.

16 mayıs salı

12,30 Program. 12,35 Türk müziği (Pl.) 13 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 13,15 Müzik (Karışık program-Pl.) 13,45 — 14 Konuşma (Kadın saati). 18,30 Program. 18,35 Müzik (oda müziği - Pl.) 19 Konuşma, 19,15 Türk müziği (Fasıl heyeti). 20 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 20,15 Türk müziği: 1 — Suzidil peşrevi, 2 — Tanburi Ali Efendinin Suzidil ağır semaisi: (Kanı yadı lebinle). 3 — Hâşim Beyin Suzidil şarkı: (Mesken oldu bize dağlar). 4 — Nuri Halil Poyrazın şarkı: (Sevda elinin bülbülü..) 5 — Cevdet Kozan: Ud taksimi. 6 — Leon Hanciyanın Suzidil şarkı : (Cama gamı aşkınla) 7 — Şerif İçlinin suzidil şarkı: (Hasretim çok eskidir) 8 — İsak Varonun hüzzam şarkı: (Kaç yıl beni sen) 9 — İsak Varonun Evic şarkı: (Son ayrılığın matemi) 10 — Sadeddin Kaynağın Hicaz şarkı: (Benim gönlüm bütün) 11 — Sadeddin Kaynağın Buselik şarkı: (Saçlarıma ak düştü) 21 Konuşma, 21,15 Esham, tahvilât, kambiyo - nukud ve ziraat borsası (fiat) 21,25 Neş'eli plâklar — R. 21,30 Müzik (Radyo orkestrası — Şef: Praetorius) 1 — Franz Schubert: Uvertür Re majör (İtalienisch) 2 — Felix Mendelssohn — Bartholdy: 3 üncü senfoni la minör. op. 56 Entrodüksyon ve Allegro agitato — Scherzo assai Vivace — Adagio cantabile — Allegro guerriero ve Finale maestoso. 3 — Charles Gounod — Faust operasının balet müziği. 22,30 Müzik (Opera aryaları — Pl.) 23 Son ajans haberleri ve yarınki program. 23,15 — 24 Müzik (Cazband - Pl.)

Operalar ve operetler

20,35 Viyana: Falstaff.
21,05 Bükreş: Oberon.
21,05 Droitvich: Küçük Miss Rosalind.
21,50 Strassburg: Sevil berberi.
22,05 Varşova: Herd'deki küçük ev.

Büyük konserler

17,05 Viyana: Şimal memleketlerinin bestekârlarının eserleri.
19,05 Londra (Regional): Kolday, Grieg, Korsakof'un eserleri.
21,20 Strassburg: Beethoven ve Chaussonun eserleri.
21,35 Paris (Eiffel kulesi): Haydn, Mozart, Brahms vesair bestekârların eserleri.
22,20 Brüksel: Smetana, Çaykovski ve sair bestekârların eserleri.

Oda musikileri

16,35 Leipzig: Kleeman'ın bir suite'i.
19,20 Kolonya: Trio konseri.
22,45 Beromünster: Mozart ve Haydn'in eserleri.

Solistlerin konserleri

16,30 Hamburg: Franz ve Schumann'ın eserleri.
18,20 Milâno: Piyano konseri.
19,55 Königsberg: Konser.
22,25 Münih: Şan konseri.
23,30 Leipzig: Keman konseri.
23,35 Kopenhag: Keman konseri.

17 mayıs çarşamba

12,30 Program. 12,35 Türk müziği: 1 — Udi Eşrefin hüzzam peşrevi. 2 — Ahmed İrsoyun Hüzzam şarkı: (Hatırında kalsın) 3 — Rakımın hüzzam şarkı: (Aşkın bana bir gizli elem). 4 — Faiz Kapancının şarkı: (Seni gördü o şafak saçlara.) 5 — Şükrü Şenozanın mahur şarkı: (Bu sevda ne tatlı) 6 — Hidaz türkü: (Bağa girdim üzüme). 7— Halk türküsü: (Şu dağları delmeli gönlü eğlemeli) 13 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 13,15 — 14 Müzik (Riyaseticumhur Bandosu — Şef: İhsan Künçer). 18,30 Program, 18,35 Müzik (Virtüozlar - Pl.) 19 Konuşma. 19,15 Türk müziği (Fasıl heyeti), 20 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 20,15 Türk müziği: 1 — Uşak peşrevi, 2 — Arif Beyin Uşşak şarkı: (Meyhane mi bu bezmi) 3 — Rakımın Uşşak şarkı: (Bana hiç yakışmıyor böyle) 4 — Rakımın Uşşak şarkı: (Silmem bir gün hayalimden) 5 — Cevdet Çağlar: Keman taksimi. 6 — Udi Zekinin Uşşak şarkı (Bir gün geleceksin diye) 7 — Halk türküsü: (Karam). 8 — Mahur şarkı: (Hâlâ kanayan kalbimi aşk ateşi) 9 — Rakımın Hicazkâr şarkı: (Bekledim ta fecre kadar). 21 Konuşma (Haftalık posta kutusu) 21,15 Esham, tahvilât, kambiyo - nukud ve Ziraat borsası (fiat) 21,25 Neş'eli plâklar — R. 21,30 Müzik (Küçük orkestra — Şef: Necib Aşkın). 22 Müzik (Melodiler — Pl.) 23 Son ajans haberleri ve yarınki program. 23,15 24 Müzik (Cazband - Pl.)

Operalar ve operetler

19,05 Londra (Regional): Küçük Mis Rosalind.
20,35 Budapeşte: Aida.
21,20 Frankfurt: Idomaneo.
21,30 Sofya: Tristan ve İsolde.

Büyük konserler

21,20 Beromünster: Beethoven'in eserleri.
21,20 Droitvich: Beethoven'in eserleri.
21,35 Brüksel: Berlioz, Saint - Saens ve sair bestekârların eserleri.
22,05 Berlin: Hildeband, Andero ve sair bestekârların eserleri.
22,05 Brüksel II: Weber, Massenet ve sair bestekârların eserleri.
22,20 Kopenhag: Senfonik konser.
22,20 Stokholm: Beethoven'in 7 nci senfonisi.
22,35 Brüksel: Debussy, Stravinski ve sair bestekârların eserleri.
23,40 Hamburg: Handel ve Mozart'ın eserleri.
23,45 Hilversum I: Beethoven, Brahms, Schumann'ın eserleri.

Oda musikileri

18,05 Beromünster: İsviçre ev musikisi.
18,05 Brüksel II: Beethoven'in eserleri.
21,20 Breslav: Schubert'in eserleri.
21,20 Breslav: Schubert'in eserleri.
23,25 Doyçlandzender: Lotti ve Telemannın eserleri.

Solistlerin konserleri

23.35 Frankfurt: Şarkılar.
19,25 Viyana: Wolf ve Pfitzner'in şarkıları.
21,00 Hilversum I: Koro konseri.
22,05 Varşova: Şopen'in eserleri.

18 mayıs perşembe

12,30 Program. 12,35 Türk müziği — Pl. 13 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 13,15 — 14 Müzik (karışık prgram - Pl.) 18,30 Prgram. 18,35 Müzik (Neş'eli müzik - Pl.) 19 Konuşma (Ziraat saati), 19,15 Türk müziği (Fasıl heyeti), 20 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 20,15 Türk müziği. 1 — Hicaz peşrevi. 2 — Leminin Hicaz şarkı: (Sorulmasın bana yeis) 3 — Şevki Beyin Hicaz şarkı: (Demem cana beni yadet) 4— Yusufun Hicaz şarkı: (Sevdayı ruhun aşk eline) 5 — Zühtü Bardakoğlu: Santür taksimi. 6 — Yusufun Hüseyni şarkı: (Saçın bükümleri gönül bağı) 7 — Hüseyni saz semaisi 8 — Şevki Beyin Uşşak şarkı: (Esiri zülfünüm ey) 9 — Şükrünün Uşşak şarkı: (Geçti muhabbet demi) 10 — Dedenin karcığar şarkı: (Girdi gönül aşk yoluna). 21 Konuşma. 21,15 Esham, tahvilât, kambiyo - nukud ve ziraat borsası (fiat) 21,25 Neş'eli plâklar — R. 21,30 Müzik (Küçük orkestra - Şef: Necib Aşkın) 1 — Willy Koester — Hind ninnisi 2 — Karl Blume — Göl kıyılarında. 3 — Kjaer — Serenad 4 — Czernik — Güzel san'atlar töreni (uvertür) 5 — Löhr - Düğün marşı. 6 — Doelle - Parisin Madlen sokağında. 7 — Schönherr — Alp köylüleri nin dans havaları, 22,30 Müzik (Romanslar vesaire — Pl.) 23 Son ajans haberleri ve yarınki program. 23,15 — 24 Müzik (Cazband - Pl.)

Operalar ve operetler

21,20 Königsberg: Fledermaus.
21,20 Münih: Gasparone.
22,05 Monte Ceneri: Manon.

Büyük konserler

16,20 Milâno: Rossini, Beethoven, Wagner ve sair bestekârların eserleri.
16,20 Droitvich: Haydn, Dvorak ve sair bestekârların eserleri.
21,05 Brüksel: Mozart'ın eserleri.
21,35 Doyçlandzender: Weber, Brückner, Liszt'in eserleri.
21,35 Kolonya: Gluck'un eserleri.
21,50 Floransa: Senfonik konser.
23,15 Hilversum I: Gluck, Weber, Puccininin eserleri.
23,20 Oslo: Beethoven'in senfonileri.
23,25 Kopenhag: Handel ve Mozart'ın eserleri.

Oda musikileri

16,05 Viyana: Grieg'in eserleri.
18,05 Kolonya: Muhtelif parçalar.
18,45 Beromünster: Kuvartet musikisi.

Solistlerin konserleri

19,35 Berlin: Keman konseri.
20,30 Königsberg: Brahms'ın şarkıları.
20,35 Stokholm: Keman konseri.
22,25 Kopenhag: Piyano konseri.
23,05 Roma: Piyano konseri.
23,25 Doyçlandzender: Gece konseri.

Koro konserleri

15,05 Beromünster: Muhtelif parçalar.
22,10 Sottens: Seçma havalar.

19 mayıs cuma

12,30 Program, 12,35 Türk müziği — Pl. 13 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 13,15 — 14 Müzik (Karışık program — Pl.) 18,30 Program. 18,35 Müzik (Operet müziği: — Pl.) 19 Konuşma. 19,15 Türk müziği (Fasıl heyeti) 20 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 20,15 19 mayıs milli bayramına aid hususi program. musahabe, şiir ve müzik. 21,15 Esham, tahvilât; kambiyo - nukud ve ziraat borsası (fiat) 21,25 Neş'eli plâklar — R. 21,30 Müzik (Riyaseticumhur iFlârmonik orkestrası — Şef: H. F. Anlar) Neş'eli müzik: 1 — K. M. v. Weber — Oberon uvertürü. 2 — D. F. E. Auber — La Muette de Portici, uvertür. 3 — Franz Schubert — Rosamunde, 1. inci ve 2. nci balet müziği. 4 — Lime Maillart — Les Dragons de Villards, uvertürü 5— A. Thomas: Mignon operası uvertürü. 6 — J. Strauss — Wein Veib und Gesang. 22,30 Müzik (Opera aryaları — Pl.) 23 Son ajans haberleri ve yarınki prgram. 23,45 — 24 Müzik (Cazband — Pl.)

Operalar ve operetler

20,35 Budapeşte: Faust.
21,20 Berlin: Paganini
21,50 Sofya: Werther.
22,50 Roma: Bir operet temsili.

Büyük konserler

19,20 Hamburg: Weber, Schumann ve sair bestekârların eserleri.
20,35 Londra (Regional): Serenadlar.
21,20 Königsberg: Mozart, Beethoven, Wagner, Grieg'in eserleri.
21,20 Leipzig: Schumann, Liszt, Wagner ve sair bestekârların eserleri.
21,35 Lyon: Chausson, Wagner, Saint - Saens'in eserleri.
21,35 Paris (P. T. T.): Massenet, Pierne, Faure ve sair bestekârların eserleri.
22,05 Milâno: Senfonik konser
1,05 Stuttgart: Haydn, Mozart, Beethoven ve Schumann'ın eserleri.

Oda musikileri

18,30 Hamburg: Muhtelif parçalar.
19,35 Kolonya: Mozart'ın eserleri.
19,50 Viyana: Rokoko devri musikisi.
21,20 Monte Ceneri: Beethoven'in eserleri.
23,10 Beromünster: Honneger'in eserleri.

Solistlerin konserleri

19,25 Leipzig: Piyano konseri.
19,50 Doyçlandzender: Dvorak'ın çingene aşkı.
20,20 Breslav: Muhtelif eserler.
21,20 Doyçlandzender: İtalyan musikisi.
21,45 Hilversum II: Seçme havalar.
22,35 Hamburg: İtalyan şan parçaları.
22,45 Kopenhag: İlkbahar musikisi.
23,25 Doyçlandzender: Mozart ve Unger'in eserleri.

20 mayıs cumartesi

13,30 Prgram. 13,35 Müzik (Bir konserto - Pl.) 14 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 14,10 Türk müziği: 1 — Nişaburek peşrevi. 2 — Ziya Paşanın Nişaburek semaisi: (Ey gül ne aceb) 3 — Ziya Paşanın nişaburek semaisi: (Bin zeban söylersin) 4 — Fahire Fersan: Kemençe taksimi. 5 — Ahmed Rasimin rast şarkı: (Bir gönlüme bir hali perişanıma bak). 6— Ali Rifat Beyin nişaburek şarkı: (Meyledip bir) 7 — Nişaburek saz semaisi. 14,40 Müzik (Neş'eli plâklar — Pl.) 15,30 Milli Küme müsabakaları (19 Mayıs stadından naklen) 17,30 Program. 17,35 Müzik (Dans saati). 18,15 Türk müziği (Fasıl heyeti). 19 Konuşma (Dış politika hâdiseleri). 19,15 Türk müziği: 1 — Cemil Beyin kürdilihicazkâr peşrevi. 2 — Boğosun kürdilihicazkâr şarkı: (Güller açmış bülbül olmuş bi karar) 3 — Şemseddin Ziyanın kürdilihicazkâr şarkı: (Güvenme hüsnüne). 4 — Salâhaddin Pınarın kürdilihicazkâr şarkı. (Ne gelen var) 5 — Kemal Niyazi Seyhun (Kemençe taksimi) 6 — Artakinin kürdilihicazkâr şarkı: (Ay dalgalanırken) 7 — Vasilin kürdilihicazkâr saz semaisi 8 — Dedenin Uşşak şarkısı: (Ağlatırlar güldürürler) 9 — Hicaz türkü: (Sürmelimin gözlerine) 10 — Gerdaniye türkü: (Ey serenler.serenler). 20 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 20,15 Temsil: (Werther) Yazan - Goethe. 21,15 Esham, tahvilât, kambiyo - nukud ve ziraat borsası (fiat) 21,25 Neş'eli plâklar-R. 21,30 Müzik (Küçük orkestra - Şef: Necib Aşkın) 22 Haftalık posta kutusu, 22,30 Müzik (Balet müziği — Pl.) 23 Son ajans haberleri ve yarınki program. 23,15 — 24 Müzik (Cazband - Pl.)

Operalar ve operetler

21,05 Paris (P.T.T.): Karmen.
21,15 Brüksel I: Operet temsili
22,05 Roma: Musikili bir temsil.
22,05 Varşova: Operet temsili.

Büyük konserler

21,05 Strassburg: Bartok ve sair bestekârların eserleri.
22,055 Floransa: Senfonik konser.
22,35 Londra (Regional): Handel'in eserleri.
23,30 Kopenhag: Dvorak ve Charbier'nin eserleri.

Oda musikileri

18,55 Paris (P. T. T.): Purcell'in eserleri.
21,35 Sottens: İsviçre musikisi.
23,25 Doyçlandzender: Muhtelif havalar.
23,35 Milâno: Kuvartet konseri.

Solistlerin konserleri

19,05 Saarbrücken: Keman ve piyano konseri.
21,35 Kolonya: Şan konseri.

Eğlenceli konserler

17,05 Königsberg: Muhtelif parçalar.
19,05 Viyana: Viyana musikisi.
22,05 Stokholm: Talebe şarkıları.
23,25 Münih: Saksofon orkestrasının konseri.

Zabıta romanlarını okuya okuya...

Amerikada bir üniversiteli iki cinayet işledi

Nevyorktan gelen bir haberde, 22 yaşında bir delikanlı olan Robert Burgunder ismindeki Üniversite talebesinin, okuduğu zabıta romanlarının muzır tesiri altında, iz bırakmadan cinayet iş - lemek hevesine kapılarak üstüste iki cinayet işlediği bildiriliyor.

Arizona'da bir devlet reisinin oğlu olan Burgunder, babasının eseflerle söylediğine göre, adliye dosyalarını karış - tırarak çeşid çeşid cinayetlerin teferruatını ezberlercesine okumak ve Amerikada sayılamıyacak kadar mebzul su - rette neşredilen cinaî romanların genc dimağlar üzerindeki cazibesine kapıl - mak yüzünden, bu feci akibete sürük - lenmiştir.

Burgunden, Arizona ovasının ıssız bir yerinde, Peterson ve Koury is - minde iki otomobil fabrikası mümessiline tesadüf etmişitr, ikisini de öldürmüştür. Vak'aya, hiçbir canlı mahlûk şahid olmadığına göre, failin meçhul kalması ve katil gencin cezaya çarpılmaması ihtimali çok kuvvetli olmasına rağmen, Burgunder, bilinmiyen bir sebeble, bir sinir buhranına tutularak evine döne - memiştir.

Maktullerin cesedleri bir köylü tarafından görülerek zabıtaya haber veril - dikten sonra, delikanlının garib hare - ketleri nazarı dikkati celbetmiş ve kendisi tevkif edilmiştir. Katil, cinayetini, çocuk gibi ağlıyarak itiraf etmiştir.

Bu haberi veren gazete, iz bırakma - dan cinayet işlemek merakının, son zamanlarda, bütün Anglo - Sakson gencliğinde bir iptilâ haline geldiğini ilâve ediyor.

Müstemleke kongresi

Münih 13 (a.a.) — Hukuk ve müstemleke kongrelerine iştirak edecek olan İtalyan Afrikası Nezareti kalemi mahsus müdürünün riyasetindeki İtalyan heyeti, dün Münih'e vâsıl olmuştur.

Mançesterde bir infilâk maddeleri deposu bulundu

Londra 13 (a.a.) — Dünkü infilâklar neticesinde Mançester'de bir infilâk maddeleri deposu bulunmuştur.

50 nci hekimlik yılını idrak eden doktorlar

Etibba Muhadenet Cemiyeti tarafından tertib edilen dünkü jübile, çok parlak ve samimî oldu

(Baştarafı 1 inci sahifede)

ve müvacehelerinde bulunduğumuz mesleğimizin yüksek hocalarının hocası ve büyüklerimizi sizlere takdim etmek şerefile mübahiyim. Aralarında beynelmilel şöhreti haiz ve tıb tarihinde büyük inkılâb ve hizmetler yapmış olan bu muhterem zevat, bugün tababet mesleğine intisablarının ellinci senesini ve hatta ondan ziyadesini idrak etmiş bulunuyorlar.

Cemiyetimiz, bu vesile ile namlarına bir jübile tertib etmiştir. Jübilemizin her hususta parlak olmasına yardım eden muhterem Valimize teşekkürlerimi takdim ederken muhterem meslektaşlarımıza da çok uzun seneler sıhhat ve âfiyetle ömürler diler, huzurlarında hürmet ve muhabbetle eğilirim.»

Neş'et Usmanın alkışlanan sözlerinden sonra kürsüye Cemiyet umumi kâtibi Bakteriyoloğ Fethi gelmiş ve 50 senelik tababet hayatlarını yaşayan hekimlerin ancak 17 kişi olduğunu, belkı daha başkaları da bulunduğunu, fakat kendileri müracaat etmedikleri gibi mevcudiyetlerini de haber veren olmadığını söyledikten sonra jübilesi yapılan mümtaz simaları ayrı ayrı takdim etmiş ve hal tercümelerini anlatmıştır. İçlerinde bazıları rahatsız bulunduğu için gelemiyen değerli hekimler, alkışlar arasında hazırunu selâmlamışlardır.

General Profesör Doktor Hazım Bellisan, Dr. Salih Kanuralp, General Prof. Dr. Besim Ömer Akalın, Dr. Hacı Nuri Canbakan, General Prof. Dr. Cemil Topuzlu, Dr. Kemal Çulha, General Profesör Dr. Şükrü Delit, Dr. Hasan Duran, Profesör Dr. Esad Şerafeddin, Dr. Hüseyin Suad Yalçın, Dr. Amiral Ömer Fuad Keskin, Dr. Hüseyin Mazlûm Biz, Dr. Tahsin Özmutlu, Dr. Celâl Mümtaz, Dr. Refet Şakir Terkdemir, Asaf Ulugün, Dr. Galib Kertenin isimleri hürmetle anılıp alkışlanmıştır.

Valinin nutku

Bundan sonra kürsüye gelen Vali ve Belediye Reisi Dr. Lûtfi Kırdar, sık sık alkışlanan şu nutku söylemiştir:

«— Türk hekimleri ve dostluk ve yardım cemiyetinin 50 nci sene tababet hayatını yaşamış on meslektaş şerefine tertib etmiş olduğu jübileye davetli bulunmakla mübahi ve müteşekkirim. Temelinin atıldığı 1826 danberi Tıbbiyemiz mezunlarının Türkün sıhhatine olduğu kadar umumî kültürüne de unutulmaz hizmetler yaptığını hekim olmıyanlar da bilirler ve tasdik ederler.

Tıbbiyemize bu şerefi kazandıran binlerce meslektaş arasında bilhassa yarım asırdanberi orduda, sivil hizmetlerde, tedris hayatında ve hususi sahalarda çalışmış ve bu uğurda saçlarını gümüşletmiş olan hekimlerimiz için cemiyetimizin gösterdiği kadirşinaslığın çok yerinde bir hareket olduğunu, bir meslektaş olmak itibarile, evvelâ kendi hesabıma, sonra yurda ve ulusa hizmet edenlere kıymet veren Cumhuriyet hükûmetimizi, Tıbbiyemizin kurulmuş, yaşamış ve bu zatları yetiştirmiş olduğu bu şehirde temsil etmek bahtiyarlığında bulunmak dolayısile onun yüksek adına huzurunuzda söylemeği bir borc bilirim.

Bu emektar meslektaşları, hocaları saygı ile selâmlar, daha uzun müddet şerefli hizmetlerinde sıhhat ve âfiyetle devamlarını dilerim.»

Profesör Besim Ömerin sözleri

Bunu müteakib 50 nci tababet yılını ikmal etmiş hekimler namına Profesör Saylav Besim Ömer Akalın kürsüye gelerek şu sözlerle teşekkürde bulunmuştur:

«— Tertib heyeti arkadaşlarımıza derin teşekkürler.. Sevincimiz, Cemiyetimizin meslek arkadaşlarımızı bir araya toplayarak bizlere gencliğimizi hatırlatmasından mekteb ve talebe hayatını yaşatarak âdeta canlı bir enerji vermesindendir.

Burda da, ihtiyar meslektaşlarını görmeğe gelen ve kendilerine enerji veren genc arkadaşlarımıza ve davetimizi lûtfen kabul ile teşrif edenlere de ayrıca teşekkürler...

Talebeliğimle altmışa varan hekimlik hayatımda bütün arkadaşların işte bu tesanüdü bana ihtiyarlığımı unutturmakta ve her an çalışmağa heves vermektedir. Sağ olun aziz meslektaşlarım, var olun sevgili talebelerim ve arkadaşlarım..»

Bunu müteakib hep birlikte fotoğraf alınmış, hocalarının etrafında toplanan genc hekimler, onların sözlerini dinleyerek, onların saadetlerine iştirak ederek, geceyarısına kadar Tokatliyan salonlarında kalmışlardır.

Ne diyorlar?

Bir muharririmiz, mes'ud gün münasebetile büyük bir sevinc içinde bulunan değerli hekimlerle görüşmüş ve bugüne aid ihtisaslarını sormuştur.

Muharririmizin ilk görüştüğü General Profesör Cemil Topuzlu şunları söylemiştir:

«— Tabiî bugün çok mütehassis olduk. Arkadaşlardan bazıları soruyordu:

— Buraya ihtiyarları mı topladılar?

Hayır, diye cevab verdim onlara... Ben ihtiyar değilim; biz ihtiyar değiliz. Ben buraya elli senedir mütemadi hizmet yaptığım için geldim; kendimi ihtiyar addettiğim için değil... Hâlâ zindeyim. Daha birkaç gün evvel bir ameliyat yaptım. Ben çalışamadığım zaman ölmeyi isterim.»

Dr. Tahsin Özmutlu da gözleri yaşararak şunları söylemiştir:

«— Büyük bir memnuniyet içindeyim. Bizde ilk defa yapılmış olan bu toplantıya erişen bizlere ne mutlu!»

General Profesör Dr. Hazım Bellisan da hislerini şöyle anlatmıştır:

«— Bugün için sevincden başka hiçbir şey düşünemiyorum. Genc doktorlarımıza bizim gibi mes'ud günler idrakini temenni ederim.»

Dr. Galib Güneş de şunları söylemiştir:

«— Bu ilim erbabı, bu beyaz saçlar, bu işlek dimağlar, memleketimizde cidden bir yüksekliğin timsalidir. İnsanlar, ömrü tabiî altmış yaştır diye ümid kesmesinler. Türkiyede ömür çok uzundur. Biz bunun canlı misalleriyiz.»

General Profesör Dr. Şükrü Delit intıbalarını anlatırken bilhassa demiştir ki:

«— Hekimlerin ilimlerile amel ettikleri her yerde asarile görülmez. Fakat burada çoktanberi görmediğim arkadaşların hepsinin zinde ve sıhhatte olduklarını görüyorum. Türk hekimi, Türk halkına yalnız sağlığını vermiyor.. Kendi sıhhatile onlara güzel bir misal veriyor.»

Dr. Haci Nuri Cankurtaran ayni mütaleaya iştirakten sonra:

«— Cumhuriyetin şu nimeti karşısında mesruruz. demiştir. İnşallah sağ kalır ve bundan sonraki jübileleri de görürüz.»

Doktor Kemal Çulha şunları söylemiştir:

«— Böyle bir gün yaşayacağımızı bizim gibi istibdadın kara günlerini yaşayanlar hatırlarına bile getirmezlerdi. Bunun için bugünün kıymeti bizim için çok daha başkadır.»

Nebatat profesörü Esad Şerafeddin Köprülü de duygusunu şöyle anlatmıştır:

«— Bahtiyarım! Hem çok bahtiyarım. Çünkü tedris hayatım bir sürü sıkıntılar atlattıktan sonra yüksek Cumhuriyetimizle bir altın devre yaşamıştır. Şunda, ben de kendimi Cumhuriyete hizmet etmek saadetine nail olmuş görüyorum. Ne mutlu bana; lâkin ne yazık ki sinnim benim fazla iş görebilmeme mâni olmuştur.»

Amerikadaki madencilerin grevi

Nevyork 13 (a.a.) — Maden amelesi grupunun nihaî bir uzlaşmaya müncer olacağı zannedilmektedir. Filvaki, maden sahiblerile sendikalar tarafından son münaziünfih noktaları tetkike memur edilmiş olan komisyon, maden amelesinin bazı mutalebatını tatmin etmeği kabul etmiştir. Bilhassa işe alınan yeni maden amelesinin iş konfederasyonuna mensub sendikaya girmelerine karar verilmiştir. Halbuki ötedenberi istihdam edilmekte olan amele için böyle bir mecburiyet yoktur.

Bu karar, kat'iyet kesbetmeden evvel murahhaslar heyeti umumiyesinde reye konulacaktır.

Bütün bu müzakerelerde muhalefet yapanlar, bilhassa cenub hükûmetleri maden sahibleridir. Fakat bu kararın kabul edileceği ve madenlerde süratle işe başlanılacağı tahmin olunmaktadır.

Ankara Borsası 13/5/939

KAPANIŞI

	Açılış	Kapanış
1 İngiliz lirası		5.93
100 Dolar		126.67
100 Fransız frangı		3.3550
100 Liret		6.6625
100 İsviçre frangı		28.445
100 Holanda florini		67.805
100 Ravhişmark		50.815
100 Belga		21.55
100 Drahmi		1.0925
100 Leva		1.56
kronu		
100 Pezeta		14.035
100 Zloti		23.7875
100 Pengo		24.9675
100 Ley		0.9050
100 Dinar		2.8925
100 Yen		34.62
100 İsveç kronu		30,5425
100 Ruble		23.8325
Esham ve Tahvilât		
1938 % 5 İkra-		19,—

GÜNÜN BULMACASI

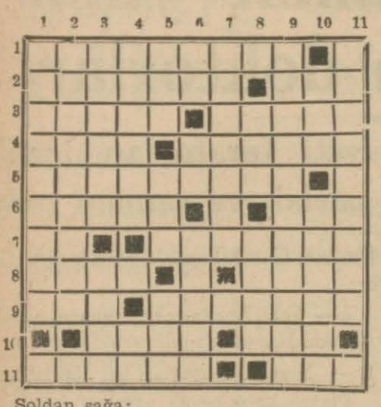

Soldan sağa:

1 — Çift sürmek için köylümüzün kullandığı (mürekkeb kelime). 2 — Taharri edici, kaba kumaş. 3 — Bir memleket, eski Rus süvarisi. 4 — İyi düşünen, bir hastalık. 5 — Eski bir İmparatorluğun vatandaşları (cemi). 6 — Tayfa, bir hayvan. 7 — Nota, bir Fransız müstemlekesi. 8 — Hatırlayan, kazanın sunturlusu. 9 — Eskiden mürekkeb onunla kurutulurdu, çehreler. 10 — Bildirme, zaman. 11 — Gönül almak için verilir, ad.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Küçük odalar (cemi). 2 — Bal hazinesi (iki kelime). 3 — Dini olmıyan âyin, yeminli teminat. 4 — Bayılanın aksi, meşguliyetin tersi. 5 — İfşa edilemiyen, ters çevirin akar su olur, bir emir. 6 — İki harf yanyana, ters çevirin sahib olur, kadın köle. 7 — Gına getirilen. 8 — Fasıla, eni ve boyu. 9 — Göz çarpmasına uğrayan. 10 — zorla alınan vergi, dilile okşama, 11 — Çalım satanlar (cemi)

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	H	Ü	C	U	M	E	D	E	R	E	K
2	A	F	İ	Ş	■	L	İ	Z	O	L	■
3	K	U	R	A	B	İ	Y	E	L	E	R
4	İ	L	İ	K	E	M	E	N	■	G	E
5	M	E	D	■	Y	■	N	■	L	E	H
6	O	D	A	L	A	R	■	K	E	Ç	İ
7	L	E	T	O	N	■	S	İ	N	E	N
8	A	N	İ	T	■	T	E	R	A	N	E
9	R	■	■	Ü	M	E	R	A	■	■	L
10	A	P	İ	S	■	■	İ	C	A	L	E
11	K	İ	K	■	Ç	A	L	I	L	A	R

"Bana inanınız,, Bu Süt kreması usulü sayesinde

50 yaşındaki birçok kadınlar ancak 30 yaşlarında görüneceklerdir.

Oklarla işaret edilen yerlere tatbik ediniz.

Sonra da bütün yüz ve boynunuza sürünüz.

Buruşmuş, solmuş ve gevşemiş bir cildi, tazeleyip gencleştirmek için işte size basit bir sual: Takim ve tasfiye edilmiş bir miktar süt kremasını bir miktar saf zeytinyağile karıştırınız. Sonra hepsini iki kısım en iyi krema ile karıştırınız. Bu halita, cildimizi besleyip tazeleştirecek ve inanılmaz bir güzellik temin edecektir.

Bir aktris genclik manzarasını muhafaza ve idame için bu basit usulü tatbik etmiş ve 70 yaşında genc kadın rollerini oynamıştır. Eczacınız da bu halitayı size ihzar edebilir. Fakat muhteviyatı az miktarda olmakla beraber pahalıya mal olur. (Yağsız) beyaz rengindeki Tokalon kreminin terkibinde saf zeytinyağile ihzar edilmiş süt kreması mevcuddur. Cildinizi beslemek için en mükemmel ve hakikî bir cild unsurudur. Her halde memnuniyetbahş semeresi garantilidir. Aksi halde paranız iade edilebilir.

GEBELERDE

Kabızlık tehlikelidir. Günde 1 - 2 aded KİSSİNGA hapı ile kabızlık defedilmelidir. Eczanelerden isteyiniz.

Zayi — İş Bankasının İstanbul şubesinin 1183/12279 numaralı bonosunu zayi ettim. Hükmü yoktur.
Nüzhet Yazıcı

SEBORİN

Yüzdeki her nevi sivilcelerle baştaki kepek, kaşıntıyı kat'iyyen geçirir. Saç dökülmesine mâni olur. Eczanelerde bulunur.

Zayi — Fen Fakültesinden aldığım hüviyet cüzdanımı kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan hükmü yoktur.
2971 İsmet Aksu

ADEMİ İKTİDARA, BEL GEVŞEKLİĞİNE FORTESTİN ERKEN İHTİYARLAYANLARI GENÇLEŞTİRİR

İstanbul Defterdarlığından:

	Senelik kirası Lira	Kira müddeti
Erenköyünde Kozyatağında Hilmipaşa sokağında yeni 6 sayılı maabahçe 6 odalı köşk.	180	1 sene
Beşiktaşta Vişnezade mahallesinde 2349 metre murabbaı taşlık kazino mahalli.	272	1 »
Sarayburnunda Fener sokağında Çiftefırınlar mevkiinde kâin ahır.	72	3 »

Yukarıda mevki ve numaraları yazılı gayrimenkuller hizalarında gösterilen müddet ve muhammen senelik kira bedelleri üzerinden icara verilecektir. Senelik kira bedelleri nakten ve peşindir. İhale 23/5/939 salı günü saat 14 te yapılacaktır. Taliblerin % 7,5 teminat akçelerini vakti muayyeninden evvel yatırarak mezkûr gün ve saatte Defterdarlık Millî Emlâk Müdürlüğünde müteşekkil Komisyona müracaatleri. (3060)

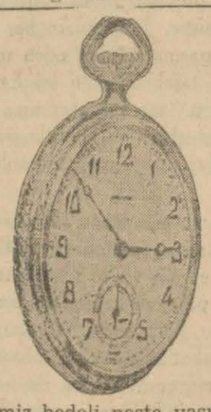

Ucuz saatler hakikî tasarrufu temin etmez. Saatin kalitesi yüksek, mubayaa şeraiti faydalı olmalıdır. Türkiyede evsafının yüksekliğile şöhret bulan **SİNGER** saatleri bütün faydaları camidir. Çünkü diğer marka saatlerden ucuzdur, tasarrufu temin eder. Çünkü hayatınızda sizi başka saate muhtac etmez. Çünkü on beş sene zarfında tamir parası vermezsiniz. Tamir meccanendir. Saat alacağınız zaman **SİNGER** saatini arayınız.

Ceb saati	Çelikten	İnce	Lira 25
» »	Kromdan	Arkası Fantazi	» 22
» »	Gümüşten	» »	» 30
» »	Altın kaplamalı	» »	» 32
İki kapaklı	Gümüş	» »	» 30
» »	Altın kaplamalı	» »	» 35

Bu fırsattan istifade etmek istiyen müşterilerimiz bedeli posta vasıtasile peşinen gönderdiklerinde posta ücreti tarafımıza aid olmak üzere saat gönderiliyor.

SİNGER SAAT MAĞAZALARI
İstanbul Eminönü, Tel: 21964.
İstimlâk dolayısile mağazamız yanındaki dar sokağa naklolunmuştur.
Bayi olmıyan yerlerde SİNGER saatlerini satmak için bayi aranıyor.

Fotoğraftan anlayan ve veresiye, perakende fotoğraf makinesi satışı ile İstanbulda meşgul olacak seyyar kadın veya erkek satıcılar aranmaktadır. Sabahleyin saat 10 da OSMAN ŞAKAR müessesesine müracaat edilmesi. Adres: Galata Bankalar Cad. 47 No. Voyvoda Han zemin kat. Telefon: 42769.

YESARİ ASIMIN İKİ PLÂĞI
Bayan F. Ö. ve Fatih Gencleri Alaturka Musiki Birliği

17552 Güneş parçası
Vadinde duran sevgililer
BAYAN NURİYE FINDIK
17560 Menekşe gözler
Seni benden daha çok mu sevecekler

COLUMBİA Plâklarındadır.

İstanbul Üniversitesi A. E. P. Komisyonundan:

Yapılacak iş	Muhammen bedeli Lira	Teminatı Lira	İhale günü
Tedavi kliniğine yaptırılacak mobilya	1090	81,75	25/5/1939 perşembe günü saat 15 te
Göz kliniğine yaptırılacak tahta mobilya	1854	140	»
Guraba hastanesinde yapılan paviyonların su santralı	4431,25	332,34	»

Yukarıda yazılı üç iş Üniversite Rektörlüğünde ayrı ayrı açık eksiltmiye konulmuştur.

İsteklilerin mobilyalar için en az 1200 liralık bu gibi işler yaptıklarına dair Üniversite mimarlığından ve su santralı için de İstanbul Nafıa Müdürlüğünden 10,000 liralık vesika getirmeleri, şartnameler hergün Rektörlükte görülür. (3222)

Adana Türk Nebatî Yağları Fabrikasından:

Yeni veya az kullanılmış aşağıda ölçüleri yazılı tamir makineleri almak istiyoruz. Vermeği arzu edenlerin yukarıdaki adrese Adanada eski istasyonda vagon teslimi ayrı ayrı fiatları, makinelerin eb'adı, teslim zamanı, bedelinin tesviye sureti hakkındaki tekliflerini bildirmeleri rica olunur. Verdiğimiz eb'ad mutlak değildir.

1 — Torna: Puntu genişliği iki metre
» İrtifaı boşlukları 60 - 65 arasında
Dişli tertibatı otomatik torna deliği 50 m/m
Transmisyon veya motörle müteharrik.
2 — Plânya: Hareket sahası 60 × 50.
3 — Demir keski makinesi
4 — Makkab: (40) m/m delik delme kabiliyetinde
5 — Vantilâtörlü demirci ocağı ve örs
6 — 3 aded muhtelif eb'adda mengene.

Satılık Köknar Tomruğu

Devlet Orman İşletmesi Karabük Revir Âmirliğinden:

1 — Karabükte istasyonda revir önünde istifte mevcud (737) aded muadili «608» metre mikâb «496» desimetre mikâb köknar tomruğu açık arttırma ile satılacaktır.

2 — Tomrukların ayrıca baş kesme payları mevcud ve kabukları soyulmuş olup hacim kabuksuz orta kutur üzerinden hesablanmıştır.

3 — Tomruklara aid satış şartnamesi Ankarada Orman Umum Müdürlüğünde ve Orman Başmühendis Muavinliğinde İstanbulda Orman Başmühendis Muavinliğinde ve Karabükte Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinde görülebilir.

4 — Tomrukların muhammen bedeli «11» lira «60» kuruştur.

5 — İsteklilerin % 7,5 muvakkat pey akçesile 29/5/1939 günü saat 11 de Karabükteki Revir Merkezine müracaatleri. (3296)

İstanbul İnhisarlar Başmüdürlüğünden:

Hükmü mayıs 939 sonunda bitecek olan müskirat satıcılarının ruhsat tezkerelerinin yenileme muamelesine 22/5/939 tarihinde başlanarak 5/6/939 pazartesi akşamına kadar devam edilecektir.

Ruhsat tezkerelerini yenilemek istiyenlerin tayin olunan günlerde eski tezkere ve konturatlarile birer fotoğraflarını alarak Kabataştaki İnhisarlar Başmüdürlüğüne müracaat etmeleri ve 5 haziran 939 tarihinden sonra tezkerelerini yenilemeyerek içki satanlar hakkında kanunî takibat yapılacağı ilân olunur. (3114)

İstanbul Defterdarlığından:

Süleymaniyede Üniversite yanında Cumhuriyet Halk Partisi Talebe Yurdu binasının halâ, mutfak ve yağmur suları mecra yollarının ıslah ve tanzimile esas kanalizasyona raptı ameliyesi keşif bedeli olan 996 lira 22 kuruş üzerinden açık eksiltmiye konulmuştur. İsteklilerin şartname ve keşif varakasını görmek için hergün ve eksiltmiye iştirak edeceklerin de 15 mayıs 939 pazartesi günü saat 14 te % 7,5 nispetinde teminat akçesile Defterdarlık Millî Emlâk Müdürlüğünde toplanan komisyona gelmeleri. (2947)

TÜRK TİCARET BANKASI A. Ş.

Her nevi BANKA muameleleri

Merkezi: ANKARA

ŞUBELER

Adapazar	Bursa	Izmit
Bartın	Eskşehr	Safranbolu
Bolu	Istanbul	Tekrdağ

Dahilde ve haricde muhabirleri vardır.

Telgraf adresi:

Umum Müdürlük: **TÜRKBANK** — Şubeler: **TİCARET**

Bankamızın istanbul şubesinde tesis edilen

«GECE KASASI»

Çok müsaid şartlarla sayın müşterilerimizin emrine amade bulundurulmaktadır. izahat alınmak üzere gişelerimize müracaat olunması.

Dr. CEVAD SARGIN
Cild hastalıkları mütehassısı
Ankara caddesi No. 47
Her gün 16 - 19 a kadar

Acele kiralık hane

Kadıköy Yoğurtçuçeşme caddesi 17 numaralı hanenin birinci katı elektrik, terkos, havagazi teçhizatını havi, mükemmel havadar ve maruf bir doktorun kabinesi olan mezkûr hane mobilyalı veya mobilyasız olarak kiraya verilecektir. Taliblerin on gün zarfında her gün mezkûr haneye müracaat etmeleri bildirilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İdare Heyetinden:

1 — Eksiltme günü talib zuhur etmediğinden Çankayada yaptırılacak polis karakolu binası inşaatı eksiltmesi 15 mayıs 939 pazartesi günü saat on beşte T. B. M. M. İdare Heyeti odasında pazarlıkla yapılacaktır.

2 — Fennî evrak T. B. M. M. İdare Heyetinden alınacaktır.

3 — Keşif bedeli 31994 lira 50 kuruştur.

4 — Eksiltmeye girecekler 2399 lira 62 kuruşluk banka teminat mektubu getireceklerdir.

5 — Pazarlığa girecekler 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde yazılı belgelerle en az yirmi bin liralık bu gibi bina işi yaptıklarına dair vesaik ile birlikte pazarlık gün ve saatinde T. B. M. M. İdare Heyeti odasında bulunmaları. «1667» (3157)

T. C. ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888
Sermayesi: 100,000,000 Türk Lirası
Şube ve ajans adedi: 262
Zirai ve ticarî her nevi banka muameleleri

PARA BİRİKTİRENLERE 28,800 LİRA İKRAMİYE VERECEK

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır.

4	Aded	1,000	Liralık	4,000	Lira
4	»	500	»	2,000	»
4	»	250	»	1,000	»
40	»	100	»	4,000	»
100	»	50	»	5,000	»
120	»	40	»	4,800	»
160	»	20	»	3,200	»

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.

SAYIN BAYAN!

Güzelliğinizi korumak için gece yatarken kullandığınız yağlı krem sizi hoşnut etmiyorsa: Mahzurlarından şikâyetçi iseniz;

İNNOXA SÜTÜ tatbik ediniz.

Parisin en kibar mahfilleri ve yüksek tabakaya mensub milyonlarca kadın **İnnoxa sütü** kullanmaktadır.

İNNOXA sütü, çilleri, buruşuklukları izale ederek cildinizi makyajın bütün mazarratlarından korur.

İNNOXA Sütü Pariste Doktor DEBAT Lâboratuvarlarında hazırlanır.

Türkiyenin bütün Parfümör ve büyük eczanelerinde satılır.

Sabırsızlıkla beklediğiniz

Aşkın Göz Yaşları

COLUMBIA

Plâklarında çıktı.

SATILIK EV

Bursada İbrahimpaşa mahallesinde bodrum katile beraber üç katlı 8 odalı, su, elektrik tesisatlı 22 No. lı ev ve bahçesi satılıktır. İçindeki ev sahibine müracaat.

Dr. HORHORUNİ

Hastalarını akşama kadar Sirkeci Viyana Oteli yanındaki muayenehanesinde tedavi eder.

Telefon: 24131

Dahiliye Vekâletinden:

Kırklareli kasabasının (320) hektarlık kısmının halihazır hartalarile bunu muhat (80) hektarlık kısım ile 400 hektara varan sahanın yalnız 1/4000 mikyaslı münhanili hartasının yeniden alımı işi kapalı zarf usulile eksiltmiye çıkarılmıştır.

İşin maktu bedeli (6500) liradır.

Eksiltme 22 mayıs 939 pazartesi günü saat 15 te Kırklareli Belediye Dairesinde Belediye Eksiltme Komisyonunda yapılacaktır.

Muvakkat temnıat (487,50) liradır. Şartnameler parasız olarak Ankarada Belediyeler İmar Heyetinde ve Kırklareli Belediyesinden alınabilir.

Eksiltmiye iştirak etmek istiyenlerin Belediyeler İmar Heyeti Fen Şefliğinden vaktinde iştirak vesikası almaları ve bu vesikayı teklif mektublarına koymaları lâzımdır.

Tekliflerin tayin edilen günde saat 14 e kadar Kırklareli Belediyesine vermiş olması veya posta ile bu saate kadar göndermiş olmaları lâzımdır.

«1636» (3075)

KANZUK

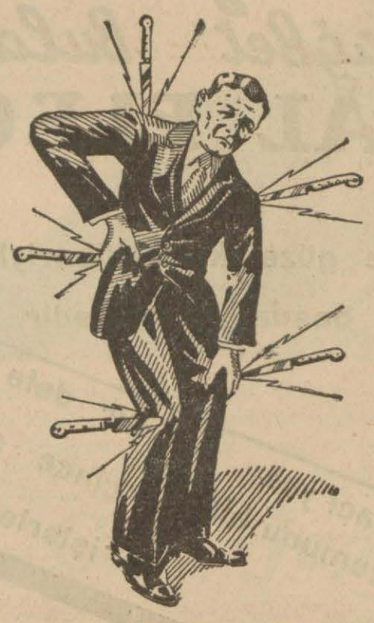

Karaciğer, böbrek, taş ve kumlarından mütevellid sancılarınız, damar sertlikleri ve şişmanlık şikâyetlerinizi **URİNAL** ile geçiriniz.

URİNAL

Vücudda toplanan asid ürik ve oksalat gibi maddeleri eritir, kanı temizler, lezzeti hoş, alınması kolaydır. Yemeklerden sonra yarım bardak su içerisinde alınır.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ

BEYOĞLU — İSTANBUL

Kastamonu Nafıa Müdürlüğünden:

1 — Kastamonu Vilâyet Merkezinde projeleri mucibince inşa edilmekte olan Adliye binasının mayıs 939 tarihine kadar bitecek olan betonarme temel inşaatını müteakıb kârgir duvar ve çatı aksamına aid tanzim edilen (26193) lira (26) kuruşluk evrakı keşfiyesine göre yapılacak bu inşaat kapalı zarf usulile ve bir ay müddetle eksiltmiye konulmuş ve müddeti içinde talip çıkmadığından 2490 sayılı kanunun 40 ncı maddesi mucibince ve Komisyonu kararile tekrar bir ay müddetle eksiltmiye çıkarılmıştır.

2 — İhalesi 20 mayıs 939 cumartesi günü saat 11 de Kastamonuda Nafıa Dairesinde toplanacak Eksiltme Komisyonu tarafından yapılacaktır.

3 — Bu kısma aid inşaat 940 senesi 15 mayısta ikmal edilmiş bulunacaktır.

4 — Eksiltmeye girebilmek için % 7,5 dan (1964) lira (50) kuruşluk verilecek teminatın 2490 sayılı kanunun 16-17 nci maddelerine göre Eksiltme Komisyonu namına Kastamonu Nafıa Müdürlüğü adresine her hangi bir Ziraat Bankası veznesine yatırılarak makbuzunun Komisyona gönderilmesi ve Nafıa Vekâletince evvelce kendilerine verilmiş müteahhidlik vesikasile ihale gününden bir hafta evveline kadar bulundukları Vilâyete resmen müracaat ederek bu inşaatı yapabileceklerine dair alacakları ehliyet vesikasının ve 939 yılı T. C. Odasınca tescil edilmiş vesikaların ihale gün ve saatinden lâakal bir saat önce Kastamonu Nafıa Dairesinde toplanacak Komisyona gelmiş bulunması şarttır.

5 — Posta ile gönderilecek teklif mektublarile istenilen vesika ve makbuzlar iadeli taahhüdlü gönderilmesi ve ihale saatine kadar Komisyona gelmiş bulunması lâzımdır.

6 — Postaların gecikmesinden dolayı zamanında gelmiyen teklif mektubları ve evrakı müspiteler nazarı itibare alınmıyarak sahibine reddolunur. Bu inşaata dair fazla tafsilât istiyenler bir mektubla Kastamonu Nafıa Müdürlüğünden sorabilecekleri ilân olunur. «1565» (2945)

KURTULUŞ

Doktorlar, Bankacılar, Kâtibler, Mekteblilerle velhasıl bütün mürekkepli kalemle yazı yazanlar, mürekkebin ceblerine akmasından, kurumasından, ve ucun bozulmasından kurtaran yegâne

TIKU DOLMA KALEMİ

Avrupada dahi tasdik olunduğu gibi Almanyanın bu icadı mürekkebli kalemle yazı yazmak mecburiyetinde olan halkı hakikaten bu eziyetten kurtarmıştır. TIKU ucu aşınmaz, bol mürekkeb alır kuvvetli basılırsa 3-4 kopya çıkarılabilir.

Açık bırakıldığı halde her ne şekilde durursa dursun mürekkeb akmaz ve kurumaz. TIKU en sağlam ve en kullanışlı mürekkebli kalemdir.

Siyahtan maada yeşil, mavi ve kırmızı renkleri de ayni fiatta satılmaktadır Her yerde arayınız. Fiatı 3 liradır.

Ceb - Kol - masa ve duvar saatleri, kaplama, mücveherat, kalemler ve saire.

Deposu: **Rikardo Levi** halefi **Filippo Levi**, Havuzlu han. No, 1, İstanbul.

Taklitlerinden sakınınız. Kırmızı halka üzerinde TIKU

Markaya dikkat ediniz. Taşraya posta ile gönderilir. Siparişlerin bedeli olan 3 lira evelden gönderilmelidir.

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

CİNSİ	Miktarı	Saat
Çivili kayış kalın ekselsiyor	50 Metre)	
» » » Rapit	250 »)	14
» » ince »	420 »)	
	720	

I — Yukarıda cins ve miktarı yazılı malzeme müteahhid hesabına pazarlıkla eksiltmeye konmuştur.

II — Eksiltme 22/V/939 pazartesi günü Kabataşta Levazım Şubesi Müdiriyetindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

III — Şartname ve nümuneler her gün sözü geçen şubeden parasız alınabilir. (3097)

I — Şartname ve nümunesi mucibince 120 ton siklop çemberi (kapalı zarf usulile) eksiltmiye konmuştur.

II — Muhammen bedeli beher tonu sif İstanbul 123 lira hesabile 14760 lira, muvakkat teminatı 1107 liradır.

III — Eksiltme 29/5/939 pazartesi günü saat 15 te Kabataşta Levazım şubesi müdiriyetindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartname ve nümune hergün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

V — İstekliler mühürlü teklif mektubunu kanunî vesaikle % 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek kapalı zarfları ihale saatinden bir saat evveline kadar Komisyon Başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. (3166)

I — Çamaltı Tuzlası için şartnamesi mucibince 160,000 kg. ağır dizel yağı kapalı zarf usulile eksiltmiye konmuştur.

II — Muhammen bedeli 11200, muvakkat teminatı 840 liradır.

III — Eksiltme 25/5/939 perşembe günü saat 14 e Kabataşta Levazım Şubesi Müdiriyetindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler hergün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

V — İsteklilerin kanunî vesaikle % 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek kapalı zarfların ihale saatinden bir saat evveline kadar mezkûr Komisyon başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. (3203)

I — 19/IV/939 tarihinde ihale edilemiyen 25,000 top sigara kâğıdı şartname ve nümuneleri mucibince aşağıdaki izahat dairesinde yeniden ve kapalı zarf usulile eksiltmiye konmuştur.

II — Sigara kâğıdı topları 30 tefrikli ve 660 × 700 eb'adında olacaktır. Bu eb'adda veremiyenler kısmen 528 × 700 veya 352 × 700 eb'adında verebilirler.

III — Alınacak sigara kâğıdlarının muhammen bedeli 600 × 700 eb'ad üzerinden sif İstanbul 192 kuruş hesabile 48000 lira olup % 7,5 muvakkat teminatı 3600 liradır. Yukarıda yazılı diğer iki eb'adda kâğıd vermek istiyenler dahi 600 × 700 eb'adı esas olmak üzere fiat teklif edecekler ve her eb'addan ne kadar miktar kâğıd vereceklerini mektublarında kayıd ve tasrih edeceklerdir. Bu takdirde fazla işçilik farkına karşı olmak üzere teklif olunan fiatlardan 528 × 700 eb'adı kâğıdlar için % 1,5 ve 352 × 700 eb'adlı kâğıdlar için % 3 nispetinde ayrıca tenzilât yapılacaktır.

IV — Eksiltme 15/V/939 tarihinde pazartesi günü saat 16 da Kabataşta Levazım ve Mubayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

V — Şartname ve nümune her gün sözü geçen şubeden ve İzmir, Ankara Başmüdürlüklerinden 240 kuruş mukabilinde alınabilir.

VI — Eksiltmeye iştirak edecekler mühürlü teklif mektubunu ve % 7,5 teminat parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek kapalı zarfları ihale saatinden bir saat evveline kadar mezkûr Komisyon Baskanlığına makbuz mukabilinde vermiş olmalıdırlar. (2758)

Cinsi	Miktarı	Muhammen bedeli Lira K.	% 7,5 teminatı Lira K.	Eksiltme Şekli	Saati
Çıralı kalas ve » tahta	32,426 M3	1459,17	109,43	Açık eksiltme	16,30

I — Yukarıda miktarı yazılı kereste açık eksiltmiye konmuştur.

II — Muhammen bedeli, muvakkat teminatı, eksiltme saati hizasında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 18/V/939 perşembe günü Kabataşta Levazım Şubesi Müdiriyetindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler hergün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralarile mezkûr Komisyona gelmeleri. (3243)

Cinsi	Miktarı		Muhammen B. Lira K.	% 7,5 teminatı Lira K.	Eksiltme Şekli	Saati
Eczayı tıbbiye	67	kalem	533 46	40 —	Açık E.	16
Lâstik çizme	840	çift	4794 —	359 55	» »	16,30

I — Liste ve şartnamesi mucibince yukarıda cins ve miktarı yazılı «2» kalem malzeme açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

II — Muhammen bedeli, muvakkat teminatları, eksiltme saatleri hizalarında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 30/V/939 salı günü Kabataşta Levazım Müdiriyetindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Liste ve şartnameler hergün parasız, sözü geçen şubeden alınabilir.

V — Lâstik çizmeye iştirak edecekler fiatsız tekliflerinin münakasa gününden üç gün evveline kadar Tuz Fen şubesine vermeleri lâzımdır.

VI — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatlerde % 7,5 güvenme paralarile mezkûr Komisyona gelmeleri. (3379)

Ankara Valiliğinden:

939 malî yılına aid taş, kum vesaireden alınacak rüsumun bir seneliği kapalı zarf usulile arttırmıya çıkarılmıştır. Muhammen bedeli 22576 liradır.

İhale 25/5/939 perşembe günü saat on beşte Vilâyet Daimî Encümeninde yapılacaktır. İstekliler arttırmıya girmek için muhammen bedelin % 7,5 nisbetinde 1693 lira 20 kuruşluk muvakkat teminat mektub veya makbuzlarile Ticaret Odası ve itibarı millî vesikalarını teklif mektublarile birlikte arttırma, eksiltme ve ihale kanunu hükümleri dairesinde ihale günü saat 14 te Daimî Encümen Riyasetine tevdi etmeğe mecburdur.

Teklif mektublarını posta ile göndermek istiyenlerin bilûmum vesaik ve teminat mektub veya makbuzlarile teklif mektublarını ihale günü saat 14 e kadar Vilâyet Daimî Encümen Riyasetine tevdi edilebilecek bir şekilde taahhüdlü olarak postaya vermesi şarttır.

Muayyen saatten sonra gönderilecek teklif mektubları kabul edilmez.

Şartnamesini görmek ve fazla izahat almak istiyenlerin Hususî Muhasebe Tahakkuk ve Tahsil Müdürlüğüne müracaatleri ilân olunur.

«1697» (3176)

SIRT - GOGÜS
KALÇA-ARKA
BEL

ROMATİZMA
LUMBAGO
SİYATİK
ve bütün ağrılara karşı

SİLKO

merhemi ile masaj yapınız.

SANCILARI DAİMÎ ve ÇABUK GEÇİRİR

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğünden:

Tayyare Meydanı ve Asfalt Pist Yaptırılacak

1 — Devlet Havayolları Ankara, Adana, İstanbul tayyare meydanlarının plânlarının tanzimile Adana ve İstanbul meydanlarının asfalt pist inşaatı kapalı zarf usulile eksiltmiye çıkarılmıştır.

2 — Bedeli keşif «346,304» lira «72» kuruştur.

3 — İhale. 18/5/939 perşembe günü saat 11 de Umum Müdürlük binasında yapılacaktır.

4 — Muvakkat teminat «17603» liradır. Teminatı nakden vermek istiyenlerin Ziraat Bankasındaki 3667 numaralı idare hesabına yatırmaları lâzımdır.

5 — Keşif ve buna müteferri evrak «17» lira «32» kuruş mukabilinde Umum Müdürlükten alınabilir.

6 — Eksiltmiye gireceklerin Muhabere ve Münakale Vekâletine ihale tarihinden en geç sekiz gün evvel istida ile müracaat ederek ehliyet vesikası almaları lâzımdır.

Bu istidalara buna benzer işleri yaptıklarına dair işi yaptıranlardan aldıkları vesikaları raptedeceklerdir. Zamanında müracaat etmiyenler ve ehliyet vesikası alamıyanlar eksiltmeye giremezler.

7 — Taliblerin teklif mektublarını en geç ihale zamanından bir saat evvel Eksiltme Komisyonuna makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır.

Postada olacak gecikmeler nazarı itibara alınmaz. «1590» (2991)

İstanbul Belediyesi İlânları

1 — İstanbul Ziraat Bankasından aylık alan Belediye ve Hususî İdareden müteşekkil mahallî idare emekli ve öksüzlerinin 939 sayılı birinci altı aylık yoklamaları 12 mayıs 939 dan itibaren başlamıştır.

2 — Maaş sahiblerinin yoklama ilmühaberlerini oturmakta oldukları nahiye müdürlüklerine tasdik ettirdikten sonra resmî sened, aylık cüzdanı ve nüfus tezkerelerile birlikte mayıs 939 sonuna kadar aid oldukları Belediye şubelerine müracaatle yoklamalarını yaptırmaları ilân olunur. (3320)

Tepebaşı bahçesinin Asrî sinema ile kışlık tiyatro ve kışlık tiyatro ile Gardenbar arasındaki kısımlar teslim tarihinden itibaren bir sene müddetle kiraya verilmek üzere 2500 lira muhammen bedelle açık arttırmıya konulmuştur. Şartnamesi Levazım Müdürlüğünde görülebilir. İstekliler 2490 sayılı kanunda yazılı vesika ve 187 lira 50 kuruşluk ilk teminat makbuz veya mektubile beraber 30/5/939 salı günü saat 14 buçukta Daimî Encümende bulunmalıdırlar. «B.» (3390)

RADYO ACENTALIĞI VERİLİYOR

Tanınmış bir Alman Radyo markası için Samsun, Sıvas, Eskişehir Konya ve Adana semtleri için bayiliği münhaldir.

Müracaat adresi: İstanbul P. K. 117.

Saate çok ehemmiyet veren REVUE saati alır

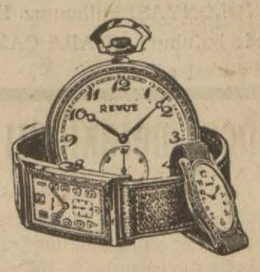

bir **REVUE**

Saati alan ne aldığını bilir.

ÇÜNKÜ 80 SENELİK TECRÜBE GİBİ BİR GARANTİYE MALİKTİR.

Modeller en son ve zarif şekildedir.

REVUE saatleri, tanınmış saatçilerde satılmaktadır.

Deposu: İSTANBUL, GALATA, Kürekçiler, Manhaym han, 1 inci kat, No. 6. Posta kutusu: 1248.

Elektrik Mühendisi Aranıyor

Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğünden:

Devlet Demiryolları Cer Servisinin elektrik şubelerini müstakilen idare edecek mühendise ihtiyac vardır. Taliblerin askerlk vazifelerini bitirmiş olmaları şarttır. İhtisas ve kabiliyeti imtihan neticesinde beğenilenlere 208 liraya kadar aylık verilecektir. Taliblerin hüsnühal ve diploma kâğıdlarile en geç 8/6/939 tarihine kadar Ankarada Cer Dairesine tahrirî müracaat etmeleri ilân olunur. (3184)

İstanbul Defterdarlığından:

Senesi	Tarh No.	Mahallesi	Sokağı	Kapı No.	İşi	İsmi	Cild	Varak	Vergi
936	4	Hocapaşa	Ankara C.	80	Matbaacı	Jozef Herkoviç	6/25		48,00 K. 57,60 Z. 9,60 B.
937	70	»	Hüdavendigâr	62/2	Otelci	Selim Sabit	5/5		120,00 K. 120,00 Z. 48,00 B.
937	70	»	»	»	»	» »	5/6		60,00 K. 60,00 K. 24,00 B.
937	65	»	Orhaniye	6	»	İrfan Danışılan	6/72		30,91 K. 37,09 C. 6,18 B.
936	1016	Hubyar	Ankara	25	Terzi	Nadire Kevser	8/84		96,00 K. 115,20 C. 19,20 B.
936	1016	»	»	»	»	» »	6/57		16,04 K. 19,25 C. 3,21
936	369	»	Reşidefendi H.	15.16	Düğme imali	Muhsin ve Münir Emin kardeşler	5/29		60,00 K. 60,00 C. 24,00 B.
937	1022	»	Ananyadi H.	6/8	Avukat	Halil Arif	5/4		24,00 K. 24,00 C 9,60 B

Yukarıda adı ve işi eski adresi yazılı Hocapaşa Şubesi mükelleflerinde ticaret ve ikametgâh yerlerini bildirmemiş ve yapılan araştırmalarda bulunamamış olduklarından hizalarında gösterilen yıllara aid kazanç vergilerinin bizzat tebliği mümkün olmadığından hukuk usulü muhakemeleri kanununun 141 - 142 nci maddeleri mucibince tebliğ yerine geçmek üzere ilân olunur. (3383)

Milâs Belediyesinden:

1 — Milâs Belediyesince satın alınacak 2100 lira muhammen bedelli bir motopomp 8/5/939 tarihinden itibaren 20 gün müddetle açık eksiltmiye konulmuştur.

2 — Muvakkat teminat yüz elli yedi buçuk liradır.

3 — Fennî şartname ve mukavele projesi Milâs Belediyesinden parasız alınabilir.

4 — İhale 28/5/939 tarihinde Milâs Belediye Encümeninde yapılacaktır. (3380)

Satış deposu: Beyoğlu istiklâl caddesi No.28 Telefon 43449 Telgraf- GENECTRIC

GENERAL ELECTRIC MAĞAZASI

GENCLER!

Sizi en fazla düşündüren Ergenliklere (Yüzünüzdeki sivilceler) e karşı yegâne çaresi olan VİROZA'yı bir defa tecrübe ediniz, ve alacağınız neticeden hayret edeceksiniz.

Ergenlikler Yalnız VİROZA İyi eder.

ve mikrobun yaşamasına, üremesine kat'î ve muhakkak mâni olur. VİROZA, bir güzellik kremi değildir, mütehassıs kimyagerler tarafından fennî ve sıhhî bir surette imal edilen bir merhemdir.

HER ECZANEDE BULUNUR.

Kocaeli Vilâyetinden:

Vilâyete aid Ekskavatör makinesinin tamiri açık eksiltme suretile ihale edilecektir. Tamir için konulan muhammen bedel iki bin liradır. İhale mayısın 22 nci pazartesi günü saat on beşte Vilâyet makamında yapılacaktır. İsteklilerin o gün zikredlien saate kadar yüz elli liralık muvakkat teminat mektubu veya banka makbuzile Vilâyet makamına şartnamesini görmek istiyenlerin de Vilâyet Nafıa Müdürlüğüne müracaatleri. (3374)

Lüleburgaz Belediyesinden:

9 mayıs 939 salı günü ihale edileceği ilân olunan arteziyen kuyularına talib çıkmadığından on gün temdid edilmiştir. 19 mayıs 939 cuma günü saat 16 da ihalesi yapılacağından ilân edilen şerait dairesinde taliblerin Belediye Encümenine müracaat eylemeleri ilân olunur. (3376)

Toptan satış deposu : Istanbul Iş Bankası arkası Rehvancılar sokak Can lâbboratuarı Tel : 21939

Lüleburgaz Belediyesinden:

Lüleburgaz mezbahası civarında Belediyenin göstereceği projesi mucibince gaz deposu açık eksiltme ile yapılacaktır. Bedeli keşfi 3570 liradır. Taliblerin % 7,5 teminat makbuzu vesair kanunî vesaikile ihale günü olan 23 mayıs 939 salı günü saat on altıda Lüleburgaz Belediye Encümenine müracaat eylemeleri ilân olunur. (3257)

İSTENO-DAKTİLO ARANIYOR

Türkçeyle beraber mükemmelen almanca konuşan ve yazan bir isteno - daktilo bay veya bayana ihtiyac vardır. Taliblerin yazile posta kutusu 1216 adresine müracaatleri.

Vakıf Menba Suları İşletme Müdürlüğünden:

Alemdağında Taşdelen mevkiindeki kazino Sular İdaresi tarafından işletilecektir. Birlikte işletmeye iştirak etmeği arzu edenlerin 17/5/939 çarşamba günü akşamına kadar Kadıköy Vakıflar Müdürlüğünde Vakıf Menba Suları İşletme Müdürlüğüne müracaatleri. (3169)

SUADİYE PLÂJI

Bugün Caz ve Eğlence

(Florya plâjları kiraya veriliyor)

İstanbul Belediyesinden:

Tahmin bedeli 26101 lira olan Florya plâjları kapalı zarfla arttırmıya konulmuştur. Arttırma 22/5/939 pazartesi günü saat 15 te Daimî Encümende yapılacaktır. Şartnamesi 130 kuruş mukabilinde Levazım Müdürlüğünden alınabilir. İstekliler 2490 sayılı kanunda yazılı vesika ve 1957 lira 57 kuruşluk ilk teminat makbuz veya mektubile beraber teklif mektublarını havi kapalı zarflarını yukarıda yazılı günde saat 14 e kadar Daimî Encümene vermelidirler. Bu saatten sonra verilecek zarflar kabul olunmaz. «B.» (3040)

Afyon Vilâyetinden:

Afyon şehrinde yapılmakta olan Aliçetinkaya okulunun (19031) lira 10 kuruş keşif bedelli kalörifer tesisatına yapılan tenzilât lâyık hadde görülemediğinden mezkûr tesisat ayni şeraitle 9/5/939 tarihinden itibaren bir ay müddetle pazarlığa konulmuştur.

1 — Pazarlık Vilâyet Daimî Encümeni huzurunda ve gelecek 16 mayıs 939 salı günü saat 15 te icra olunacaktır. O gün ihale olunmadığı takdirde 23 mayıs salı günü gene pazarlık yapılacaktır.

2 — Muvakkat teminat 1427 lira 33 kuruştur.

3 — Bu işe aid evrak Nafıa Müdürlüğünden 1 lira bedel mukabilinde alınabilir veya görülebilir.

4 — İstekliler muayyen günden sekiz gün evvel Vilâyet makamına müracaatle almış oldukları ehliyet vesikası, Ticaret Odası kayıd varakası teminatlarını hâmil olarak muayyen gün ve saatte Encümene müracaatleri ilân olunur. (3277)

Sureti mahsusada yaptırılan zengin desenli

İPEKLİ EMPRİMELERİMİZ GELMİŞTİR.

Mağazalarımızı ziyaret ediniz.

SÜMER BANK

YERLİ MALLAR PAZARLARI MÜESSESESİ:

ŞUBELERİ :

istanbul — Beyoğlu — Ankara — izmir

KARA ÇAM Kolonyasının

Sinirlere, ciğerlere, zafiyete, kanın deveranına faydası doktorlarca da tasdik edilmiştir. Hastalarınızda ve çocuklarınızda KARA ÇAM KOLONYASI kullanınız. Her eczanede bulunur. (KARA ÇAM) ismine dikkat ediniz.

Bahçe meraklıları

Emsali bulunmıyan fidanlardan Ortaköyde Vasilin bahçesinde bulabilirsiniz. Kaplar içinde çok çeşid fidanlar, kamelyalar, manolyalar, çamlar, 150 çeşid Avrupa güller, çok çeşid SUS fidanları, top akasyalar, salon yeşillikleri, yemiş ağacları ve saire ve saire.

SAÇ DÖKÜLMESİ

Kapilin ile durdurulmaktadır. Eczanelerden isteyiniz.
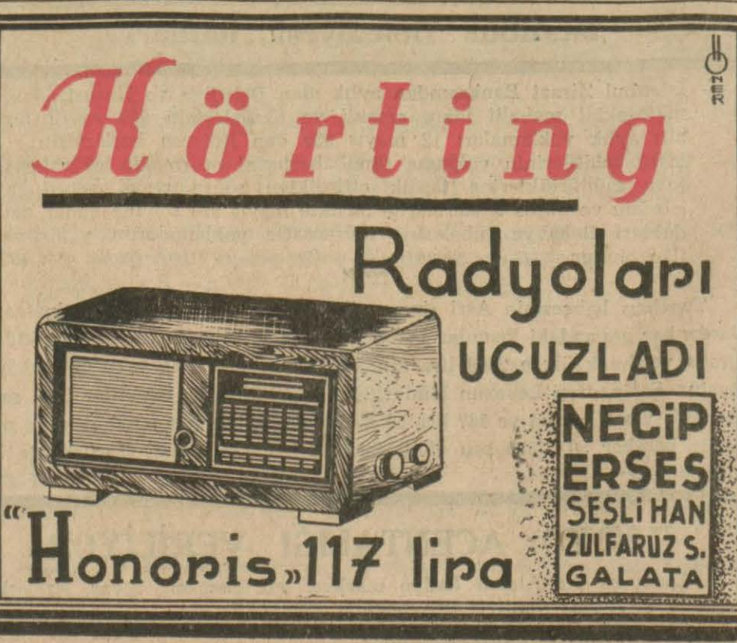
Sahib ve Başmuharriri: Yunus Nadi
Umumî neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: Hikmet Münif Ülgen
Cumhuriyet matbaası